

Nummer 78 - Maart 2008

20e jaargang

Verschijnt 4 x per jaar

Prijs per stuk € 3,00

Limburgs Schutterstijdschrift

Geluid & Trillingen
Onderzoek & Advies

Ing. G.P.C. (Gerald) van Grunsven
Bultenpas 2
5384 RL Heesch

gerald.van.grunsven@hetnet.nl
0412 - 452778
0618 - 303107

wapenmakerij **HENDRIX**

Op bestelling leverbaar:

DE NIEUWSTE ONTWIKKELDE SCHUTTERIJBUKS DIE VOORZIEN KAN WORDEN VAN EEN MODIFICATOR, VERVAARDIGD DOOR MICHEL HENDRIX.

Tevens verkrijgbaar:

Kruit : TP 103, VECTAN BA10
Slaghoedjes : Fiocchi en Cheddite
Hulzen : Caliber 12 met een hoge kwaliteit

Voor alle onderhoudsbeurten en reparaties aan de buksen bent u bij ons aan het juiste adres.

Het nieuwe schietseizoen kan beginnen, bij Hendrix is de nieuwe voorraad binnen!

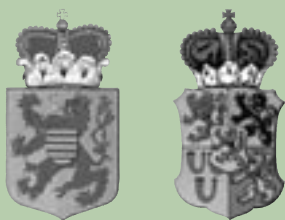
Voor meer advies kunt u altijd contact met ons opnemen.

Onze openingstijden: ma. + di. GESLOTEN, wo. + do. van 12.30/19.00
vr. van 12.30/20.00 en za. van 9.00/16.00

Wij zijn gesloten van woensdag 28 april tot en met dinsdag 13 mei 2008.
Woensdag 14 mei staan wij weer voor u klaar!

Zandterweg 6, 5973 RC LOTTUM - Tel. 077 – 366 24 29 - Fax. 077 – 366 34 00 - Website: www.wapenmakerij.nl

Het 'Limburgs Schutterstijdschrift'

Het Limburgs Schutterstijdschrift wordt uitgegeven onder verantwoordelijkheid van de Stichting Limburgs Schutterstijdschrift te Thorn.

Abonnementen:

Het Limburgs Schutterstijdschrift verschijnt 4x per jaar. Abonnementprijs € 12,50 per jaar.

Losse nummers € 5,- inclusief verzendkosten

Bankrelaties:

Nederland:
Rabobank Centraal Plateau
Rekeningnr. 15.48.43.105
België:
Dexia bank te Kinrooi
Rekeningnr. 068.2059877.12

Voorbehoud

© Copyright Limburgs Schutterstijdschrift

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeveelvoudigd, opgeslagen in een automatisch bestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de redactie. Redactie, correspondenten en auteurs verklaren dat deze uitgave op zorgvuldige wijze en naar beste weten is samengesteld, evenwel kan op geen enkele wijze ingestaan worden voor juistheid en volledigheid van de informatie. Derhalve aanvaarden noch de redactie noch de stichting Limburgs Schutterstijdschrift geen enkele aansprakelijkheid voor schade, van welke aard dan ook, die het gevolg is van handelingen en/of beslissingen die gebaseerd zijn op bedoelde informatie. Plaatsing van een artikel in dit tijdschrift houdt niet in dat de inzichten van de schrijver worden gedeeld door de redactie. Redactie en stichting LS stellen het algemene belang boven het persoonlijk belang en behouden zich daarmee het recht voor om aangeboden teksten te wijzigen, in te korten of zelfs niet te plaatsen.

ISSN: 1382-0893

Terug van weggeweest

Tijdens de Limburgse Schuttersdag in januari jl. had ik het genoegen om mezelf te presenteren als de nieuwe hoofdredacteur van het Limburgse Schutterstijdschrift.

Meer dan 10 jaar geleden nam ik als mede-oprichter afscheid van de redactie van het blad waarop het Limburgs Schutterswezen nog altijd heel trots mag zijn. Ik zie het dan ook bovenal als mijn taak om te stimuleren en bewerkstelligen dat de kracht en schoonheid van het tijdschrift, én daarmee de uitstraling van het Limburgse Schutterswezen dat hierin wordt gespiegeld, te versterken. Elders in dit blad geef ik aan op welke wijze Luc Wolters, Wim Pijpers en ik in samenspraak met de redactieraad hieraan vorm en inhoud willen geven.

Voor het overige heeft Luc als eindredacteur ook in deze editie weer een rijk geschakeerd palet aan onderwerpen en bijdragen verzameld. Daarbij komt natuurlijk ook de veelbesproken 'handreiking' aan bod. Het blijft immers zaak de bedreigingen die boven ons hoofd hangen doeltreffend het hoofd te bieden. Het OLS-bestuur, dan wel onze president, heeft er bijna een dagtaak aan. En er worden successen gemeld. Zo geven de schutters van Opoeteren aan hoe verrassend de winst van het OLS voor henzelf was en op welke wijze ze 'hun' feest 'voor ons' gaan inrichten. En dan zijn er ook nog de twee Neerse schutterijen die als rasechte veroveraars een klein stukje authentiek Amsterdam voor even wisten te kolonialisieren. Het punt dat heel Nederland Limburgs lult, komt steeds dichterbij.

Veel leesplezier,

✉ Jos Gerits

Bij de voorpagina:

De Neerse schutterijen Sint-Sebastianus en Bussen Schutten Sint-Martinus eendrachtig samen voor Accijnshuis Heffer. Eerder die dag 'veroverden' ze Amsterdam, dat deze nieuwe publiekstrekkingen wel wist te waarderen.

Foto's: Lindeboom Bierbrouwerij, Jan Paul Kuit.

Het martelaarschap van Sint-Sebastianus, vervaardigd door E.S., circa 1460. De schutter rechts richt zijn boog, de linker schutter spant het wapen met een tandheugel. De bout (pijl) houdt hij in zijn mond. Over het kruisboogschieten treft u een uitgebreid artikel aan.

Foto: Kruisbogen in het koninklijk Nederlands Legermuseum, uitgeverij Eburon

Een krachtexplosie: het handboogschieten vereist een goede balans van kracht en precisie. Het verwijst naar het artikel over de handboogschutterij St.-Sebastiaan Maastricht.

Voor alle administratieve zaken, zoals aan- en afmelden van abonnees, adreswijzigingen etc. en voor advertenties en betalingen kunt u contact opnemen met de secretaris-penningmeester van de Stichting Limburgs Schutterstijdschrift, Henk Smeets, Zwarte Graaf 10, 6439 BB Doenrade, tel.: 06-55301971 of 046-4422790. E-mail: henksmeets_85@msn.com
Het abonnement op het Limburgs Schutterstijdschrift loopt gedurende het kalenderjaar. Opzeggingen a.u.b. één maand voor het einde van het jaar aan bovenstaand adres.

Druk:

Drukkerij Paesen NV
Industrieweg-Noord 1199
3660 Opglabbeek
België
E-mail: info@drukkerijpaesen.be

Ontwerp:

Grafisch Vormgever TMdesign
Irmstraat 7
6369 VL Simpelveld, Nederland
Telefoon 06 - 19868816
E-mail: info@tmdesign.nl

Het volgende nummer van het Limburgs Schutterstijdschrift zal in juni verschijnen. Kopij kan tot 1 mei ingeleverd worden bij de redactie, t.a.v. Luc Wolters, Dr. Schweitzerstraat 4, 6369 XL Simpelveld, E-mail: luc_wolters@yahoo.com

Neerse schutters aanwezig bij onthulling van kunstwerk

AMSTERDAM / NEER – Op vrijdag 14 december 2007 werden de inwoners van Amsterdam verrast door Limburgse schutters, die in vol ornaat door het centrum van de stad marcheerden. Op initiatief van de Neerse Lindeboom Bierbrouwerij en John Keulartz, geestelijk vader van het horecacomplex Accijnshuis Heffer in Amsterdam, werden beide schutterijen van Neer uitgenodigd om aanwezig te zijn bij de onthulling van de 'Nachtwacht van Neer', een schilderij van twee bij drie meter waarop de verbroedering te zien is tussen de schutters van St.-Sebastianus en Bussenschutten Broederschap van St.-Martinus, plaatselijk beter bekend als de Oude Schutten en de Bussenschutten.

'It's our... Sjötterie'

Maar liefst vijf grote touringcars waren nodig om alle 150 geüniformeerde leden en overige gasten naar Noord-Holland te vervoeren. Voor enkelen was het 't eerste bezoek in hun leven aan de hoofdstad. Een kleine cultuurschok was voor hen dan ook niet helemaal te voorkomen. Maar datzelfde gold echter ook

voor de Amsterdammers en zeer zeker voor de vele toeristen. Vanaf het moment dat de eerste leden in uniform uit de bus stapten, werden mobiele telefoons en digitale camera's gebruikt om de Neerse schutters op beeld vast te leggen. Nu zijn schutters wel gewend om voor de camera te poseren, maar bijzonder blijft het als je 40 Japanners tegenkomt die

met de vraag 'Make picture?' één voor één op de foto willen met marketentsters, vaandrig, koningspaar, geweerdragers of vendeliers. Een betere manier om onze cultuur wereldwijd te promoten was niet denkbaar. Het enige probleem waar tegenaan werd gelopen was dat niemand een vertaling naar het Engels wist voor het woord 'sjötterie'.

Lonely Planet

Het maakte verder ook niet zoveel uit. Het publiek genoot zichtbaar van de optocht die als verrassing voorbij trok. Prachtig vonden de mensen het. Maar wat het moest voorstellen bleef een raadsel. Een link met de kerk was vlug gelegd, omdat beide schutterijen een beeld van hun patroonheilige meedragen.

In de mandjes van de marketentsters zaten vast offers die gebracht zouden gaan worden. Of had het dan iets te maken met Kerstmis? Of nee, er loopt een bruidspaar tussen, het is dus een bruiloft! Maar waarom draagt de bruidegom dan zilveren platen? Of moeten dit de nieuwe stadswachten worden? Uit het zuiden van Nederland, dus

de Limburgers nemen Amsterdam over? Ach, wat het ook is, mooi is het wel.

De opmars door het centrum begon voor het centraal station en ging allereerst over het Damrak. Vendelend, trommelend, klaroen blazend en gewapend met spiezen en geweren werd de aandacht van alles en iedereen opgeëist. Winkels en cafés liepen leeg en straatartiesten, die hun publiek zagen weglopen, lieten hun optredens voor wat het was om zich ook aan de strak in het gelid lopende schutterijen te vergapen. Voor de enorme kerstboom op de Dam poseerden de 'Aoj Sjötte' en de 'Bösse Sjötte' gebroederlijk door en naast elkaar voor een groeiend legertje fotografen, bestaande uit Amsterdammers en toeristen uit de hele wereld.

Dit schouwspel moest ver-eeuwigd worden. Een enkele schutter denkt aan wat J.A. Jolles in 1936 publiceerde in zijn studie over de schutterijen in Limburg: 'Neer schijnt een apart gebied te vormen; wat zich daar in eenige afzondering nog bijeen vindt, als op een eilandje, is van 't allermerkwaardigste der provincie.' Dit laatste moet het publiek ook gedacht hebben. Want meteen als de schutters niet meer in de houding staan, worden ze belaagd met vragen. Zelfs met de reisgids van Lonely Planet in hun handen, met het verzoek om uit te leggen waar een en ander te vinden is. Als vervolgens blijkt dat er niets over de schutterijen in staat, krijgt

△ Aan die Amsterdamse grachten ... weerklonk trommelmuziek en daar paradeerden warempel twee van Limburgs fraaiste schutterijen, uit Neer. Hier de Bussen Schutten.

△ *Sint-Sebastianus verkent het Paleis op de Dam in hartje stad.*

de toerist in vriendelijke gebarentaal uitgelegd dat hij een waardeloze gids heeft gekocht.

Accijnshuis Heffer

Vervolgens trekken de schutterijen verder naar het doel van deze dag: Accijnshuis Heffer, een horecacomplex achter de Beurs van Berlage. Dit pand, met een rijke historie, is de afgelopen vijf jaar volledig verbouwd en gerestaureerd en bestaat uit een cluster van een vijftal historische cafés: het Proeflokaal, de Limburgse Ambassade, de Engel, de Bengel en het Baantjer Museumcafé. Blikvanger aan de buitenkant zijn acht gigantische biertanks die achter een glazen wand vanaf de Beursstraat te zien zijn. Sacha van der Sterren, zelf uit Limburg afkomstig, van de Heffer legt uit: 'Een Limburger voelt zich hier al gauw thuis. Amsterdam en Limburg hebben iets met elkaar. Nou, en wat is er nog meer Limburgs dan een schutterij en een brouwerij. En laat Neer nou net in het bezit zijn van twee schutterijen én ook nog een typisch Limburgse brouwerij. Het is alom bekend dat

de Lindeboombrouwerij het schutterswezen een zeer warm hart toedraagt. Kunstschilder Maarten Bouman, zelf actief lid bij Sebastianus, kreeg de opdracht om een schilderij te maken met als thema de verbroedering tussen de Neerse schutters. Dit schilderij zal in het Proeflokaal, ook wel het Lindeboom Brouwerij Stamhuis genaamd, onthuld worden door de oud-burgemeester van Neer, de heer Peeters.'

Nachtwacht van Neer

Maar voordat het zover is geven de schutters uit Neer nog eerst enkele demonstraties vendedelen en exercitie op het terras van de Heffer. Tevens wordt een gezamenlijk stuk gepeeld door beide klaroenkorpsen. Ook nu stroomt het publiek weer massaal toe, niet begrijpend wat er aan de hand is. Maar als dan uiteindelijk blijkt dat alles met de onthulling van de Nachtwacht van Neer te maken heeft, volgen blikken van herkenning en begrip. Het zal de Neerenaren een zorg zijn dat de link gelegd wordt met de Nachtwacht van Rembrandt. In de dorpsbeleving is 'hun' schilderij van kunstenaar Maarten Bouman al veel beroemder. Ten slotte werd werk van hem tentoon-

gesteld op beurzen in Düsseldorf, Londen, New York en Tokio. Al sinds maanden hebben diverse personen moeten poseren in het atelier van Bouman, gevestigd in de oude Hammermolen aan de Neerbeek. Maarten liep al langer met het plan rond om een doek

te schilderen van de schutterij waar hij zelf lid van is, St.-Sebastianus. ('Goed voor mijn discipline.') Pas toen hij John Keulartz tegen het lijf liep werd het plan geboren om voor dit stukje Limburg in Amsterdam een groot schilderij te maken met daarop de beide Neerse schutterijen. 'Tijdens het schilderen kregen de figuren vanzelf de gelaatstrekken van Neerse schutters', aldus Bouman. Met veel oog voor detail is het doek uiteindelijk tot stand gekomen, alle aspecten van de Neerse schutterswereld zijn op het kleurrijke doek te vinden, het geheel is dynamisch en levendig. Bij de onthulling waren er dan ook enkel en alleen lovende woorden en complimenten voor de

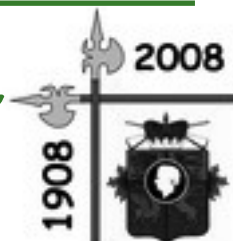
kunstenaar en zijn werk. **Gastvrij** Beide schutterijen hebben met plezier hun bijdrage geleverd aan deze feestelijke presentatie. Met volle teugen hebben alle aanwezigen van het gastheerschap van de Heffer en de Lindeboombrouwerij mogen genieten. Tenslotte werden de schutters niet alleen voorzien van drank, meteen na aankomst stond er een koffietafel met soep klaar. Aansluitend aan deze pauze werden allen ook nog eens getrakteerd op een rondvaart door de Amsterdamse grachten. Deze rondvaartboten, gevuld met geüniformeerde schutters, bleken vanaf de kant een toeristische eyecatcher te zijn. En alvorens de schutters in de avond weer huiswaarts keerden, werden zij nog voorzien van boerenkool met worst. Heel Amsterdam heeft kunnen zien wat wordt verstaan onder Limburgse gastvrijheid! Tevens werd door de deelnemende schutters ervaren dat er een stukje cultuur en folklore in stand gehouden wordt dat uniek is en dat door buitenstaanders als prachtig en schitterend wordt gezien. Daar zijn we Hier trots op!

Voor fotogalerij (foto's van Jan Paul Kuit), persbericht en filmbeelden 'Neerse schutters in Amsterdam', zie: www.lindeboom.nl

△ *De Neerse Nachtwacht onthuld.*

Eeuwfeest van de Schuttersbond Juliana

BAARLO – De schuttersbond Juliana heeft in december letterlijk en figuurlijk het eeuwfeest in 2008 ingeschoten. Voor honderd jaar kwamen enkele geïnteresseerden op 10 december 1908 in café Hendrix aan der Vergelt te Baarlo bij elkaar om te praten over de oprichting van een schuttersbond om de belangen van de schutterijen te behartigen. Aan het einde van de avond was het rond en werd de ‘Schuttersbond Juliana’ opgericht. Nu staat de bond aan de vooravond van haar eeuwfeest.

De oprichting

De doelen van de bond Juliana waren:

- De leden van de aangesloten verenigingen te bekwamen in het schieten met de buks.
- De bevordering van het schutters- en gildenwezen en de aloude cultuur en folklore.
- De bevordering en samenwerking tussen verenigingen, schuttersbonden en federaties die eenzelfde doel nastreven.

De diversiteit van de aangesloten schutterijen is groot. Onder hen bevinden zich eeuwenoude schuttersgilden, alsook jonge verenigingen, die zich puur op de schietsport richten. Het grootste deel van de aangesloten verenigingen gaat gekleed in fantasieuniformen en/of militaire tenues, enkele schutterijen dragen gildenkleding. Alle schutterijen hebben wel één ding gemeen: ze schieten allemaal op de bölkes.

De bond Juliana groeide in de jaren 1930 e.v. van 14 naar 18 leden. Het streven was destijds: 20 schutterijen. Door de dreiging van de Tweede Wereldoorlog en meer nog door een gebrek aan samenwerking en weinig ambities voor het organiseren van bondsschuttersfeesten in verband met de financiële risico's, was de kwaliteit van de schutterijen eind jaren dertig sterk achteruit gegaan. Na de oorlog ging het weer snel bergopwaarts. Ook de bond profiteerde hiervan. Van 1948 tot eind 1949 was het aantal leden gestegen van 18 tot 23 met in totaal maar liefst 1.084 schutters!

De opening

Op zaterdag 15 december 2007 is het officiële openingsschot gegeven. Delegaties van de bondsschutterijen en diverse prominenten waren present op

de plek, waar het oprichtingscafé Hendrix aan de Vergelt in Baarlo heeft gelegen. Met wapperende vaandels en tromgeschal werd na een speech door de bondsvoorzitter het eeuwfeest ingeschoten met het kanon van St.-Antonius & St.-Petrus Baarlo. Hierna was er een informeel samenzijn in kasteel De Berckt.

Het eeuwfeest

Op vrijdag 18 tot en met zondag 20 april 2008 zal het eeuw (verbroederingsfeest) worden georganiseerd in samenwerking met de Bussen Schutten uit Neer.

De vrijdagavond zal volledig in het teken staan van een Piratenparty met optredens van Dennie Christian, Koos Alberts, Stef Ekkel, René Schuurmans, Jan Keizer en het duo Nick en Simon. De presentatie is in handen zijn van Idols-winnaar Erik Hulzebosch. Voorverkoop: café Sjaen, Napoleonsweg 61, Neer.

Zaterdag 19 april wordt gestart met een Eucharistieviering in het feestpaviljoen opgedragen door hulpbisschop Mgr. E. de Jong. Muzikaal wordt deze viering opgeluisterd door het

Gildenkoor uit Heeswijk-Dinther. Na het jubileumkoningschieten, de koffietafel, de overhandiging van het jubileumboek aan gouverneur Frissen en de receptie, is er een Limburgse avond met vrije entree.

Zondag 20 april wordt er een groots verbroederingsfeest gehouden, waaraan circa 75 schutterijen uit Limburg, Noord-Brabant en Gelderland deelnemen. Ze zijn aan te treffen in de optocht en diverse wedstrijden, zoals vendelzwaaien, marswedstrijden, standaardrijden. U mag hier toch ook zeker niet ontbreken!

Voor meer informatie kijk op www.100jaarjuliana.nl

Jubileumboek

Ter gelegenheid van het eeuwfeest wordt er een fullcolour jubileumboek uitgebracht van maar liefst 120 pagina's, waarbij alle verenigingen van de schuttersbond nadrukkelijk worden belicht. Het jubileumboek kost slechts € 10,00 na reservering bij Bernie van Lierop via bvanielierop@home.nl. Let wel: op = op.

△ Met het kanon werd in Baarlo het eeuwfeest ingeschoten.

△ Bondsvoorzitter drs. Louis Litjens spreekt.

△ Grote opkomst in Baarlo.

De sportschutterslicentie in België

BELGISCH LIMBURG / KAULILLE – Sinds de invoering van de nieuwe wapenwet in België, staat onze buks als vergunningsplichtig wapen geklasseerd. Dit heeft voor alle schutters natuurlijk grote gevolgen. Om nog met de buks te mogen schieten moet iedereen over een sportschutterslicentie beschikken. Maar die gaf men ons niet zomaar, aan een aantal voorwaarden moest voldaan worden. Iedere schutter moest een toch wel goed gevuld dossier indienen.

Papieren administratie

Waaruit bestaat dat dossier allemaal? Een recente pasfoto en een kopie van de identiteitskaart zijn voor de hand liggende onderdelen. Aan een recent medisch attest en een bewijs van goed gedrag en zeden kan normaal gezien ook nog iedereen geraken. Het moet natuurlijk ook wat kosten, niks voor niks, dus vijf euro voor de administratiekosten moesten ook nog bijgevoegd worden. Voor het attest van het theoretisch en praktisch examen moesten we toch een grotere inspanning leveren.

Theoretisch examen

In onze schuttersbond zijn er enkele examinatoren aangesteld, die gemachtigd zijn om het theoretisch en praktisch examen af te nemen. De afgelopen maanden zijn zij de schutterijen afgegaan om de examens

af te nemen. Het theoretisch examen bestond uit 15 meerkeuzevragen, een selectie uit 55 mogelijke vragen. De vragen waren wel niet zo vanzelfsprekend. Een voorbeeld: 'Kan een grendelgeweer in kaliber .223 Remington slechts worden verworven door de houder van een sportschutterslicentie?' Blijkbaar is dit zeer belangrijk en te kennen voor een schutter die de buks ter hand neemt om een stöpke te schieten. De vragen waren natuurlijk niet allemaal zo ver van ons schuttersbed, maar je moest er wel op kunnen antwoorden. Alhoewel 9 juiste antwoorden voldoende waren om te slagen op het theoretisch examen.

Praktische problemen

Het praktisch examen daarentegen was wel volledig toegespitst op het schieten met onze buks. Één voor één en achter 'gesloten' deur kregen we twee

opdrachten. We moesten de buks op de schouder leggen en kregen een kogel opgestoken. We moesten mikken, opspannen en schieten. Gevolg: een 'ketser', wat dan? Tien seconden wachten, dan de grendel openen en de kogel uit de buks verwijderen en apart wegzetten. Dat was de oplossing van het eerste probleem. Het tweede probleem was iemand in het kogelveld. Kogel verwijderen uit de loop en de buks ontspannen was nu de boodschap.

Wet is wet

Als je het examen goed had afgelegd kreeg je de nodige

△ Wat te doen bij een ketser?

attesten en was je dossier dus in orde om op te sturen. Binnenkort krijgt iedere schutter zijn sportschutterslicentie toegestuurd. Die licentie zijn we dan verplicht bij ons te hebben op elke schietactiviteit. We zijn ook verplicht om 12 schietbeurten per jaar te vergaren, verspreid over minstens 2 trimesters. Maar voor een schutter zal dat wel niet echt een probleem worden, want oefensessies bij je eigen schutterij tellen ook. Wet is wet en iedereen moet er zich aan houden, dus ook een schutter die met de buks wil schieten. We hebben er wel wat voor moeten doen, maar met de sportschutterslicentie in de hand zijn we wel zeker dat we zonder problemen de stöpkes mogen afschieten.

△ Praktijkexamen met het geweer geschouderd.

✍ Jo Bloemen

△ Een goed gevulde schutterskantine in afwachting van het examen.

△ De schriftelijke test bij Sint-Joris Kaulille.

PR en communicatie: de toverwoorden van de laatste jaren?

BAEXEM – Als in een organisatie iets fout gaat dan hoor je al vrij snel ‘de communicatie is onvoldoende’, of ‘er is iets mis met de PR’, de public relations! Daar gaan we wat aan doen, wordt dan gezegd. Van PR en communicatie hebben we immers, net als van voetbal, allemaal verstand. En dat is voor een deel ook waar, al beseffen we dat vaak niet. Dit geldt ook voor de schutterij. Want de communicatie naar de leden en naar de gemeenschap, waarbinnen ze functioneert, bepalen mede het karakter en de identiteit van de vereniging. Zo startte oud-radioman Alf Poell zijn met voorbeelden gelardeerde verhaal tijdens de Limburgs Schuttersdag over PR en communicatie.

△ ‘Van communicatie en PR hebben we allemaal verstand’.

Communicatie binnen de schutterij

Alf hield het schutterspubliek voor dat iemand niet lid wordt van zomaar een schutterij, maar dat gekozen wordt voor dé schutterij. Familiebanden spelen daarbij een grote rol, van vader op zoon of ook op moeder en dochter. Of banden door huwelijken, relaties en vriendschappen. Een buitge- woon familiale aangelegen- heid dus, die schutterswereld! De interne lijnen kunnen dan kort en duidelijk zijn. Het aantal middelen is uitgedijd, dat geschikt is voor interne communicatie, zoals de brief/ circulaire of het clubblad. Inmiddels hebben ook veel schutters een computer, waar- door e-mail en een website van de vereniging handig voor de communicatie zijn. Bovendien,

zo hield Alf zijn gehoor voor, zijn er talloze andere vormen van communicatie mogelijk: een uitstapje, een feestavond. Kortom: alle momenten dat de leden bij elkaar zijn. ‘Met de interne communicatie zit het wel goed’, meent Alf.

Dan de externe communicatie

Ook schutterijen kunnen niet zonder de steun van buitenaf functioneren. Ze kampen met vaak hoge kostenposten, die vooral de laatste jaren zijn opgelopen en niet meer door de leden zelf gedragen kun- nen worden. Daardoor moeten oplossingen buiten de vereni- ging gezocht worden. Zoals ondersteuning in financiële zin of als dienstverlening maar zeker ook van kennis. Dat kan binnen de eigen gemeenschap of daarbuiten.

△ ‘Hoe is de communicatie met het dorp?’

Thuiswedstrijd

Ondersteuning zoeken in de eigen gemeenschap vereist dat deze enige sympathie voor en solidariteit met de schutterij heeft. Dat is afhankelijk van de wijze waarop de schut- terij in haar gemeenschap staat, hoe ze ermee commu- niceert en omgaat. Alf gaf voorbeelden van de fanfare die musicert en de voetbalclub die voetbalt. Hun rol is dui- delijk, ze treden op voor hun publiek, waaronder mogelijk sympathisanten, donateurs en sponsors. ‘En wat doet de schutterij?’, vroeg Alf zich af. ‘Welnu, die verzorgt een traditioneel schouwspel ... en zorgt ervoor dat haar schutters kunnen schieten. Van oudsher een club van gelijkgezinden, waarbij de onderlinge band telt’. Schutters moeten zich dus afvragen wat de eigen gemeen- schap van hen merkt. Is men mogelijk teveel naar binnen gericht? Teveel met zichzelf bezig? Ook is van belang om na te gaan welke plaats de ver- eniging inneemt in de gemeen- schap. Hoe wordt gecom- muniqueerd met dorp, wijk of stad? Hoe staat het met de PR? Wat kan de schutterij voor de gemeenschap betekenen? Wat heeft de vereniging te bieden? Hoe dienstbaar is ze?

Het schuttersfeest

Alf vroeg zich af of de dorps- genoten enig idee hebben hoe het traditionele schouwspel in elkaar zit. ‘Hebben ze al eens een bōlke afgeschoten of gemist? Weten ze wat het is om op het OLS te missen. Is bekend wie de schutters zijn van het eerste team die dus de

△ ‘Komt uw boodschap wel over?’

eer van het dorp verdedigen?’ Hij maakte weer de vergelij- king met de voetbalclub, waar- van de vedettes in het dorp wel bekend zijn. Hij vroeg zich af of het dorp weet heeft van de specifieke problemen van een schutterij? Worden potentiële leden bereikt? Komen bood- schappen, berichten en mede- delingen wel goed over? Toont de gemeenschap op haar beurt betrokkenheid, bijvoorbeeld bij de voorbereiding van het OLS? Als dat zo is, dan heeft de schutterij de gemeenschap iets te bieden en daarvoor kan men ook iets terug verlangen. Om uiteindelijk te scoren moet er een plan komen om de plaatselijke bevolking te sen- sibiliseren, gevoelig te maken voor zaken die de schutterij bezig houden.

Sponsoring

Voor externe communicatie buiten de eigen gemeenschap is een netwerk nodig en tellen relaties, betoogde Alf Poell. Bij sponsoring is het uitgangs- punt: voor wat hoort wat. Beide partijen moeten er beter van worden. Dan is goede, dus juiste en doelgerichte PR en communicatie nodig om succes te hebben. Dit geldt

Sponsoring

evenzeer voor de bonden en de federatie, die natuurlijk ook niet meer zonder een doelgerichte PR- en communicatiestrategie kunnen.

Ieder schot is een strafschop

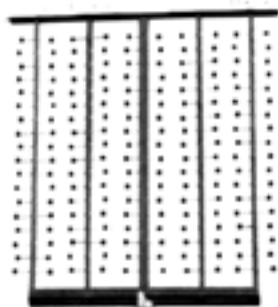
‘Het OLS is van een andere orde’, leeft Alf op. ‘Daar springen de media op af, daar gebeurt wat, daar staat iets op het spel. “Weem bringtj UM met?” Dat is meetbaar. Het is raak of de bonnen opmaken. Daar gaan ongeëvenaarde spanning en veel emotie hand in hand. Ieder schot is – om in voetbaltermen te spreken – een strafschop!’ Dat begrijpt en boeit iedereen en zeker binnen een sfeer van gezelligheid en ontspanning, waar iedere organisatie jaloers op kan zijn. Dat is volgens Alf ook mogelijk bij de bondsfeesten. In het kader-tje geeft hij zijn visie om ook de schietwedstrijden daarvan tot een bloedstollende ontknoping te maken.

Goud in handen

Tot besluit betoogde Alf Poell: ‘Dames en heren schutters, u heeft goud in handen, waar-

△ ‘Voor wat hoort wat’.

mee u kunt communiceren met uw publiek. Dat worden uw sympathisanten en dus potentiële donateurs, ereleden en sponsors. Maak duidelijk wat u doet, wat u wilt. En zorg

△
‘Elk schot
is een
strafschop!’

er dan voor dat uw boodschap of vraag terechtkomt bij de juiste mensen, uw doelgroep. Waarbij uiteraard het daarvoor juiste medium of middel gebruikt moet worden.’

Vriendenrelaties

Veel schutterijen doorstaan de tand des tijds, maar kampen nu met wetgeving en andere externe zaken, die grote organisatorische en financiële problemen veroorzaken. Maar of het nu de sport is of de cultuur of wie of wat dan ook, allemaal zitten we te vissen in dezelfde vijver om hun doel te bereiken. Een euro kan maar een keer worden uitgegeven. Er is in onze contreien veel kennis en deskundigheid voorhanden. Wij zuiderlingen zijn sterk in het hebben van vriendenrelaties, laten we daar dan ook iets mee doen.

Hengelen in de visvijver

Alf, die ideeën bleef spuien,

vroeg zich af of de schutterswereld niet toe is aan een structureel communicatieplan, voor zowel schutterijen als bonden en federatie en waarmee efficiënt van de aanwezige kwaliteiten op alle niveaus gebruik kan worden gemaakt. Dan preekt niet meer iedereen voor eigen parochie, maar is door bundeling van de aanwezige creativiteit een groter rendement te verwachten. In dat plan wordt dan bepaald welk aas nodig is om de juiste vis uit de bekende visvijver te hengelen. En wie weet functioneert het Limburgs Schuttertijdschrift dan als de centrale ideeënbuis.

△ Alf Poell besprak communicatie en PR.

Aantrekkelijker bondsfeest

Net als het OLS kunnen ook de overige schuttersfeesten aantrekkelijker worden gemaakt voor het grote publiek en dus ook voor de organiserende schutterij. Hier telt vooral de schietwedstrijd. Dat publiek is te verwachten wanneer het beslissende uur is aangebroken als de schietwedstrijd wordt beslist. De te hanteren criteria zijn: alle of de meeste bølkes af in de snelste tijd. De bølkes zijn te tellen, ook voor het grote publiek. Het publiek kan zelfs de tijd bijhouden, want bij het eerste schot wordt de stopwatch ingedrukt en bij het 18e schot stopgezet. Allereerst telt het aantal afgeschoten bølkes en

bij gelijke stand wordt de winnaar of afvaller bepaald door de eindtijd, dus de snelheid waarmee de bølkes werden afgeschoten. Om tot een finale te komen tussen 2 schutterijen kunnen enkele afvalrondes worden geschoten, waarbij het aantal afgeschoten bølkes en de schietsnelheid bepalend zijn voor het afvallen of doorgaan naar de volgende ronde.

Schieten op tijd

Hoe werkt dit in de praktijk? Stel de organisatie wil om 20.00 uur de winnaar van de schietwedstrijd huldigen, dan zal na een aantal normale schietrondes vanaf 19.00 uur het schieten op snelheid beginnen. Stel, er zijn nog 10 schutterijen in de race. De afvalrace

die dan start kan snel gaan. Het treffen en de tijd daarvoor nodig tellen beide. Gelijk eindigen is er niet meer bij, bij gelijk aantal treffers/missers geeft de tijd de doorslag. Dan volgt de finale. De ervaring moet uitwijzen hoelang zo’n afvalrace duurt, maar dat er sprake zal zijn van een gezonde spanning en emotie, lijkt duidelijk. Het zal meer schutters en zeker ook meer publiek trekken. Wellicht ook pers, want die weet immers wanneer de ontknoping plaatsvindt. Wie weet wordt het ook nog rechtstreeks uitgezonden, wat ook voor sponsors interessant kan zijn. Daarnaast worden er records gevestigd, welke schutterij ’t snelst de 18 bølkes afschiet. Die records

kunnen weer verbroken worden. Via het LS kan al een prognose afgeven worden wat het seizoensrecord zal zijn. De voorspelling van Alf Poell is: schutterij XXX 18 bølkes af in 8.30 min.

△ ‘Schieten op tijd zal de spanning verhogen.’

Sjutte commandant tijdens defilé in brons

WAUBACH – De schutterij blijft door de eeuwen heen een inspiratiebron voor kunstenaars. Zo ook voor kunstenaar Wim Pelzer, jurylid en lid van schutterij St.-Joseph Waubach. Als jurylid staat hij regelmatig bij het defilé. Schutters zijn gespannen bij het begin van het defilé. Op het commando van de kapitein, ‘Hoofd links’, draaien bijna alle gewapende schutters hun hoofd naar links en hun geoefende schuttersbenen starten de parapenas. De schuttershoofden, van soldaat tot generaal, zijn gefixeerd en kijken gebeiteld naar de tribune waar de gasten ademloos en met handgeklap de schutters naar het einde van het defilé dragen. Bij het commando ‘Staat’ volgt de ontlading. Schutters worden weer menselijk in hun houding. Het geheel wordt minder statisch. Spieren ontspannen en gezichten onder de kepies lijken opgelucht en voldaan.

“De houding van een commandant bij het defilé lijkt houterig, maar als je goed kijkt zitten er ook mooie lijnen in zijn licht achterover hellende lichaam”, aldus Wim verwijzend naar zijn bronzen creatie. “Het linkerbeen en de rechterarm gedrukt tegen het lichaam verlengd met de omvattende sabel vormen één samenvloeiend diagonale lijn. De tegenbeweging van het rechterbeen in samenspel met de linker-

hand, die de schede vasthoudt in een ietwat achterwaartse stand, zorgt voor gecontroleerde stabiliteit van het lichaam. De voortgaande beweging van het marcheren vindt zijn pendant in het opgetilde en

gedraaide hoofd naar links. Hierdoor ontstaat er spanning binnen deze houding. Vooral die spanning heeft mij geïnspireerd voor het maken van een bronzen beeldje van ‘d’r sjutte commandant’. Uiteraard heb ik ons schutterskostuum van het Oost-Indisch leger als stofage gebruikt. De commandant met de rang van kapitein heb ik een snor toebedeeld, dit geeft hem iets meer heroiek en gezag. Bovendien is hij een 50+ en volks in zijn anatomische bouw. Je vindt hem in elke schutterij. ‘Sjtaats’ als commandant, gezellig ‘an de tieëk!’”

Het bronzen beeld ‘d’r sjutte commandant’ is inclusief hardstenen voet 32 cm. hoog en vervaardigd van massief brons. Het brons is lichtelijk donkergroen gepatineerd. Het beeld zal in een maximale oplage van 10 stuks worden gegoten bij brongietterij Van Gilst in Kerkrade. Elk beeld wordt afzonderlijk door Wim ‘afgewerkt’. Mocht u geïnteresseerd zijn in een bronzen ‘sjutte commandant’, dan kunt

△ ‘D’r sjutte commandant’ van de hand van Wim Pelzer.

u contact opnemen met Wim Pelzer, tel. 045-5319363 of via e-mail: wim.pelzer@tiscali.nl

LS-stand op het OLS

Dit jaar zal het Limburgs Schutterstijdschrift op het OLS weer paraat zijn met een eigen stand. Er zullen onder meer boeken over het Limburgse Schutterswezen te koop worden aangeboden.

De stelling van ...

In het Limburgse schutterswezen lopen mensen van allerlei pluimage rond. Soms verkondigen die meningen waar we van opkijken. Zij nodigen daarmee uit voor een discussie. Het LS wil deze personen aan het woord laten. Daarbij beginnen we met Peter Korten, ad interim voorzitter van schutterij St.-Barbara uit Tungalroy. Kent u ook personen die interessante stellingen huldigen, meld dit dan aan de redactie.

Niet langer dan 2 bestuursperiodes achtereen op het pluche

TUNGELROY – ‘Wanneer je twee keer vier jaar een bestuursfunctie hebt vervuld, is wat mij betreft de inspiratie wel zo’n beetje op. Je zou dan als bestuurder van de vereniging een stapje terug moeten doen om anderen de kans te bieden zich actief in te zetten. Ik doel dan met name op de jongeren. Wanneer je de twintigers en dertigers ruim baan geeft, houd je de schutterij vitaal en kun je aan een duurzame toekomst bouwen. Ik heb vorig jaar bij gelegenheid van het Grenslandschuttersfeest dat door St.-Barbara werd georganiseerd al gemeld, dat naar mijn inschatting 1 op de 3 Limburgse schutterijen over 10 jaar rustende is als we op dezelfde voet voortgaan.’

Peter Korten is geen onbekende in het schutterswezen, zeker niet in Midden-Limburg en Belgisch Limburg. Als 15-jarige kreeg hij aandacht voor dat schutterswezen omdat hij interesse had in geschiedenis en volkscultuur. Omdat hij niet uit een traditioneel schuttersgeslacht stamt en in zijn buurt geen schutterij was, moest hij kiezen bij welke vereniging hij zich aansloot. Stramproy en Leuken trokken hem aan, maar het werd uiteindelijk het naburige Tungalroy omdat zijn vader een bekende was van de voorzitter van St.-Barbara aldaar. Dat was in 1985. Tot zijn verbazing kwam hij er al ras achter dat Tungalroy géén schuttershistorie kent. Zijn schutterij werd pas in 1967 opgericht. Met leeftijdsgenoten uit zijn buurt versterkte Peter de drumband. En naarmate hij ouder werd, nam de druk toe om hem in het bestuur te krijgen. St.-Barbara was en is geen grote vereniging. Ze telt nu 35 leden. Maar die zijn wel

heel actief en koesteren een prima schutterssfeer. Omdat hij zelf niet uit Tungalroy komt, en van mening is dat lokale verenigingen door lokale mensen moeten worden bestuurd, hield Peter die boot af. Toch kroop het bloed waar het niet gaan kan, dus gaf hij zich in 1999 gewonnen. Even later was hij voorzitter en een drijvende kracht om de schutterij verder te versterken. Om de dorpsgemeenschap bij de vereniging te betrekken, werden vele events georganiseerd, waaronder populair-wetenschappelijke heemkundeavonden, een actieve deelname aan de sacramentsprocessie die in Tungalroy wel nog elk jaar trouw door de straten trekt, patroonsfeesten met dialectmissen en het herplaatsen van een moordkruis. Opzienbarend hoogtepunt was het verschijnen van zijn schutterij in boerenkledij en met paard en kar tijdens het Koninklijk OLS te Stramproy. Na het 40-jarig jubileum-

feest vond Peter het welletjes. Getrouw zijn overtuiging, trad hij na 8 jaar terug als voorzitter. Omdat zich nog geen opvolger heeft aangediend, vervult hij die functie nu ad interim.

‘Het is niet dat ik nooit meer een bestuursfunctie binnen de schutterij zal vervullen’, legt Peter uit. ‘Maar ik wil nu bewust een stapje terugdoen. De geschiedenis leert dat de mannen die het schutterswezen vooruit hebben geholpen, hun meest productieve perioden kenden toen ze 30’ers waren.

Denk daarbij aan Frans van der Velden, die zich inzette voor de oprichting van een overkoepelende federatie, Chris Aengevaeren, die het OLS-reglement vernieuwde, mr. Haffmans, die als OLS-president het schutterswezen identiteit gaf, meester Creemers, ‘de meester’, die in Belgisch Limburg een stevige duit in het zakje deed. Maar ook Bèr van Hoef, die vooral in het eerste decennia van zijn bestuurscarrière de schuttersbond EMM op grote hoogte wist te brengen. Ik wil me niet met deze mannen meten, maar vind wel dat je jezelf als bestuurder niet moet overleven. Vandaar mijn stelling.’

✉ Jos Gerits
Reacties op deze stelling zijn
welkom:
gerits@greenway-comm.nl

△ Peter Korten met dochter Bernadette.

Zuidstaete verzekeringspartner voor schutterijen

MAASBRACHT - Zuidstaete is volop vertegenwoordigd in de Limburgse provincie. Met vestigingen in Gennep, Horst, Venlo, Roermond, Maastricht en de hoofdzetel in Maasbracht wordt zowel voor particulieren als bedrijven, instellingen, verenigingen, organisaties en overheden de geruststelling geboden dat hun wegwijzer in financieel advies altijd nabij is.

Het dienstenpakket van Zuidstaete bestaat uit de drie pijlers: Verzekeringen, Pensioenen en Hypotheken. Zuidstaete is onderdeel van ING Assurantiëkantoren Nederland. Als element van deze landelijke keten kunnen klanten gebruikmaken van maximale expertise en extra slagkracht. Aan het woord is ing. Paul Corten, senior adviseur met specialisatie Bedrijven. Voor verenigingen in het algemeen en voor de leden van het Huis voor de Kunsten te Roermond in het bijzonder heeft Zuidstaete een collectief verzekeringspakket

△ De hoofdzetel van Zuidstaete ligt in Maasbracht.

ontwikkeld volgens het click en call principe middels internet.

Schutterijen kunnen via de site www.hklimburg.nl of www.zuidstaete.nl een inlogcode aanvragen en online offerten opvragen of aanvragen indienen.

Tijdens de 15de schuttersdag, zaterdag 12 januari in de Baexheimerhof te Baexem, heeft de heer Corten een toelichting op dit pakket gegeven en alle aanwezigen uitgenodigd om tijdens de presentatie vragen te stellen of een afspraak te maken om specifieke zaken op een later tijdstip individueel te bespreken. Hiervan is volop gebruik gemaakt en ook de vraag om tevens een stuk te schrijven voor het Limburg Schutterstijdschrift werd positief beantwoord. De tijd dat verzekeringen als noodzakelijk kwaad werden gezien of zoals letterlijk tijdens de presentatie werd opgemerkt '... gebakken lucht...' ligt volgens de heer Corten ver achter ons. De maatschap-

pij wordt steeds kritischer en mondiger, de claimgedachte neemt af en toe Amerikaanse proporties aan. Rechters en de rechtspraak nemen de slachtoffers steeds meer en meer in bescherming en dat is maar goed ook. De keerzijde van deze medaille is echter dat verenigingen, die actief evenementen organiseren en maatschappelijk betrokken zijn, zich meer en meer dienen te laten bijstaan door professionele organisaties. Zowel op het gebied van de rechtshulp, het milieu, het verzekeringsrecht, etc. Zuidstaete wil graag deze partnerrol vervullen. Neem voor een concrete afspraak contact op met een van onze kantoren.

Zuidstaete B.V.
Verzekeringen, pensioenen en hypotheken
Postbus 6001
5960 AA Horst

Bezoekadres:
Hertog Arnoldlaan 12
5961 TA Horst

t: 077-3999790
e: info@zuidstaete.nl
w: www.zuidstaete.nl

△ Ing. Paul Corten hield zijn betoog tijdens de Limburgse Schuttersdag.

Van de bestuurstafel

Vergadering van het bestuur van de OLS-federatie, gehouden op dinsdag 22 januari 2008.

1. Loting OLS 2008

Deze loting vindt plaats op dinsdag 12 februari 2008 om 19.30 uur in het schutterslokaal Fortberg te Opoeteren. Het schutterslokaal is gelegen aan het terrein, waar op 6 juli 2008 het OLS zal plaatsvinden.

2. Handreiking Limburgs Traditioneel Schieten

Op vrijdag 15 februari zal een vervolgoverleg plaatsvinden op het Provinciehuis te Maastricht, waarbij diverse items aan de orde zullen komen.

3. OLS-Organisatie

Er is een werkgroep uit het Federatiebestuur geformeerd, die onderzoek gaat doen naar wat essentieel is bij de organisatie van een OLS-feest.

4. Kinder OLS

4a. DOELSTELLINGEN

- Onze jeugd – in voorbereiding tot deelname aan het 'Kinjer-OLS' – een inzicht te geven omtrent het ontstaan, het nut en de bedoeling van schutterijen/schuttersgilden in vroegere tijden. Dit aan de hand van lessen, tentoonstellingen, voordrachten, etc.
- De jongeren iets bij te brengen omtrent een bepaald aspect van het

Toespraak president Jos Michels

BAEXEM – Het is inmiddels traditie dat de Limburgse schuttersdag besloten wordt met een toespraak van de federatiepresident. Jos Michels begon zijn toespraak met een dankwoord uit te spreken richting de organisatoren van de Limburgse schuttersdag. Hij vond het een boeiend programma, waarbij er ook nog eens reacties van de aanwezigen kwamen.

KNSA

Het jaar 2007 was in de ogen van Jos Michels een zeer belangrijk jaar. Allereerst was er natuurlijk de gang van zaken rondom de aansluiting bij de KNSA. Uiteindelijk heeft dit geresulteerd in een goede regeling, waarbij de buksmeesters aangesloten zijn bij de vereniging 'OLS-Buksmeesters' en deze vereniging aangesloten is bij de KNSA. Dit maakt het voor ons allen mogelijk om onze mooie schutterssport te kunnen blijven uitoefenen. In België loopt deze situatie op dit moment nog en het lijkt erop dat hier ook een goede regeling naar voren zal komen, hoewel deze van de Nederlandse regelgeving afwijkt.

'Traditioneel Schieten'

De circulaire 'Traditioneel Schieten' loopt nog en zoals wij allen weten is de milieubelasting hierin de bottleneck. De denktank van de OLS-federatie is volop bezig met diverse onderzoeken, echter zijn deze tijdrovend en zullen op den duur geld gaan kosten. Wij moeten echter niet blijven vasthouden aan het verleden en wellicht zal er

gezocht moeten worden naar een nog geluidsarmere buks en een beperking van het geluid, wat een kogelvanger met zich meebrengt.

Museum

Een oproep voor het leveren van vrijwilligers ten behoeve van het Limburgs Schutterij Museum (LSM) werd gedaan. Heeft u vrijwilligers in uw vereniging, die een dag per maand, 's middags het LSM willen bemensen, neem dan contact op met conservator Luc Wolters. Wij hebben tezamen de taak om het LSM te laten voortbestaan.

Kinder-OLS

Tot slot van zijn toespraak

meldde Jos Michels dat de jeugd de toekomst heeft en dit zullen wij allen beamen. In het afgelopen jaar is de Sjöttesjoel opgericht en in de afgelopen drie jaar hebben de organisatoren van het OLS het 'Kinder-OLS' in het leven geroepen. Dit is een succes geworden en Opoeteren is bezig met de voorbereidingen om dit ook in Opoeteren te gaan organiseren. Om het Kinder-OLS een structureel karakter te geven, is er een commissie gevormd van de organisatoren van het OLS-feesten van Sint-Joris Wesseme, Sint-Catharina Stramproy en Sint-Antonius Nederweert om dit structureel karakter vorm te geven.

Restte de federatiepresident nog om de schutters een goed en vooral sportief schuttersjaar toe te wensen.

✍️ *Bernie van Lierop*

△ De OLS-federatie is van mening dat het Kinder-OLS ertoe doet en ook in komende jaren voortzetting verdient. Foto uit 2006: schuttersvrienden Amstenrade.

hedendaagse rijke culturele en folkloristisch leven in onze beide Limburgen.

- De deelnemende jongeren, en ook de toeschouwers, een fijne en onvergetelijke dag te bezorgen.

4b. WERK GROEP

Opstarten van een aparte 'Werkgroep Kinjer-OLS' in september. Deze werkgroep kan eveneens functioneren onder de werkgroep 'Evenementen'. Deze werkgroep dient ondersteund te worden door een of twee personen, aangeduid door het Federatiebestuur.

4c. MEDEWERKING VAN DE SCHUTTERIJEN

Iedere deelnemende school dient begeleid te worden door meerdere mensen van een schutterij: dit zowel in de voorbereiding als op de dag van het 'Kinjer-OLS' zelf.

5. Jurycursus

Op donderdag 7 februari 2008 is er weer gestart met een nieuwe cursus voor aspirant juryleden, te Baexem. De afsluiting zal medio september 2008 plaatsvinden.

✍️ *Jac van der Vorst*

Redactie Limburgs Schutterstijdschrift op zoek naar permanente verbetering

✍ Door Jos Gerits

In december 2008 is het 20 jaar geleden dat het Limburgs Schutterstijdschrift voor het eerst in de vorm van een 0-nummer verscheen. Initiatiefnemer en drijvende kracht was Wim Pijpers die even daarvoor was aangetreden als secretaris van de Stichting Steun aan het Schutters- en Gildenwezen in de beide Limburgen, beter bekend als het SAS. Sindsdien is het tijdschrift trouw verschenen met in de kern nagenoeg dezelfde opzet. En daar is niets mis mee. Want wat goed is, moet je goed houden. Slechts de vormgeving werd aangepast nadat Luc Wolters het eindredacteurschap overnam van Wim. Nu er een nieuwe hoofdredacteur is aangetreden, gaan we op dezelfde voet voort, zij het dat we nog steeds op zoek zijn naar redactionele versterking. Bovendien hebben we een bladformule opgesteld op basis waarvan we een permanente verbetering willen doorvoeren. Het ligt aan het redactieteam welke veranderingen dat daadwerkelijk zal opleveren.

De behoefte aan die verbetering is door het bestuur van de Stichting Limburgs Schutterstijdschrift al enkele jaren geleden geformuleerd. Sterker nog, deze stichting is door wijlen Frans Wolters in het leven geroepen om de duurzaamheid ofwel het voortbestaan van het tijdschrift te waarborgen. Wim had al in te veel voorwoorden van wat inmiddels letterlijk en figuurlijk 'zijn' Limburgs Schutterstijdschrift was geworden gemeld dat hij het tijd vond dat iemand anders het vaandel van hem overnam. Van het oorspronkelijke redactieteam, bestaande uit Jan Gerits uit het Belgische Eksel, Jean Walraven uit Roermond, Piet Hermans uit Weert, Werner Smet uit Rotem-Dilsen (B) en ikzelf uit Spaubeek, waren de leden één voor één afgehaakt. Ieder om heel eigen redenen of omstandigheden. Ook onder de correspondenten, die ter ondersteuning bij

Wisseling van de wacht

Beiden zijn tot op heden de kar blijven trekken, waarbij Wim na aantreden van het stichtingsbestuur niet geheel vrijwillig noch met een blij hart een stapje terug deed. Hij vond dat er geen stichting aan te pas zou moeten komen om het tijdschrift vitaal te houden. Niettemin kwam die er, waarbij het bestuur zich onder andere ten doel stelde om het redactionele draagvlak te verbreden. Géén overbodige taakstelling, want helaas bleek al snel dat in de nieuwe con-

worden aangeleverd, is pakweg twee maanden voor het verschijnen van elk nieuwe nummer niet altijd duidelijk. Dat betekent niet alleen een te grote werklast voor Luc die de 'gaten moet dichtschrijven', het houdt ook in dat wanneer hij om welke reden dan ook wegvalt, het tijdschrift waarschijnlijk zijn langste tijd heeft gehad.

Een nieuwe hoofdredacteur

Hoewel ikzelf in 1996 definitief afscheid had genomen als redacteur van het tijdschrift, kruipt het bloed ook bij mij waar het niet gaan kan. In 2006 liet ik me door Jeu Smeets als voorzitter van het stichtingsbestuur overhalen om Karel van Knippenberg op te volgen als bestuurslid. Daarbij had ik als voorwaarde gesteld, dat ik géén actieve rol zou hoeven te vervullen. Als directeur-eigenaar van een communicatie-adviesbureau zijn mijn uren namelijk ook zonder dat al rijkelijk gevuld. Echter juist door mijn professionele achtergrond raakte ik 'verstrikt' in de discussie rondom de duurzaamheid van het tijdschrift. We willen immers allemaal dat het blijft bestaan. Met Wim en Luc stelde ik als 'kernteam' vorig jaar een nieuwe bladformule op waarin de doelstelling, doelgroepen en opzet van het Limburgs Schutterstijdschrift werden geactualiseerd. Tevens is hierin een heldere taakomschrijving en -verdeling tussen de hoofdredacteur, eindre-

△ Het eerste exemplaar van het Limburgs Schutterstijdschrift wordt door hoofdredacteur Wim Pijpers overhandigd aan Bob Degol, voorzitter van de SAS, Stramproy 17 december 1988.

de productie van het tijdschrift betrokken raakten, was het verloop redelijk groot of viel de input van bijdragen regelmatig tegen. Gelukkig bleef Luc Wolters, die in 1994 tot de redactie toetrad, naast Wim wél een constante factor.

stellatie Luc een even centrale als eenzame positie innam als Wim voordien deed. Weliswaar leveren de correspondenten nog steeds hun gewaardeerde bijdrage, maar die is eveneens nog steeds niet gegarandeerd. Of, en zo ja welke artikelen

△ Nieuwe hoofdredacteur van het LS is Jos Gerits.

dacteur, redacteurs, correspondenten en het stichtingsbestuur opgenomen. Nadat Herman Hawinkels medio 2007 om gezondheidsredenen als hoofdredacteur moest afhaken, diende andermaal een belangrijke vacature te worden vervuld. Uiteindelijk is binnen het bestuur besloten dat ik die rol op me zal nemen en dat Luc het eindredacteurschap blijft vervullen. Omdat ik leef bij de stelling dat wie A zegt ook B moet zeggen, heb ik dat aanvaard.

Rollen

Als hoofdredacteur zal ik de redactievergaderingen leiden, de bladformule bewaken, ervoor zorgdragen dat iedereen een gerichte bijdrage aan de volgende uitgave levert en de eindredacteur ondersteunen in de uitvoering en eindcontrole. Als eindredacteur heeft Luc de operationele leiding: hij verzamelt alle bijdragen, spoort redacteurs, correspondenten en anderen aan om goede bijdragen te leveren, voegt alle artikelen samen tot een uitgewogen geheel, brengt teksten en foto's naar de vormgever die het blad opmaakt en begeleidt tot slot de druk en verspreiding van het blad. Van de redacteurs wordt niet alleen een actieve inbreng tijdens de redactievergaderingen

verwacht, maar ook minimaal één volwaardig artikel per editie. Tevens houden zij voeling met hun 'achterban', dat wil zeggen de schutterijen en schuttersgilden binnen hun eigen bond. De correspondenten hoeven op hun beurt niet per sé een redactionele bijdrage te leveren, hoewel die natuurlijk altijd van harte welkom is. Hun primaire taak ligt erin om samen met het bondsbestuur en de andere schutterijen in regulier contact te blijven. Zij moeten dus alle nieuwtjes en wetenswaardigheden doorgeven, opdat deze in het tijdschrift kunnen worden verwerkt. Het stichtingsbestuur heeft tot slot een toezichthoudende taak. Het is verantwoordelijk voor de financiën, regelt de werving van advertenties, houdt de abonnementenadministratie op orde en geeft als een soort van 'raad van commissarissen' op enige afstand leiding aan het redactieteam. De hoofd- en eindredacteur maken deel uit van dit bestuur.

Eerste stappen

Momenteel zijn we zover dat de bladformule met de huidige correspondenten is besproken. Daarbij konden we nog niet tot een heldere rolverdeling komen, noch mochten we van allen de bevestiging van het gewenste commitment ofwel betrokkenheid en inzet ontvangen. Dit hangt mede samen met het feit dat iedereen het heel druk heeft. Dat wekt schroom om concrete afspraken te maken waaraan ze worden

gehouden. Vóór de uitgave van het volgende nummer in juni a.s., dient wat dat betreft echter helderheid te bestaan. Vervolgens zullen we actief op zoek gaan naar aanvullend talent en inzetbaarheid. In elk geval zijn we driftig op zoek naar een redacteur (m/v) die verstand heeft van muziek en aldus de grote groep drumbandleden kan 'bedienen'. Voorts zullen we bekijken in hoeverre het mogelijk dan wel wenselijk is om naast het tijdschrift een website in te richten. Die biedt niet alleen de mogelijkheid om 'snel' nieuws' te brengen, maar ook om als een archief, vraagbaak, informatiecentrum en discussieforum te dienen. Er zou zelfs kunnen worden besloten om de 'dure', gedrukte pagina's van het tijdschrift te reserveren voor kernachtig nieuws en achtergronden en de grote artikelen, die niet per sé voor iedereen binnen het schutterswezen interessant zijn, integraal op het web te plaatsen. Dat zou kunnen betekenen dat we minder pagina's bedrukken, maar dat die wel van een nog hoger kwaliteitsniveau zouden zijn. Als gezegd, het zijn ideeën die met het voltallige redactieteam nog moeten worden besproken. We gaan

△ Schuttersstilven, Hothem 2005

Foto: Berni Thewissen, Vaals

niets 'op de kop' zetten voordat voldoende draagvlak is gebleken. Wél is al besloten dat we tijdens het OLS in Opoeteren na een afwezigheid van enkele jaren weer als vanouds een standje zullen bemannen. Wordt dus op meerdere fronten vervolgd.

Secretariaatsmutaties

St.-Joseph Vijlen

Secretariaatswijziging van St.-Joseph Vijlen. Het is door Hub Kusters overgedragen aan: Secretaris John Coenen
Pastoor Schleidenstraat 22
6294 AG Vijlen
tel.: 043-306 17 89
email: john-coenen@home.nl

Heilig Kruis Grevenbicht

Nieuw e-mailadres van secretaris Ben Jennen van de schutterij Broederschap van het 'Heilig Kruis' Grevenbicht:
Nieuw e-mailadres:
h.jennen2@kpnplanet.nl

Schuttersbond St.-Gerardus Amstenrade

Robert Zeijen is de nieuwe bondssecretaris van St.-Gerardus:
Op de Vijf Bunder 35
6361 JE Vaesrade
tel.: 045-524 58 91
e-mail: robertzeijen@home.nl

Schutterij St.-Antonius & St.-Petrus Baarlo

Het secretariaat is door Jack Beurskens op 1 maart 2008 overgedragen aan:
Rob Fleuren
Veldstraat 54
5991 AE Baarlo
E-mail: rfleuren@kpnplanet.nl
Tel.: 06-53335430

Correctie:

Karel van Knippenberg is voorzitter schuttersbond St.-Gerardus en niet Peter Berben, zoals in het vorige nummer (p. 9) vermeld.

Schutters(families) van harte welkom!

STEYL – Het Limburgs Schutterij Museum (LSM) werd in samenwerking met de garde ‘Tegeliërs’ in augustus 2003 geopend in Steyl. Een groot aantal bezoekers heeft sindsdien de weg naar het museum weten te vinden. Het zijn veelal toeristen, die het idyllische plaatsje Steyl verkennen. Het aantal schutters lijkt bij de bezoekersaantallen wat achter te blijven. Dit terwijl mensen na een bezoek – desgewenst met tekst en uitleg – zeer enthousiast zijn en vol lof in het grote boek schrijven: ‘dit stukje historie mag niet verloren gaan!’ Enkele schutterijen hebben wel al in groepsverband een bezoek aan het museum gebracht. Een aantal organisatoren gaat als verkenners vooruit, om de sfeer op te snuiven en de organisatie van de dag op touw te zetten. Op een later moment komen ze dan met echtgenoten, familie of vereniging terug om het nog eens te overzien. De indrukken die opgedaan worden blijken verrassend en verrijkend.

Bezoek aan Steyl

Wilt u er een gezonde en ontspannende dag of namiddag van maken? Dit kan. Zeker nu in samenwerking met de verschillende musea in Steyl een combikaart is ontworpen. Met deze ene kaart (van EU 5), die bij het LSM te koop is, kunt u in tijdsbestek van een jaar een bezoek brengen aan: het LSM, het Missiemuseum, de Botanische Tuin en keramisch museum de Tiendschuur. Deze musea liggen alle in Steyl-Tegelen op wandelafstand van elkaar. Recent zijn er enkele wandelroutes door Steyl geïntroduceerd, die met bordjes en paaltjes zijn aangegeven. Er is nog veel meer te zien in het kloosterdorp Steyl, onder meer fraaie kloosters met recent uitver-

koren heiligen, kloostertuinen, het Maaspad en het veer naar Baarlo. Moe van het wandelen en toe aan een verfrissing of

Oproep toezichhouders

Het Limburgs Schutterij Museum kan nog vrijwilligers gebruiken om het museum het hele jaar door open te houden. De huidige groep van circa 46 vrijwilligers kan dan aangevuld worden, zodat deze vrijwillige activiteit geen al te groot tijdsbeslag legt. Het

kost slechts één middag per maand. Het betreft vrijwilligerswerk, waarvan evenwel de reiskosten vergoed worden. De Beheersgroep van het LSM maakt de indeling. Heeft u interesse, neem dan a.u.b contact op met Coen Holthuijsen, Hazenkamp 86, 5953 KR Reuver, tel. 077-3732159.

een hapje, dan is dit mogelijk in het nabijgelegen café-restaurant 't Vaerhoes. In Steyl kunt u dus met familie, vrienden en vereniging met gemak een dag verpozen.

Reductie voor schutters

Het LSM is bovendien dankbaar voor de financiële steun die ze van de OLS-federatie ontvangt. Als tegenprestatie wil het LSM daarom het tarief voor de schutters die het museum bezoeken in 2008 verlagen, zelfs halveren. Met de OLS-federatiepas krijgt u dan een reductie van EU 1,- op de toegangsprijs voor het LSM en betaalt u slechts EU 1,-. Het aanbod geldt vooralsnog voor het jaar 2008.

Het museum is open van: dinsdag tot en met zondag van 13:00 tot 17:00 uur. We hopen u zeker eens welkom te mogen heten.

Orde van de Rode Leeuw

STRAMPROY – Op zondag 20 januari 2008 zijn tijdens de plechtige investituurmis de volgende zestien personen als schutbroeder opgenomen binnen de Edele Eedbroederschap van de Souvereine Orde van de Rode Leeuw van Limburg en de Heilige Sebastianus. Twee bondsbestuurders zijn bevorderd tot officier.

Nieuwe schutbroeders

- Remi Jozef Ghislenus Akkermans (1961), schutterij St.-Hubertus Manestraat
- P.M.W. (Piet) Bergmans (1939), schutterij St.-Agatha Haelen
- Peter Andreas Maria Dekkers (1950), broederschap St.-Martinus Tegelen
- Jan Pieter Mathijs Houben (1945), Kon. schutterij St.-Martinus Kinrooi
- Marinus Antonius Gerardus (Rinus) Klinkenberg (1939), schutterij St.-Laurentius Spaubeek, lid S.A.S.
- Jacobus (Jac.) Kuppens (1930), schutterij St.-Catharina Stramproy
- Hubertus Gerardus Petronella Luijten (1940), schutterij St.-Hubertus Schaesberg
- J.M.N.C. Meulenberg (1932), Kon. schutterij St.-Lambertus Oirsbeek

- Joseph Albert Louis (Jef) Peeters (1938), Roggel, penningmeester S.A.S., bestuurslid OLS-federatie
- M.J.G. (Ted) Scheeren (1956), schutterij St.-Joris Wessem
- Hendrikus Theodorus Wilhelmus (Henk) Verheijen (1949), schutterij St.-Martinus Holtum
- Gerardus Wilhelmus Hendrikus (Ger) Versleijen (1926), schutterij St.-Jan Grubbenvorst
- Joseph Louis (Jef) Willems (1932), schutterij St.-Sebastianus Mheer
- Jan Mathijs Wilms (1931), schutterij St.-Lambertus Broeksittard
- Theodorus Cornelis Petrus Zegers (1942), schutterij St.-Urbanus Maasniel-Roermond
- Hubertus Louis Zeijen (1946), schutterij St.-Martinus Vaesrade

Bevorderd van schutbroeder tot officier

- W.M.H. (Wil) Esselaar (1960), schutterij St.-Martinus Born
- Jacobus (Jac.) Schins (1946), schutterij St.-Joseph Vijlen

de Kanselier / Zegelbewaarder
Jac van der Vorst

De investituur van de Orde van de Rode Leeuw op 20 januari 2008 in de kerk te Stramproy. Foto: Peter Peeters, Holtum

Overleg werpt vruchten af en leidt tot prima afstemming

HEYTHUYSEN – Op 14 februari jl. is er een overleg geweest tussen vertegenwoordigers van de Limburgse Bond van Tamboerkorpsen (LBT) en een afvaardiging van de OLS-federatie. Onderwerp van gesprek was de exercitie.

Reden was om te komen tot een gezamenlijk exercitievoorschrift. De Federatie liet weten dat de drumbands van schutterijen in principe exerceren volgens bestaande reglementen (o.a. oude of nieuwe exercitie). Het zou voor deze korpsen lastig worden als bij deelname aan activiteiten van de LBT andere voorschriften gehanteerd worden. Meteen volgde dan ook het compromis dat schutterijen kunnen blijven doen wat ze normaal ook doen en dat ze zich dus geen andere uitvoering eigen hoeven te maken. Hiermee volgt de LBT dus de normen van de Federatie. Goed nieuws voor de drumbands van de schutterijen dus!

Wel werd geconstateerd dat bij optredens van de LBT ook bewegingen gevraagd worden die niet in de reglementen van de schutterijen staan. Denk daarbij aan het Engels en Amerikaans counteren. Ook zijn er korpsen bij de LBT die niet deel uit maken van een schutterij en daarmee niet als vanzelfsprekend over een exercitievoorschrift beschikken. De heer Jan Peeters zal specifiek voor deze bij de LBT aangesloten korpsen een basis-cursus exercitie opstellen. Hier hoeven schutterijen alleen die onderdelen uit te halen, die voor hen niet omschreven zijn in de OLS exercitiereglemen-

ten. Voor de rest volgen ze hun eigen reglement.

Verder werd door de LBT aangegeven dat de drumbands en klaroen- en fluitkorpsen van schutterijen een prima presentatie op straat weten te leveren. Juist deze manier van presenteren verdient het om gepromoot te worden. De LBT wil schutterijen er op wijzen dat ook tijdens hun concoursen de schutterijen vooral zichzelf moeten blijven. Geen vreemde en moeilijke toestanden tijdens bijvoorbeeld stilstaande werken, maar een optreden zoals dat ook op een schuttersfeest wordt uitgevoerd. De LBT wil graag een extra podium zijn voor de muziek uit de schutterswereld en staat in elk geval zeer positief tegenover deelname uit de schutterswereld. Er is duidelijk sprake van een zeer welwillende houding om te zoeken naar nog meer mogelijkheden om de specifieke identiteit van de schutterijmuziek te behouden en te ondersteunen. Zonder daarbij allerlei voorwaarden en condities te verlangen waar schutterijen niet op zitten te wachten.

Tevens kwam in het overleg aan de orde dat er ook korpsen van schutterijen zijn, die niet aangesloten zijn bij de LBT. Dit is jammer, want uit de cijfers blijkt dat juist de korpsen,

die regelmatig deelnemen aan concoursen of optredens van de LBT, als 'gezonde' verenigingen te boek staan. Bijzondere aandacht verdient daarbij de mogelijkheid dat solisten van schutterijen, die geen lid zijn van de LBT, wél deel kunnen nemen aan de solistenwedstrijden van de LBT.

Juist nu de LBT zich aan het profileren is als een steeds sterker wordende speler in de nationale muziekwereld, is dit een reden voor alle

schutterijen om zich ook aan te sluiten. Daarmee weet de Federatie zich verzekerd van een zeer solide samenwerking, met grote winst voor alle partijen. De LBT heeft duidelijk laten merken dat schutterijen binnen hun organisatie een prominente plek hebben. Het is nu aan de leden van de Federatie om deze handreiking met beide handen aan te grijpen.

Twan Stemkens

KONINGINNEJURKEN en BRUIDSJURKEN

Alleen nieuwe jurken, 300 stuks,
minder dan de helft van de winkelprijs.

VERKOOP OP AFSPRAAK

Avond-, cocktail-, en koninginnekleding.

Open: ma. en do. van 13-17 uur
za. van 10-16 uur

's Morgens bellen (043) 604 13 02

LOUISE MODE

Vroenhof 10 - Valkenburg-Houthem
(zie ook Gouden Gids)

Commandantencursus Nieuwe Exerctie van start

MONTFORT – Op zaterdag 5 januari is de cursus Nieuwe Exerctie gestart. Maar liefst 25 schutters van diverse verenigingen oefenen elke zaterdagmiddag, meer dan 2 uur, om alle vaardigheden van het exercitiereglement onder de knie te krijgen. Wederom stellen de eigenaren van zaal Housmans hun accommodatie gratis ter beschikking aan de federatie. Ook dit jaar wordt de cursus gegeven door de heren Piet Daems, Thei Schulpen en Twan Stemkens.

Vorig jaar is de cursus niet doorgegaan. Er waren toen net niet genoeg aanmeldingen om de cursus te laten starten. Dit jaar is de groep beginners echter wel erg groot: 20 schutters vormen het peloton dat 'gedrild' wordt door Piet Daems. Hier wordt wederom gebruik gemaakt van het cursusboek dat in 2006 voor het eerst is gebruikt. Bij de gevorderden is het deelnemersaantal slechts 5. Maar deze kleine

groep krijgt, tijdens de eerste 6 weken, dan ook alle aandacht om zo voorbereid te worden op hun taak in de tweede helft van de cursus: leren hoe je het geleerde over kunt brengen op anderen. De gevorderden zullen vanaf dan namelijk als aspirant-instructeur gaan fungeren. Het is natuurlijk belangrijk dat aankomende commandanten goed leren te exerceren, maar als ze daarna niet in staat zijn om de exerci-

tie over te brengen op de rest van hun schutterij, heeft het weinig zin.

Opvallend is dat er bij de gevorderden met regelmaat kleine discussies zijn, over de wijze waarop de exercitie uitgevoerd dient te worden. Geconstateerd wordt echter dat de cursisten zelf op zoek gaan naar het antwoord in het reglement, gewoon door het boekje te gaan lezen. Dat is precies wat de federatie voor ogen heeft: exercitie volgens de letter van het reglement en waarbij wordt uitgegaan van slechts één uniforme uitvoering, vastgelegd in het reglement en cursusboek. De periode 'wij hebben het altijd zo gedaan', of 'bij ons wordt

dat anders geleerd', komt daarmee steeds verder achter ons te liggen.

Nieuw dit jaar is de mogelijkheid voor iedereen om alleen les 11 te komen volgen. Dit is de les waarin de sabelgroet wordt behandeld. Want ondanks duidelijke tekst en plaatjes laat de uitvoering nog vaak te wensen over. Op de voorjaarsvergadering is de datum bekend gemaakt. De instructeurs en aspirant-instructeurs zullen op die dag aan alle sabeldragers en/of belangstellenden demonstreren, en vervolgens met ze oefenen, hoe de sabelgroet uitgevoerd dient te worden.

✉ Audrey van Gaans

Eindverhandeling schuttersgilden Peer

PEER – Mevrouw Ine Beckers heeft vorig academiejaar haar historische eindverhandeling aan de Katholieke Universiteit Leuven ingediend. Deze handelt in hoofdzaak over de schuttersgilden van Peer en is getiteld: 'Feesten en vermaak in Peer tijdens de 17de en 18de eeuw, met bijzondere aandacht voor de schutterijen. Hiermee heeft Ine Beckers de graad van licentiaat in de geschiedenis behaald. Na een historische inleiding op de landelijke stad Peer (Belg. Limburg) wordt al snel ingezoomd op de schuttersgilden in Peer als het belangrijkste sociale netwerk van de stad. Na een aantal feestelijkheden, zoals blijde intreden, besproken te hebben,

wordt de aandacht gericht op een aantal conflicten waarbij de schutters betrokken waren en die dientengevolge voor een dosis archiefmateriaal gezorgd hebben. Zo kenden de schutterijen St.-Sebastiaan en St.-Trudo in 1721-1722 een geschil met de plaatselijke rederijderskamer en voerden de schutterijen onderling een proces over hun positie in de processie naar aanleiding van een processieverbod in 1736. Geïnteresseerden kunnen voor een nabestelling contact opnemen via het e-mail adres: alfons.beckers@scarlet.be of per brief: lic. Ine Beckers, Kapelstraat 21, B-3941 Hechtel-Eksel (B.). Een exemplaar kost 15 euro en de

portokosten bedragen EU 5,70 voor een adres in België en EU 10,40 voor toezending naar een adres buiten België.

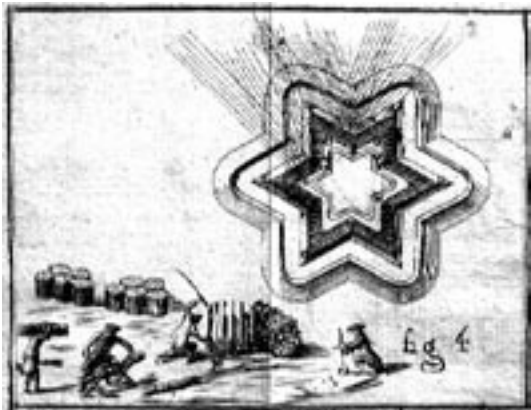
✉ Luc Wolters

△ Peer in het midden van de achttiende eeuw. De schuttersgilden St.-Sebastiaan en St.-Trudo vormden de belangrijkste sociale verenigingen in het stadje.

Tekening: Remacle le Loup, 1738-1744, Luik.

Bielemannen en Sappeurs, bijdragende mannen

LIMBURG – Wie kent ze niet? De mannen die met een bijl op hun schouder de schutterij vooraf gaan. De mannen die fier en robuust over straat lopen, voorzien van een baard, die vaker nep is dan echt. En nochtans het enige onderdeel in de schutterij waar de vrouw – welke vrouw zou lopen met een baard? – niet in vertegenwoordigd is. De bielemannen en sappeurs. Wat was en is hun functie? Waar komen ze vandaan? En hoe zijn ze in het schutterswezen terechtgekomen?

△ Een belegering: vooraan wordt een verschansing opgericht, de stervorm is het belegerde fort.

Wat was en is hun functie?

De functie van een bieleman of sappeur moet men allereerst in de naam zelf zoeken. Een sappeur was iemand die gespecialiseerd was in het aanleggen van zogenaamde 'sappen'. Een sappe is een aanvals- of naderingsloopgraaf die bij de belegering van een vesting werd gegraven, om niet alleen bescherming te bieden tegen vijandelijk vuur, maar ook de mogelijkheid moest scheppen om de vijand te naderen. Meestal werden deze loopgraven zigzaggend aangelegd en als men eenmaal dichtbij genoeg was, dan was het de taak van de 'mineurs' om te gaan 'mineren'. Dit wil zeggen dat zij mijnstelsels aan gingen leggen om letterlijk de vestingwerken, of zelfs vijandelijke troepen, te ondermijnen en middels geplaatste explosieven

op te blazen. Dit is ook gebeurd met het kasteel in Valkenburg a/d Geul. Om te voorkomen dat de burcht (wederom) in Franse handel zou vallen en als mogelijke uitvalsbasis kon dienen om

Maastricht aan te vallen, beval stadhouder Willem III in 1672 aan de troepen van Kilpatrick om de burcht op te blazen. Deze gaf zijn mineurs de opdracht om de Wolfstoren, Capruyntoren en Molentoren te ondermijnen en op 10 december 1672 werd de hoogteburcht met veel geweld opgeblazen. De sappeurs hadden echter ook nog andere taken dan alleen een sappe aan

△ Mineurs werken aan schansen en ondermijningen.

△ Werktuigen voor de legerarbeiders.

te leggen. Zij moesten ook hindernissen opruimen, onderkomen voor soldaten opzetten en ter plaatse verdedigingswerken maken. Het is ook daarom dat deze mannen altijd voor het leger uitliepen en als werktuig vaak de langstelige bijl met zich meedroegen, die zich uitstekend leende voor de veelzijdigheid aan taken die ze hadden. En juist vanwege het zware werk, waren uiteraard bij uitstek grote en stevige mannen geschikt om dit werk te doen.

Waar komen ze vandaan?

Alhoewel er al eeuwenlang gebruik werd gemaakt van sappeurs en mineurs, moeten we wat 'Nederland' betreft teruggaan naar de Tachtigjarige Oorlog. Prins Maurits hervormde samen met zijn neef Willem Lodewijk vanaf 1589 het Staatse leger. Ze verscherpten de discipline, in tijden van vrede werden militaire oefeningen gehouden, soldij werd op een regelmatigere basis uitbetaald, er werd voor een adequate voorraad van de legers gezorgd en er werd geoefend in het aanleggen van schansen en loopgraven. Dit laatste was namelijk voorheen stevast een taak van de boeren uit de omgeving

△ Een Pruisisch sappeur.

△ Sappeurs van 3 Franse regimenten anno 1807.

van de belegerde stad geweest, die hiervoor betaald of ertoe gedwongen werden. De werkzaamheden van mineurs en sappeurs werden na deze hervormingen steeds meer een vast onderdeel van een belegering. Toch duurde het tot 1747 voordat de Staatse overheid het belang van deze mannen terdege inzag en ze als apart onderdeel in het leger opnam. Op 16 september van dat jaar viel na een beleg van twee maanden de vesting Bergen op Zoom in Franse

handen. Dit kwam niet alleen door de slechte staat van de Staatse troepen onder leiding van de 86-jarige baron I.K. Cronström, maar vooral door de verdiensten van de Franse troepen onder leiding van graaf U.F.W. von Löwenthal, die goed gebruik wist te maken van zijn sappeurs en mineurs. Het Staatse leger had deze pijnlijke les goed begrepen en vormde op 15 mei 1748 een vast 600 man tellend regiment

△ Sappeurkorps uit Weckhoven (Dld.), opgericht in 1875.

◁ Jeugdig sappeur in Fischeln (Dld.).

van tijd de bielemannen en sappeurs toegevoegd, zoals ook bijvoorbeeld met de marketensters gebeurd is.

Bronnen: www.sappeure-weckhoven.de; www.wikipedia.nl; www.nationaalarchief.nl; www.museumverbindingsdienst.nl; www.regimentgenietroepen.nl; www.landmacht.nl en Dagblad De Limburger 10.04.1999.

△ Sappeur uit het Napoleontisch leger.

mineurs en sappeurs, die onder leiding van kolonel De Torcy, baron van Breda, kwam te staan. Tegenwoordig is dit onderdeel van de landmacht beter bekend als de Genie, oftewel de Dienst Gebouwen, Werken en Terreinen.

Hoe zijn ze in het schutterswezen terechtgekomen?

De verhalen dat een bieleman of een sappeur de Limburgse schutterij vooraf ging om op deze wijze opgeworpen versperringen van protestanten

op te ruimen, zijn ons allemaal wel bekend. Helaas werd dit fabeltje ook aangehaald op het bieleman- en sappeurstreffen van 2007. Niets is minder waar, er zijn vrijwel geen noemenswaardige gevallen bekend dat een proces-verstoord werd door protestanten en in meer dan genoeg plaatsen waren (voornaam) protestante personen zelfs actief lid van een schutterij. Naar mijn mening hebben schutterijen, en dan met name die schutterijen die zich steeds militaristischer gingen profileren, na verloop

△ Bielemannen en sappeurs in Waubach. Foto: Lieske Leunissen

LAARZEN LAARZEN L
 PLUIMEN-VEREN-PLUI
 KOPPELS-RIEMEN-KO
 HOEDEN-SHAKO'S-I
 UNIFORMSCHOENEN
 DANSSCHOENEN DAN
 HISTORISCHE-SCHOE
 GILDESCHOENEN GI
 OVERSCHOENEN G
 HANDSCHOENEN HAN
 OPERA-OPERETTE-SC
 TONEELSCHOENEN

VAN BEERS B.V.
 SCHOENFABRIEK

Mgr. Völkerstraat 33, 5171 JM Kaatsheuvel NL
 Tel.: (0416) 27 22 54, b.g.g. 27 65 48 - 27 70 72
 Internationaal Tel.: 0031(416) 27 22 54

Goud- Zilver Atelier
Andriessen

Dorpsstraat 18
 5708 GH Helmond(Stiphout)
 Tel. 0492 - 550792
 Fax 0492 - 522269

EINDHOVEN STADS- EN LANDBOUW GILDE
 KAPITEIN

Vrijstelling geluidsregels

DEN HAAG – Minister van Milieu, mevrouw J. Cramer, wil vrijstellingen mogelijk maken voor het overtreden van de geluidsregels. Dit is de schutters zeer welkom, daar het moeilijk blijkt om binnen de bestaande geluidsregels aan de schietactiviteiten uitvoering te kunnen geven. Probleem is evenwel het voornemen van de Minister om het aan de gemeente over te laten of en wanneer ze een vrijstelling verlenen.

Direct na het bekend worden van de ministeriële plannen kwamen de Tweede Kamerleden Ger Koopmans (CDA), Pauline Smeets (PvdA) en Frans Weekers (VVD),

die hiervoor een wetsvoorstel ingediend hadden, in het geweer om de uitvoering hiervan niet aan de gemeente over te laten maar om te komen met een landelijke regeling.

Ger Koopmans

Pauline Smeets

Frans Weekers

Het trio beoogt een einde te maken aan de mogelijke willekeur van een gemeente om via de eigen Algemene Plaatselijke Verordening uitzonderingen toe te staan. Het werkt verschillen van plaats tot plaats in de hand. Dit terwijl deze problematiek provinciebreed gelijk is: schutterijen veroorzaken geluidsoverlast met kogelvangers en/of

schieten. De afgelopen jaren vonden er naar aanleiding van klachten van omwonenden diverse juridische procedures plaats. De Raad van State vernietigde daarbij de door de Provincie Limburg opgestelde Handreiking Limburgs Traditioneel Schieten, die als provinciale richtlijn een hogere geluidsoverlast toestond.

Koningssaluut loopt in de kosten

HEIJEN – In de rubriek ‘Onder de Schietboom’ in LS 77, december 2007 stond een artikel over het verschieten van kamerschoten (saluutschoten). Naar aanleiding daarvan bericht ik u het volgende. Het gilde St.-Dionysius kent dit historisch gebruik om elk jaar aan de nieuwe schutskoning een saluut met

kamerschoten te brengen. In het afgelopen jaar heeft het gilde een vergunning moeten aanvragen bij onze gemeente, terwijl voorheen met een meldingsplicht volstaan kon worden. Om verleden jaar een saluut aan onze nieuwe koningin te kunnen brengen, hing aan deze activiteit een prijskaartje van EU 34,55 (voor

slechts twee schoten!). Dit is in de toekomst voor ons niet op te brengen. Hier heb ik als wapenmeester een schriftelijk protest tegen ingediend bij de gemeente Gennep, maar het gilde kreeg geen vrijstelling van de vergunningsplicht. Hoe moet het gilde handelen als dit zich in mei weer herhaalt? Moeten we onze traditie

door deze rigide regelgeving verloren laten gaan? Dat kan toch zeker niet de bedoeling zijn, ook niet van gemeente Gennep.

✉ *Wim Roosengarten
wapenmeester St.-Dionysius
gilde Heyen
Gemeente Gennep*

△ Aan de koningin van het St.-Dionysiusgilde Heyen werd een saluut gebracht.

△ Het schieten van de historische kamers jaagt het gilde op kosten.

De Handreiking in Provinciale Staten

MAASTRICHT – Daar de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State de onderbouwing van de door de Provincie Limburg aangereikte en geïnitieerde 'Handreiking Limburgs Traditioneel Schieten onvoldoende achtte, zijn er in Provinciale Staten vragen gesteld aan de verantwoordelijke gedeputeerde. De vragenstellers namens de CDA-fractie waren Peter van Horen, beschermheer van schutterij St.-Hubertus Beringe, en Funs Boijens uit Sweikhuizen-Schinnen.

Provinciale Handreiking

Al diverse jaren worstelen schutterijen door hun schietactiviteiten met de problematiek van geluid- en loodbelasting. Daarom heeft de Provincie op 9 mei 2006 de zogenoemde handreiking 'Limburgs Traditioneel Schieten' (HLTS) vastgesteld. Deze is na intensief overleg tussen het ministerie van VROM, de Provincie en de OLS-federatie tot stand gekomen. De regeling behelst een versoepeling van de normen van met name geluid-, en loodbelasting.

Vergunning vernietigd

Op grond van deze handreiking heeft de gemeente Schinnen op 18 juli 2006, als eerste gemeente binnen Limburg, een milieuvergunning

verleend aan schutterij St.-Sebastianus Schinnen. Hiertegen is beroep ingesteld bij de Raad van State, die in haar uitspraak van 13 juni 2007 de vergunning vernietigde. In haar overwegingen laat de Raad van State weten dat de handreiking inzake het geluid onvoldoende bescherming voor de omgeving biedt en dat de handreiking op een ondeugdelijke motivering gebaseerd zou zijn. De Provincie dient dus thans de Handreiking aan te passen. Hiervoor is onder meer een belevingsonderzoek nodig. Mede met het oog op de alsmaar schaarser wordende ruimte, is een snelle aanpassing van de Handreiking voor de schutterijen van levensbelang!

Belevingsonderzoek in 2008

Op 27.11.2007 zijn door de CDA-fractie diverse vragen gesteld, waarop Gedeputeerde Staten (GS) als volgt hebben gereageerd. De Provincie vindt de schutterswereld van enorm belang voor de Limburgse cultuur. Ze heeft gemeenten en schutters willen helpen bij de totstandkoming van adequate milieuvergunningen, waarbij zowel schutterijen als omwonenden van schietinrichtingen gebaat zijn. Hiertoe is in 2006 de Handreiking vastgesteld, die thans als gevolg van de uitspraak van de Raad van State aangepast dient te worden,

Te koop:

Schutterij St.-Antonius Stramproy heeft in het najaar een aantal harnessen vervaardigd en biedt deze te koop aan. Deze harnessen zijn gemaakt van aluminium, voorzien van een poedercoatinglaag en een ophangoog. Daarnaast zijn ze voorzien van een schuimlaag en is er

△ Vragenstellers Funs Boijens (l.) en Peter van Horen.

omdat door deze uitspraak vele Limburgse schutterijen in de problemen kunnen komen, zo wordt gevreesd. De Provincie wil daarom voldoende budget en tijd vrijmaken om het vereiste belevingsonderzoek te laten uitvoeren om hiermee nog in 2008 de HLTS aan te passen.

gebruik gemaakt van RVS materialen. Tevens zijn de harnessen in hoogte verstelbaar en geschikt voor een snare drum of een tenor drum. Voor meer info: www.antoniusstramproy.nl en/of sintantoniusstramproy@home.nl

Laatste nieuws

Minister Cramer geeft schutters vrijstelling

DEN HAAG (ANP 26.02.08) – Minister Jacqueline Cramer (PvdA) van Milieu (VROM) komt de schutterijen tegemoet. De schutters vielen tot dusver onder de landelijke geluidsregels, die bijvoorbeeld ook voor bedrijven golden. Eerder werden muziekgezelschappen al vrijgesteld voor hun activiteiten. In de nieuwe milieuregels krijgen de schutters vrijstelling voor het geluid dat hun

schoten veroorzaken (buks en kogelvanger). Dat heeft Cramer op dinsdag 26 februari 2008 aan de kamer toegezegd. Zij gaat daarmee in op een motie van CDA, VVD en PVV, ingebracht door Antoinette Vietsch (CDA). Deze partijen vinden dat de tienduizenden schutters in Noord-Brabant, Gelderland en Limburg hun 'eeuwenlange traditie ongestoord moeten kunnen uitvoe-

ren'. Minister Cramer liet weten in deze redenering 'mee te kunnen gaan'. Voor de motie tekende zich een kamermeerderheid af, gevormd door CDA, VVD, PVV, PvdA en SP. De landelijke vrijstelling voorkomt bovendien dat de gemeenten het alle zelf gaan oplossen, hetgeen tot diversiteit in uitvoeringen en regelingen leidt.

△ Minister Jacqueline Cramer (VROM).

△ Antoinette Vietsch, indiener motie.

De kruisboog

Een revolutionair wapen bij het ontstaan van de schutterijen

DELFT – In Nederland en België wordt van oudsher nog vrij veel met de kruisboog geschoten, bij uitstek bij de schutterijen, maar ook bij sportverenigingen of re-enactors, die historische veldslagen nabootsen. De kruisboog was in de middeleeuwen een revolutionair wapen: het was krachtig, nauwkeurig en kon over lange afstanden gebruikt worden. Dit maakte de kruisboog bij uitstek geschikt voor oorlogvoering of stadsverdediging. Reden waarom tal van schutterijen werden opgericht, die met dit wapen uitgerust waren.

Historie van het wapen

De Chinezen kenden drie millennia geleden al de kruisboog en ook de Grieken (circa 400 v.Chr.) en de Romeinen (4e-7e eeuw n.Chr.) maakten al gebruik van dit wapen. Ook in navolgende eeuwen mocht de kruisboog zich als gevechtswapen in een grote belangstelling verheugen. Zo werd het bij de eerste kruistocht als langafstandswapen ingezet. De kracht en precisie van het wapen werden aanvankelijk als bedreiging gezien: de gewone man kon er immers een edelman in harnas mee doden. Maar verboden konden de populariteit van het wapen niet indammen. Door oorlogvoering, handel en culturele contacten kreeg de composietboog een brede bekendheid in Europa. Het wapen was

geschikt om op diverse fronten in te zetten nadat er in de 13e eeuw diverse verbeteringen aan uitgevoerd waren. Zo werden de spangordel en de voetbeugel ingevoerd, waarbij met een stevige riem om het middel en met een voet in de beugel de boog op spanning gebracht kon worden.

Kruisboog- en handboogschutterijen

De verbeterde kruisboog was breed inzetbaar, niet alleen bij de verdediging van burchten, maar ook ommuurde steden maakten gebruik van het bij uitstek geschikte verdedigingswapen. De kruisboog was beter bruikbaar voor defensie dan de aanval, omdat er namelijk meer tijd nodig was om de kruisboog te laden dan bij de handboog het geval was. De

△ Een doelkruisboog (voetboog) met Engelse spanner (trappermechanisme), waarschijnlijk Zuid-Nederlands, 17e eeuws.

stedelijke overheid stimuleerde de oprichting van schuttersgilden om hiermee in een eigen stadsverdediging te kunnen voorzien. De schutterijen waren de aangewezen verenigingen om zich te oefenen in het boogschieten. Want behalve de kruisboogschutterijen werden ook handboogschutterijen opgericht. Voor wie eenmaal het spannen van de kruisboog onder de knie had, kwam het aan op het goede richten en opbouwen van de snelheid. Het handboogschieten vergde daarentegen meer bedrevenheid, voor het op spanning houden van de boog, de daarmee gepaard gaande kracht en tegelijkertijd het precieze richten ervan.

Diversiteit kruisbogen

Behalve voor de oorlogvoering werd de kruisboog een geliefd wapen voor de jacht. Het op spanning gebrachte wapen was ideaal om groot wild op enige afstand te benaderen en er ongemerkt op te richten. In later eeuwen zouden er prachtige uitvoeringen van jachtkruisbogen gemaakt worden. Na 1500 ontwikkelden zich diverse kruisboogtypen in Europa. De diversiteit had behalve met de grootte van de uitvoering te maken met het materiaal van de boog (hoorn of staal), het aanbrengen van vizieren, het slot (het 'trek-

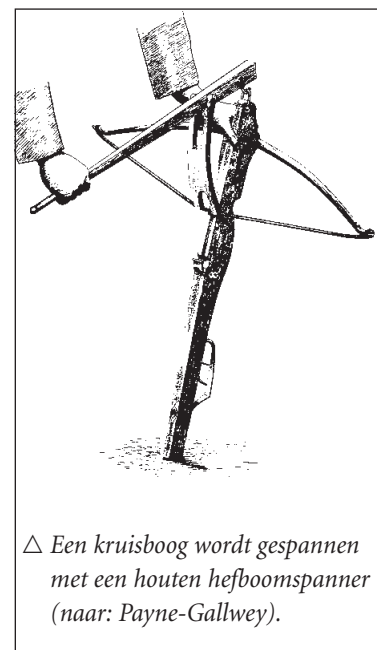
kermechanisme') of met het spanmiddel. Zo kwamen er kruisbogen die gespannen werden met een spanner met tandheugel (met een trappermechanisme, vergelijkbaar als bij een fiets) of met een hefboomspanner. De kruisbogen die voorzien zijn van een voetbeugel voor het op spanning brengen, worden ook voetboog genoemd.

De kruisboog verdrongen

Ondanks alle innovaties verloor de kruisboog in de loop van de zestiende eeuw zijn grote betekenis als oorlogswapen. Reden was de opkomst van het vuurwapen, dat de meeste traditionele wapens

△ Een kruisboog uit de periode 1550-1750, die door schutters gebruikt werd bij het schieten op doel (doelkruisboog). Door de voetbeugel, een hulpmiddel bij het spannen, is dit een zogenaamde voetboog.

△ Een kruisboog wordt gespannen met een houten hefboomspanner (naar: Payne-Gallwey).

◁ Tegen de achtergrond van een schutterswedstrijd poseert een schutter met zijn kruisboog.

Voor u gelezen:

Jens Sensfelder, *Kruisbogen in het Koninklijk Nederlands Legermuseum* (2007)
 Uitgeverij Eburon BV, Delft
 ISBN: 9789059721746
 Prijs van het boek: € 69,90
 Het boek is rechtstreeks te bestellen bij de uitgever (www.eburon.nl) of aan de hand van het ISBN-nummer verkrijgbaar op bestelling bij de boekhandel.

Kruisbogen in het Nederlands Legermuseum

Er zijn niet veel musea waarvan de collectie kruisbogen zo goed beschreven is. Het Legermuseum in Delft heeft deze stap wel genomen en kan nu bogen op een gedetailleerde weergave van haar kruisbogen en daaraan gelieerde voorwerpen zoals spanners, bouten (de 'pijlen') en boutenkokers. Deze complete beschrijving van de verzameling historische kruisbogen van het Koninklijk Nederlands Legermuseum biedt een geschiedenis van dit populaire wapen en tevens rijk geïllustreerde beschrijvingen van individuele objecten, van middeleeuwse tot twintigste-eeuwse kruisboogtypen. Hierdoor krijgt de lezer een historisch overzicht van de ontwikkeling en de markante

en soms regionale types, die in zwang zijn geweest. Ook de ornamenten ontbreken niet, zoals met ivoor ingelegde jachtaferelen. Een korte inleiding in de technische aspecten van historische kruisbogen gaat vooraf aan een uitgebreide catalogus. Verder bevat het boek een lijst van kruisboogmakers en hun merken, die van grote waarde is voor verzamelaars en musea. Dit alles maakt deze catalogus tot een bijzonder naslagwerk voor degene die zich in de historie van het kruisboogschieten wil verdiepen of nader in wil gaan op de diverse types kruisbogen die in de loop van geschiedenis gehanteerd zijn. De uitvoering van het 384 pagina's tellende boek is met een hardcover omslag zeer fraai. De prijs is er evenwel ook naar. De illustraties zijn vrijwel alle in kleur. Behalve de bogen zelf (of bijbehorende attributen) worden diverse details getoond, die het mechanisme of de ornamenten verduidelijken. Het gedegen werk is drietalig uitgegeven, namelijk in Nederlands, Engels en Duits in één band. Jammer is dat uitgerekend het Nederlands, dat in een grijstint staat, het slechtst te lezen is. Los daarvan is dit verplichte kost voor alle liefhebbers van het kruisboogschieten of zij die zich in de wapenhistorie verdiepen.

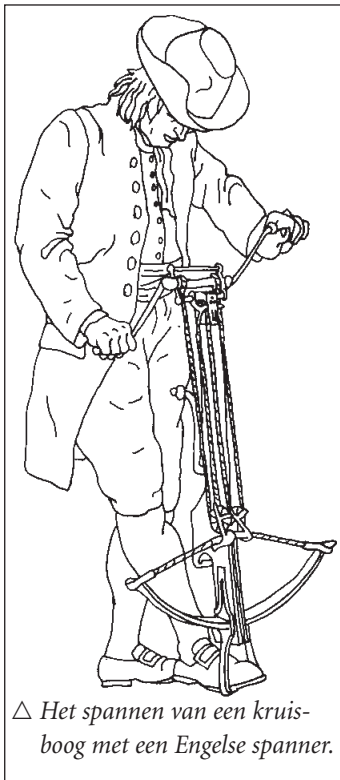
✎ Luc Wolters

naar de achtergrond verdrong. De kruisboog bleef sindsdien in gebruik als jacht- en wedstrijdwapen. Slechts enkele schutterijen wisten zich als

kruisboogschutterij te handhaven. Bij de huidige kruisboogschutterijen is het wapen in veel gevallen later (opnieuw) geïntroduceerd.

Bij de samenstelling van dit artikel is gebruik gemaakt van het in navolgende bespreking verschenen boek. De illustraties zijn door uitgeverij Eburon ter beschikking gesteld.

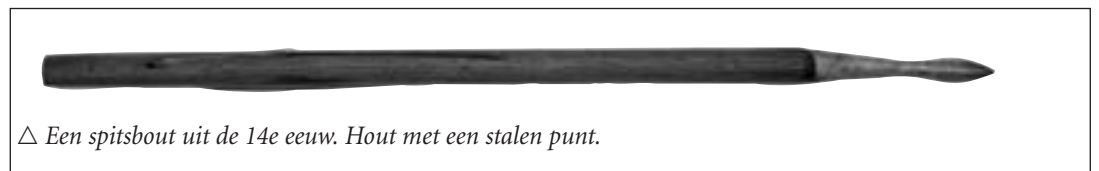
✎ Luc Wolters

△ Het spannen van een kruisboog met een Engelse spanner.

△ Een gotische oorlogsbout van hout met houten veren. Stalen punt.

△ Een spitsbout uit de 14e eeuw. Hout met een stalen punt.

Limburgse Schuttersagenda 2008

Maart

- 1 mrt. Jaarvergadering OLS te Baexem 17 mei
8 mrt. Winnaarshoekje door Opoeteren, Limburgs Schutterij Museum Steyl 18 mei
15 mrt. Installatie generaal St.-Michaël Doenrade
23-24 mrt. **Pasen**
24 mrt. Koningsvogelschieten St.-Hubertus Manestraat en St.-Martinus Grootbeersel en Kinrooi Voorjaarskampioenschap St.-Jan Venray
30 mrt. Koningsvogelschieten St.-Gertrudis Amstenrade, St.-Eligius & Juliana Schinveld en St.-Joseph Sweikhuizen 24 mei
25 mei

April

- 6 april 1e Schietwedstrijd SCNL St.-Jan Grubbenvorst
12-13 apr. Bondskampioenschap Bond Juliana
13 april Koningsvogelschieten St.-Sebastianus Eys en St.-Michaël Doenrade
19 april Bondsschieten Berg en Dal in Berg en Terblijt
18-20 apr. **Eeuw verbroederingsfeest Bond Juliana in Neer**, internationaal schuttersfeest i.s.m. de Bussen schutten 30-31 mei
20 april Koningsvogelschieten Kon. Wilhelmina Hingen 31 mei
26 april Voorjaarsvergadering ZLF te Schimmert
26-27 apr. Persoonlijk kampioenschap OLS federatie bij: St.-Harlindis & Relindis Ellikom
27 april Koningsvogelschieten Zandakker Gilde St.-Jan Venray en Stadsschutterij Sint Rosa Sittard
27 april Keizerinstallatie Sinte Catharina 1480 Weert
30 april Koningsvogelschieten St.-Leendert Urmond

Mei

- 1 mei **Hemelvaartsdag**
1 mei Fusiefeest te Dilsen Stokkem
Koningsvogelschieten Kon. St.-Lambertus Oirsbeek, St.-Gregorius de Grote Brunssum, St.-Sebastianus Heerlen, St.-Brigida Noorbeek, St.-Joseph Waubach en St.-Joris Wessem (en inzegening kapel)
2 mei Koningsvogelschieten St.-Hubertus Gulpen
4 mei **Dodenherdenking**
Beker Maasvallei
Koningsvogelschieten St.-Urbanus Belfeld en St.-Laurentius Meeswijk
5 mei Bevrijdingsdag
9-12 mei Eeuwfeest Kon. Wilhelmina Hingen
10 mei Uitschieten beker Maasvallei
Koningsvogelschieten St.-Lucia Horst en Kon. St.-Lambertus Helden
11-12 mei **Pinksteren**
11 mei Koningsvogelschieten St.-Sebastianus Schimmert, St.-Elisabeth Stokkem, HH.-Mon. & Gon. Maasmechelen 1, St.-Martinus St.-Martens-Voeren
Mini OLS voor Beeselse verenigingen
12 mei 3- en 6-tallen schieten HH. Georg. & Seb. Beesel
Koningsvogelschieten Kon. St.-Sebastianus Gronsveld, St.-Martinus Dilsen, St.-Pieter Leut, St.-Jan

- Nieuwstadt en De Heeg
Maaslandtreffen St.-Michaël Ool
Bondsschieten Berg en Dal in De Heeg
Bondsschuttersfeesten bij:
- St.-Michaël Ool (MLSB)
- St.-Urbanus Grashoek (Juliana)
Koningsvogelschieten St.-Sebastianus Puth en Nachtwachtgilde Berg & Terblijt
Grenslaan schuttersfeest bij:
- St.-Martinus Kinrooi
Schietwedstr. 8 schutt. te Beesel
Bondsschuttersfeesten bij:
- St.-Anfried Thorn (EMM) 337
- St.-Martinus Kinrooi (Maas & Kempen)
- St.-Martinus Dilsen (Maasvallei)
Koningsvogelschieten St.-Laurentius Spaubeek
2e Schietwedstrijd SCNL St.-Sebastianus Sevenum
Dekenaatfeest St.-Anna Merum (dekenaat Roermond)
Groete Broonk Kon. St.-Sebastianus Gronsveld
Feestweekend St.-Sebastianus Eys
Schietkamp. Gulpen-Wittem St.-Sebastianus Eys
Maaslandtreffen Thorn
1e Erekruijsschieten St.-Martinus Kinrooi (Maas & Kempen)

△ Samen uitpuffen bij 30°.

Juni

- 1 juni **Bondsschuttersfeesten bij:**
- St.-Sebastianus Eys (RKZLSB)
- St.-Rochus Stevensweert (Eendracht)
Dekenaatfeest bij St.-Ansfried Thorn (dekenaat Thorn)
Bondskoningschieten Opglabbeek (Maas & Kempen)
- 7 juni Koningsvogelschieten HH. Georg. & Seb. Beesel
- 8 juni **Bondsschuttersfeesten bij:**
- St.-Nicolaas Meyel (EMM)
- St.-Sebastianus Herkenbosch (MLSB)
- St.-Sebastiaan Dorne (Maas & Kempen)
- HH.-Mon. & Gon. Maasmechelen 1 (Maasvallei)
- St.-Joseph Waubach (Berg & Dal)
3e Schietwedstrijd SCNL St.-Urbanus Grashoek
Koningmeisteken Gronsveld
- 14 juni 2e Erekruijschieting St.-Sebastiaan Dorne (Maas & Kempen)
Receptie jubilarissen St.-Sebastianus Heerlen
- 15 juni **Bondsschuttersfeesten bij:**
- St.-Sebastianus Heerlen (St.-Gerardus)
- Jonge en Oude Nobele Valkenburg (RKZLSB)
- St.-Stephanus Dieteren (Eendracht)
- St.-Sebastianus Herkenbosch (MLSB)
- St.-Michaël Chevremont (Berg & Dal)
- 22 juni **Bondsschuttersfeesten bij:**
- St.-Petrus Kelpen-Oler (EMM)
- St.-Michaël Maasbracht-Beek (MLSB)
- St.-Martinus Niel bij As (Maas & Kempen)
- St.-Laurentius Meeswijk (Maasvallei)
- Zandakker Gilde St.-Jan Venray (Juliana)
- 28 juni 3e Erekruijschieting St.-Martinus Niel bij As (Maas en Kempen)
- 29 juni **Bondsschuttersfeest bij:**
- St.-Joseph Sweikhuizen
- 29 juni Dekenaat-Schuttersfeest St.-Barbara te Reuver

Juli

- 6 juli **Oud Limburgs Schuttersfeest bij:**
St.-Dionysius Opoeteren (B)
- 12 juli **OLS Opoeteren Kavelen**
- 14 juli Koningsvogelschieten St.-Sebastiaan Grote-Brogel
- 20 juli **Zuid Limburgs Federatiefeest bij:**
St.-Joris Sint-Joost
Schutterstreffen St.-Sebastiaan Grote-Brogel
- 27 juli Schutterstreffen St.-Trudo Opitter

Augustus

- 3 aug. **Bondsschuttersfeesten bij:**
- St.-Paulus Vaals (RKZLSB)
- St.-Amandus Opglabbeek (Maas & Kempen)
- St.-Elisabeth Stokkem (Maasvallei)
- 9 aug. Schieten Bondskruis RKZLSB te Vaals (Eys)
4e Erekruijschieting St.-Amandus Opglabbeek (Maas & Kempen)
- 10 aug. **Bondsschuttersfeesten bij:**
- St.-Petrus & Paulus Susteren (Eendracht)
- St.-Michaël Maasbracht-Beek (MLSB)
Schutterstreffen St.-Laurentius Bocholt
Burgervogelschieten + knolle drolle St.-Laurentius

- 16 aug. Spaubeek
Bondsschieten te Spekholzerheide (Berg & Dal)
Bert Jansen Schiettrofee St.-Hubertus Beringe
- 17 aug. **Bondsschuttersfeest bij:**
- St.-Lucie Nederweert-Eind (EMM)
4e schietwedstrijd SCNL St.-Hubertus Beringe (finale)
- 17 aug. Beker Meester Creemers St.-Servatius Raam
- 23 aug. Beker Meester Creemers St.-Servatius Raam
- 24 aug. **Bondsschuttersfeesten bij:**
- St.-Martinus Vaesrade (St.-Gerardus)
- St.-Petrus Roggel (MLSB)
- St.-Hubertus Tegelen (Juliana)
- St.-Pieter Leut (Maasvallei)
Koningsvogelschieten St.-Antonius Sleek-Echt
- 31 aug. **Bondsschuttersfeesten bij:**
- St.-Michaël Doenrade (St.-Gerardus)
- St.-Antonius Stramproy (EMM)
- St.-Willibrordus Obbicht (Eendracht)

September

- 7 sep. Koningsvogelschieten HH.-Mon. & Gon. Maasmechelen 2
- 13 sep. Koningsvogelschieten St.-Willibrordus Obbicht
- 14 sep. Dreiländerecktreffen Eschweiler- Nothberg (D)
Koningsvogelschieten St.-Joris Sint-Joost, Eendracht en Heilig Kruis Grevenbicht, St.-Sebastianus Schinnen en St.-Martinus Linne
- 19-20 sep. Jubileumfeesten 450-jaar St.-Martinus Horn
- 19-21 sep. Eeuwfeest Kon. Wilhelmina Hingen
- 20 sep. Koningsvogelschieten St.-Martinus Holtum en St.-Joseph Buchten
125-jarig bestaan St.-Sebastianus Laar
Bielemantreffen St.-Jan Grubbenvorst
Beste schutter in Berg en Terblijt (Berg & Dal)
- 21 sep. **Limburgs Dames Schuttersfeest bij:**
St.-Catharina Beek (B)
Koningsvogelschieten St.-Rochus Stevensweert en St.-Sebastianus Spekholzerheide
Open kampioenschap Leudal te Horn
Districtsfestival LBT St.-Sebastianus Laar
Dekenaatfeest Dekenaat Helden
Prijsvogel- en burgerschieten St.-Eligius & Juliana Schinveld
- 27 sep. LDS St.-Catharina Beek Kavelen
- 28 sep. Koningsvogelschieten HH.-Petrus en Paulus Susteren

Oktober

- 4 okt. Najaarsvergadering OLS te Baexem
- 5 okt. Nationaal Koningschieten (B.) te Genk (Winterslag)
Koningsvogelschieten St.-Andreas Maasbracht
Prijsvogel- en burgerschieten St.-Gertrudis Amstenrade
- 12 okt. Int. Schutterstreffen St.-Rosa Sittard Oktoberfeest

November

- 14 nov. Marketentstertreffen bij St.-Lambertus Broeksittard

Foto's kalenderpagina: Etienne Zegers (ZLF Mheer)

Een terugblik op het OLS 2007

OPOETEREN - 21.04.2007: inzegening van de nieuwe uniformen. Eerwaarde heer pastoor beëindigt de eucharistieviering met de woorden: 'nu brengt ge de UM maar mee naar huis'. Aangezien de resultaten op de schietwedstrijden en ook het oefenen voor het OLS teleurstellend waren, maakten we ons niet veel illusies over de afloop van de schietwedstrijd in Nederweert. Vanwege onze nieuwe uniformen wilden we voornamelijk onze aandacht spitsen op de wedstrijden tijdens de optocht. Aan elke schutter werd gevraagd om er puik uit te zien en om zijn best te doen. Zo wilden we zien hoever we met onze vereniging op cultureel gebied stonden.

Historisch gilde

Vol goede moed en met de instelling er een gezellige dag van te maken vertrokken we op 1 juli met een volle bus naar Nederweert. Eens aangekomen gingen de meeste schutters al vlug naar het biereiland bij het opstelrein. Anderen, die zich meer bekommerden om de uitstraling van de schutterij, gingen bij andere historische gilden op zoek naar informatie en vermits we pas nr. 137 in de optocht hadden, konden we ook nog een 100-tal schutterijen aanschouwen. Een half uur later dan voorzien marcheerden we uiteindelijk door de druk bezette straten van Nederweert en kwamen we

juist voor de eerste regenbui terug bij de bus aan om ons om te kleden.

Of toch militair?

Na nog een peptalk van de secretaris met de mededeling, dat de schutters op één dag al het slechte van het voorseizoen konden doen vergeten, kon de schietwedstrijd aanvangen. Ondanks een stevige plensbui voor en ééntje tijdens de eerste twee ronden slaagden we er toch in met het nodige geluk (1 bölke kwam gans met een stukje stok naar beneden) om 36 punten te schieten. Na een zucht van verlichting trokken we dan maar de bier tent in, in afwachting van de uitslagen van de optocht. Dit werd

△ Opoeteren had met haar nieuwe uniformen hoge verwachtingen bij het OLS.

Foto: Lieske Leunissen

echter een ontgoocheling. Niettegenstaande dat wij onze categoriewijziging van militair naar historisch aan de jurycommissie hadden doorgegeven, waren we toch ingedeeld bij militair. Door de commotie hier rond werd verder geen aandacht meer geschonken aan de overige prijzen alhoewel St.-Dionysius Opoeteren meermaals werd afgeroepen.

Verrassende uitslagen

Omwille van de weersomstandigheden en vele afvallers werd de schietwedstrijd reeds na twee kavelronden gestaakt. De buks werd opgeruimd en we

gingen nog even op zoek naar de jury om verhaal te halen, doch zij waren nergens meer te bespeuren. In de bier tent werd dan maar verder gefeest en om elf uur vertrokken we terug richting Opoeteren. Na nog enkele pilsjes in het plaatselijke dorpscafé trokken we voldaan naar huis. Voor het slapen gaan werd nog even op de website gekeken voor de uitslagen van de optocht. Deze lag echter plat op dat moment. Net zoals de voorgaande jaren

▽ Opoeteren juicht.

△ Achter op de T-shirts stond de tekst van 't liedje.

werden er nog advertenties gemaakt voor de lokale blaadjes. Op maandagvoormiddag konden we dan eindelijk de uitslagen op de website raadplegen en kwamen we tot de vaststelling dat we zowel prijzen in de militaire als in de historische categorie behaald hadden. De jury had dus niet helemaal gefaald. De militaire prijzen hebben we natuurlijk na rechtzetting van de jury terecht niet ontvangen.

'Hoe een koe een haas vangt'

In tegenstelling tot hetgeen de federatie verwacht van de finalisten, namelijk op zoek te gaan naar terreinen, staken wij onze tijd in andere zaken. In overleg met enkele bestuursleden werd besloten omwille van de veiligheid en de gezelligheid terug een bus te huren om naar Nederweert te gaan. Er werden net zoals in het verleden ook nog affiches gemaakt voor de handelszaken in Opoeteren om zoveel mogelijk inwoners op de hoogte te brengen van de behaalde prijzen, de uitkaveling en de uitzending op L1 radio. De leden werden nog allemaal gecontacteerd om hun confectiemaat op te geven, want er zouden nieuwe T-shirts aangekocht worden en bedrukt met een leuke tekst. Ze werden tevens

aangespoord om in zo groot mogelijke getale mee naar Nederweert te gaan. Voor de allereerste keer – was het een voor gevoel? – vroegen we hen om de uniformen, trommels en vlaggen mee te nemen met de mededeling: 'ge weet nooit hoe een koe een haas vangt'. Het oefenschieten verliep perfect. Helaas moest Lambert Vrinssen afhaken wegens een werkongeval.

Geen Esprit, wel Viva Colonia

Op zaterdag 07/07/07 vertrokken we met een 30-tal leden naar de uitkaveling. Siërra Madre bracht iedereen al vlug in stemming en natuurlijk moest ons liedje nog ingestudeerd worden.

De schietwedstrijd ging van start. We hoorden meermaals de Esprit op de meegenomen radio, doch wij bereikten de eerste doelstelling, 'de pauze', en brachten voor de eerste maal ons liedje ten gehore. In de feesttent zijn we dan maar wat pinten gaan drinken, er werd al gedanst en het werd helemaal te gek toen Compeneej Viva Colonia speelde, de melodie waarop ons liedje gemaakt werd. Ondertussen zakten nog meer leden en traditionele fans af naar Nederweert.

We hebben Um

Na de pauze ging het snel. We zaten al vlug in de prijzen. De spanning steeg, niet bij de schutters maar vooral bij de fans achter de dranghekken. We konden vaker zingen dan we gedacht hadden. In de tweestrijd met Nattenhoven werd het ons echter verboden. Jammer, want voor ons is een schuttersfeest een Feest. Het toeval wil echter dat het juist op dat moment bij Nattenhoven mis ging. We hadden Um! Plezier maken en een goed resultaat behalen, het kan dus samen. Het hele werk van de voorgaande dagen was

niet voor niets geweest. Na de prijsuitreiking feestten we nog een uurtje in Nederweert. Nadien was het genieten van de terugreis met politiebegeleiding naar Opoeteren waar de cabrio's en fanfare klaar stonden voor een feestelijke intocht.

Klokken en kanonnen

De schutters van Dorne zorgden voor de versiering van het bosbessenpleintje, die van Opglabbeek taptten tien vaten bier. Eerwaarde heer pastoor liet de klokken langdurig luiden en de schutters van Rotem lieten met hun kanonschoten het aantal decibels nog stijgen. Het meest ontroerend waren de verhalen van de Opoeternaren die de wedstrijd via de radio gevolgd hadden. Al jaren promoten wij het OLS bij de Opoeterse bevolking. Het geeft dan ook een heerlijk gevoel dat je als schutterij niet alleen je eigen leden maar vele andere mensen een aangename dag hebt kunnen bezorgen. Helaas zullen we deze spanning nu meerdere jaren moeten missen. Als winnaar word je eigenlijk toch gedurende vijf jaar een beetje op een zijspoor geplaatst. Misschien bestaat hier wel een oplossing voor, die natuurlijk eerst onderzocht moet worden. Een oplossing

die tevens van de verplichte organisatie terug een recht zou kunnen maken, want de verplichting van de organisatie zou ook wel eens als een boemerang terug bij de federatie terecht kunnen komen.

Laot 'UM' neet verbi-j sjeete!

Twee dagen na de overwinning werd gestart met de organisatie van het OLS 2008. De terreinen lagen al vlug vast dankzij de goede medewerking van de grondeigenaars. Er werden snel 110 medewerkers gevonden voor de verschillende werkgroepen. De wind zat in de zeilen. Ondertussen is er al acht maanden hard gewerkt en weten we dat er de volgende vier maanden nog harder gewerkt zal moeten worden. De schutterij St.-Dionysius zal er alleszins over waken dat de vzw OLS 2008 aan alle voorwaarden voldoet om van het OLS een Feest te maken. Het feest zelf zal echter door de schutters en bezoekers gemaakt moeten worden. Voor ons was het OLS 2007 een feest 'Um neet te misse'. Ons advies voor het OLS 2008: Laot 'UM' neet verbi-j sjeete!

✍ Koninklijke schutterij
St.-Dionysius Opoeteren
Secretaris Moors Leon

△ Vreugde na de overwinning.

Foto's: St.-Dionysius Opoeteren

Oorsprong in Sittard, 1856-1857

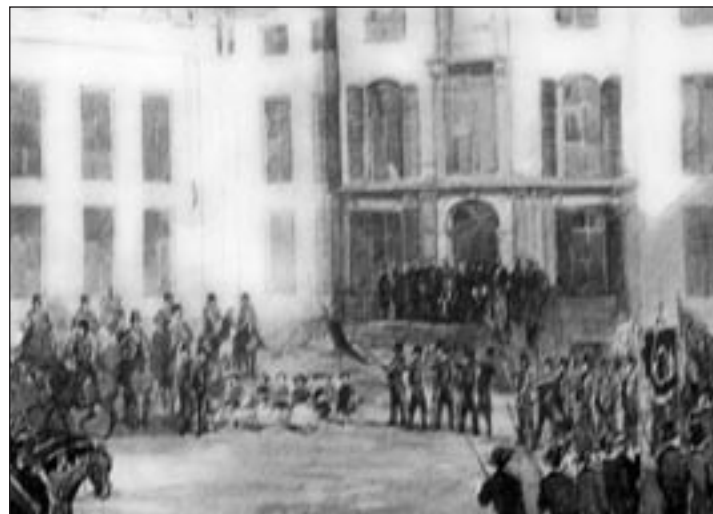
✍ Luc Wolters

SITTARD – De schuttersfeesten zijn vandaag de dag de meest in het oog springende activiteiten van de Limburgse schutterijen. Behalve bij de lokale activiteiten in eigen dorp, zoals het koningsvogelschieten en begeleiden van festiviteiten en plechtigheden, is het schuttersfeest tevens de gelegenheid voor de verenigingen zich aan een breder publiek te presenteren. Echter ondanks het feit dat het schutterswezen al vele eeuwen oud is, is het schuttersfeest als zodanig ‘slechts’ 150 jaar oud. In de jaren 1856 en 1857 zijn in Sittard de eerste schuttersfeesten voor de geweschutterijen gehouden, internationaal en zelfs Maasoverschrijdend, zoals nu nog met het OLS van toepassing is. De Sittardse feesten vormen daarmee de oorsprong van alle huidige Limburgse schuttersfeesten en dus ook van het OLS. Alleen al om die reden verdienen ze aandacht, die we bieden in een aantal artikelen en een expositie in het Limburgs Schutterij Museum. (*)

Landjuwelen

De schuttersfeesten zijn geen geheel nieuw fenomeen. Al in de Middeleeuwen kenden de stedelijke schutterijen schuttersfeesten met wedstrijden, die ook Landjuwelen werden genoemd. Bij die gelegenheid toonden bovendien voordrachtskustenaars hun vaardigheden. Na de middeleeuwen werd deze stedelijke uitwisseling niet gecontinueerd en beperkten de schutterijen hun acti-

viteiten tot de eigen gemeenschap. Voor Limburg moeten we op de herintroductie van het schuttersfeest wachten tot 1856. In dat jaar droeg de Sittardse handboogschutterij Amicitia voor de organisatie zorg. Deze was enkele jaren eerder als erewacht voor een tot bisschop benoemde pastoordeken in het leven geroepen (1847). De erewacht, met ceremoniële wapens als hellebaarden, kende een splitsing in twee compagnieën, de gehuwden en de ongehuwden. Ze gaf plechtigheden, maar ging zich ook

△ Koning Willem III ontvangt de handboogschutters tijdens koninklijke wedstrijden op paleis Het Loo.

oefenen in het handboogschieten. Na enkele jaren vroegen ze het oude zilver van de rustende oude schutterij te mogen overnemen.

Handboogschutterijen in de belangstelling

Het handboogschutterwezen mocht zich in het tweede kwart van de 19e eeuw in een grote belangstelling verheugen. Bij de nationale septemberfeesten hield België in 1835 al een schuttersfeest. In Nederland toonde koning Willem III groot interesse voor het handboogschieten. In 1849, het jaar dat hij koning werd, liet hij bij paleis Het Loo te Apeldoorn een koninklijke wedstrijd in het handboogschieten organiseren.

Hierbij werd op het doel (vlakbaan) en op de koningsvogel geschoten. Willem III werd toen zelfs opperbebeschermheer van de Nederlandse handboogschutterijen. Er volgden nadien nog enkele koninklijke handboogschutterconcoursen, waardoor deze verenigingen grote aanwas en navolging kregen. Zo werd in 1852 in Roermond een handboogschutterwedstrijd georganiseerd en twee jaar later in Sittard.

Schutterijen uit hun slaap wekken

Bij gelegenheid van de Sittardse Sint-Rosafeesten trok op zondag de processie en was er op maandag kermis. Deze kermisdag kende een grote belang-

▽ In Roermond vond in 1852 een handboogschutterwedstrijd plaats.
Tekening: Ph. van Gulpen

stelling en de Sittardse organisatoren trachtten er telkens een bijzonder evenement van te maken. In 1856 werd na eerdere concoursen voor harmonieën en handboogschutters gekozen voor een schuttersfeest voor de gewerschutterijen. Reden was om vooral veel volk naar Sittard te trekken, maar de achterliggende gedachte was ook de glorierijke tijd van de schutterijen te doen herleven, die door de Franse tijd (1794-1815) een forse terugval gekend hadden en begin 19e eeuw een armetierig bestaan kenden. De Sittardse organisatoren beoogden de schutterijen uit 'hun diepe slaap' te halen. Voortrekker bij de organisatie was Jan Hendrik Arnoldts (1808-1881), die behalve burgemeester van Sittard deze functie ook bekleedde te Broeksittard, Obbicht en Papenhoven, in Grevenbicht (1842-1881) en bovendien te Geleen (sinds 1860). De gemeenteraad kwam met 100 gulden subsidie over de brug.

Schuttersfeest 1856

Om negen uur 's morgens was al het roffelen van de tamboers te horen van de uit alle richtingen arriverende schutterijen. De volgende tien schutterijen namen eraan deel: St.-Lambertus Oirsbeek, St.-Sebastianus Schinnen, St.-Salvius Limbricht, St.-Sebastianus Tudderden (koninkrijk Pruisen), St.-Jan Nieuwstadt, St.-Martinus Holtum, St.-Gregorius de Grote Brunssum, St.-Martinus Houthem St.-Gerlach, St.-Lambertus Broeksittard en St.-Cornelius Heerlerheide. Op de markt werden de commandanten apart geroepen, die met de organisatie het feestreglement doornamen en de volgorde bepaalden. Door de deelname van de Tudderense schutterij was sprake van een internationaal schuttersfeest. Bovendien waren vertegenwoordigers van

△ Advertentie ter aankondiging van het eerste schuttersfeest uit de *Courier de la Meuse* van 31 aug 1856.

de schutterijen van Noorbeek en Maaseik present, die echter door de afwezigheid van hun officieren, vaandels en muziek niet als schutterij herkenbaar waren en daarom niet konden deelnemen. Kennelijk was het nog niet vanzelfsprekend dat een schutterij voorzien moest zijn van koning, vaandel en trom. Later is dit in reglementen verplicht gesteld.

'Majesteitelijk en koddig defilé'

Dankzij een lange ingezonden brief in de Franstalig *Courier de la Meuse*, zijn we goed op de hoogte van het schuttersfeest. In het verslag laat de brievenschrijver verwondering en bewondering om de voorrang strijden. Zo heeft hij het over de diversiteit van tenues en ornamenten, de grote discipline maar ook over de 'boertige' muziek. Het defilé oogde volgens hem 'majesteitelijk en koddig tegelijk'. Na de optocht werd op de vogel en de schijf geschoten, dus net als bij de handboogschutters werd er opvallend genoeg ook vlakbaan geschoten! Bij het vogel-schieten waren er prijzen voor het afschieten van vleugels, staart en kop. Bij het schijf-schieten won Brunssum de eerste prijs (75 franks alsmede

een gouden erekruis), gevolgd door Limbricht (2e), Holtum (3e), Nieuwstadt (4e) en Oirsbeek (5e). Door de regen konden de andere wedstrijden, waaronder het vaandelslaan, geen doorgang vinden en werden de prijzen verloot onder hen die geen schietprijzen hadden gewonnen.

1857: start om acht uur

Het schuttersfeest was kennelijk zo goed bevallen, zodat dit initiatief een jaar later op de kermismaandag van de Sittardse Sint-Rosafeesten een vervolg kreeg. Wervende advertenties zorgden voor een grote belangstelling en 38 aanmeldingen. Houthem nam tijdens een aparte ledenverga-

dering de beslissing om weer van de partij te zijn, met 29 deelnemende schutters. Enkele van de aan het organiserend comité gerichte aanmeldingsbrieven zijn bewaard gebleven. Op de dag zelf werd Spartaans vroeg om 8.00 uur gestart. Dit is erg vroeg als we bedenken dat diverse schutterijen een lange weg te gaan hadden om in Sittard te geraken. Ze waren met karren en sommigen te voet al uren van tevoren naar de schuttersstad getogen. De schutters van Puth bijvoorbeeld, die voor deze gelegenheid fluit en tamboer hadden ingehuurd, stopten op enkele pleisterplaatsen onderweg. Aan de oude stadspoorten werden de schutterijen

△ De Junggesellen schutterij uit Geilenkirchen nam deel aan het schuttersfeest in 1857. De schutters bleven tot de vroege ochtend. Ze staan op een van de oudste schuttersfoto's, uit 1876. Foto: archief schutterij Geilenkirchen

△ Enkele schutterijen waren vergezeld van de harmonie, een zelfs van het zangkoor. Hier harmonie Aurora Grevenbicht, die deelnam (foto uit 1895). Foto: Stadsarchief Sittard-Geleen

△ In 1857 heeft de advertentie een omvang van maar liefst een halve krantenpagina. De public relations vormden de basis voor een geslaagd vervolg op het schuttersfeest een jaar eerder.

Courrier de la Meuse, 12 en 19 juli 1857

ontvangen en vandaar naar de Oude Markt geleid. In alle straten waren ‘majesteitlijke broederschappen’ te zien, met aan het hoofd de ‘voorloper’, met wapperende vaandels en banieren en voorzien van een tamboer of zelfs een muziekkorps. Er volgde een opstelling in carré, waarna de verenigingen aan alle kanten bewonderd werden. In de raadsaal werd met alle commandanten de optochtvolgorde geloot.

▽ Na een handboogschutterwedstrijd werden in Sittard in 1856 en 1857 de eerste Limburgse buksschuttersfeesten gehouden

Tekening:
Ph. van Gulpen

Burgemeester Arnoldts spraken toe en spoorde ze aan tot handhaving van goede orde.

Schutterijen van heinde en verre

Het schuttersfeest in 1857 was zowel internationaal als Maasoverschrijdend, getuige de deelname van schutterijen uit Nederlands Limburg, het koninkrijk Pruisen en zelfs een uit Belgisch Limburg. Maar liefst 35 schutterijen waren naar Sittard gekomen, waaronder alle tien de deelnemers uit 1856. Enkele waren vergezeld van harmonie of zelfs zangkoor. In de gelote optochtvolgorde waren dit: St.-Clemens Merkelbeek,

St.-Jan Baptist Höngen, St.-Martinus Born, St.-George Simplveld, Waldfeucht, St.-Salvius Limbricht, St.-Sebastianus Puth (in 1857 afgescheiden van Schinnen), St.-Johannes Gangelt, St.-Sebastianus Brebern, St.-Cornelius Heerlerheide, St.-Jan Nieuwstadt, St.-Sebastianus Tudderden, St.-Martinus Holtum, Geleen (twee maal), St.-Lambertus Oirsbeek, St.-Sebastianus Gronsveld met harmonie, St.-Severinus Wehr, Oude Nobele Valkenburg, St.-Johannes Douvergenhout (in 1856 afgescheiden van Merkelbeek), St.-Sebastianus Susteren, St.-Gregorius de Grote Brunssum, St.-Johannes von Nepomuk Havert, St.-Martinus Houthem St.-Gerlach, St.-Eligius Schinveld, Jonge Nobele Valkenburg, Jungesellen Geilenkirchen, St.-Michaël Doenrade, St.-Pieter Leuth, St.-Hubertus Gulpen met zanggezelschap, St.-Sebastianus Schinnen, St.-Lambertus Bingelrade, St.-Nicolaas Susteren, St.-Lambertus Broeksittard, Heilig Kruis Grevenbicht met harmonie. Alle deelnemende verenigingen ontvingen een herinneringsmedaille. Drie schutterijen – van Afden, Elen en Eys – hadden zich aangemeld, maar waren desondanks niet gekomen.

Een legendarisch volksfeest

Vanaf de Markt trok de optocht door de straten van Sittard. Voorop de mare-

△ Een door de schutterij uit Leut (B.) behaalde medaille toont aan dat het Sittardse schuttersfeest in 1857 internationaal en Maasoverschrijdend was.

chaussee te paard, organisatoren en de Sittardse harmonie, dan twaalf knapen met de kussens waarop de te winnen medailles gespeld zijn, een toneelgezelschap, de hel-lebaardiers, boogschutters en hierna de geweschutterijen.

De stoet liet volgens een ooggetuige een ‘onuitwisbare indruk’ achter. Hij spreekt over 2.000 deelnemers, allen verschillend gekleed, met tamboers en

△ Naar aanleiding van zijn schietwinst liet de schutter W. Paulssen uit Oirsbeek met zijn schutterij een gedenkschild maken.

△ De behaalde overwinningen werden door de schutterij van Gronsveld gememoreerd in het schild van de schutterskoning uit 1857. Foto uit: Met zilver zijn ze omhangen.

fluiten, drapeaus en bannieren, en laat ook de soms hoge leeftijd van de schutters niet onvermeld. Rond het middaguur start het vogelschieten. De schutter Paulssen van Oirsbeek schoot de kop eraf en won de eerste prijs en won hiermee het erekruis. Terug in Oirsbeek liet hij samen met de generaal een zilveren herdenkingsschild vervaardigen, die deze overwinning memoreerde. Zo bijzonder werden prijs en schuttersfeest toen nog gevonden. Andere winnende schutters kwamen uit Valkenburg, Gulpen, Gangelt en Geilenkirchen. Het schijf-

schieten werd gewonnen door Schinnen voor Simpelveld.

Euforie over de prijzen

De commissie had moeite om de prijzen voor de beste vendeliers en de vlugste voorlopers toe te kennen en gaf alle deelnemers een prijs of geldbedrag. De 83-jarige Toussaint Berger van Simpelveld won de prijs als oudste vaandeldrager, terwijl de 86-jarige Spee uit Leut de oudste deelnemende schutter was. Voorts vielen de harmonie van Grevenbicht en tamboer Keulen van Puth in de prijzen. De schutterijen van Gulpen, Houthem en Simpelveld kregen een eervolle vermelding. De avond werd besloten met diverse 'charmante en talrijke' bals. Geilenkirchen koesterde zich die nacht in het gezelschap van de Sittardse dames en heren en nam om 7.00 de volgende ochtend pas afscheid van de gastvrije stad. Ze werden thuis met trommelslag en kamerschoten ontvangen. St.-Sebastianus Gronsveld, dat de prijzen voor meest omvangrijk, best georganiseerd en verst komend gezelschap alsmede een harmonieprijns in de wacht wist te slepen, kwam ter ore dat ze tijdens de terugtocht de commissaris der Konings zou kunnen opwachten. Daartoe werd bij Meerssen halt gehouden en

△ Gouverneur jhr. mr. P.J.A.M. van der Does de Willebois werd onderweg door schutterij en harmonie van Gronsveld vergast op een muzikaal ont-haal. Foto: Provincie Limburg

opgesteld. Bij aankomst van gouverneur Van der Does de Willebois roffelden de trommen en speelde de harmonie onder meer het volkslied. De gouverneur stapte uit zijn rijtuig en begroette de schutters en muzikanten hartelijk, sprak korte tijd met de commandant, dankte hen en reed verder. Evenals Oirsbeek liet ook Gronsveld de glorierijke tocht vereeuwigen. De schutterskoning schonk een zilveren schild, waarin de in Sittard 'behaalde zegepalmen' herdacht werden. Tegenwoordig beperkt de Gronsveldse schutterij haar activiteiten tot de eigen gemeenschap.

Besluit

Het schutterswezen, dat met de inval van de Fransen een grote klap had gekregen, bloeide op mede naar aanleiding van de schuttersfeesten. In Sittard werden ze geïntroduceerd en zouden sindsdien niet meer van de schuttersagenda verdwijnen. In de tweede helft van de 19e eeuw waren ze een van de katalysatoren, die het aloude schutterswezen een forse opleving bezorgden: rustende verenigingen werden heropgericht en nieuwe schutterijen ontstonden, de zware buks werd als wedstrijdwapen geïntroduceerd en uniformen van het leger overgenomen om uiting te geven aan groepsgevoel en het weerbare karakter, waar koning Willem III in zijn oproep voor weerbaarheidverenigingen destijds aan refereerde. In het kader hiervan werden tijdens de schuttersfeesten schietwedstrijden en oefeningen in de omgang met wapens gepropageerd (de exercitie). Het schuttersfeest was en is nog steeds het middel bij uitstek waarmee schutterijen zich presenteren aan een breed publiek. De vermaardheid van het schuttersfeest en het internationale karakter van het OLS voor de bukschutters in de beide Limburgen heeft er

zelfs tot het koninklijk bezoek in 2006 geleid. De Sittardse schuttersfeesten hebben aan de basis gestaan van een doorstart en herwaardering van het destijds kwakkelende schutterswezen tot de bloeiende volksculturele tak die het nu is. Hierdoor is Sittard te beschouwen als de bakermat van de Limburgse bukschuttersfeesten.

Noten

(*) Dit artikel is een samenvatting van twee meer omvangrijkere stukken over de Sittardse schuttersfeesten. Ze worden met oog voor detail en voor de Sittardse couleur locale beschreven in een artikel in het Historisch Jaarboek voor het Land van Zwentibold (2007) 57-80. In een begin 2008 verschijnend artikel in De Maasgouw wordt eveneens aan deze Sittardse schuttersfeesten aandacht besteed, waarbij vooral de voorgeschiedenis, totstandkoming en historische vergelijkingen aan bod komen. Voor de bronnen en literatuurverwijzingen zij ook naar deze artikel verwezen.

Expositie over de oudste schuttersfeesten

STEYL – In het Limburgs Schutterij Museum (LSM) wordt vanaf 1 april een expositie gestart over de oudste Limburgse bukschuttersfeesten, die in 1856 en 1857 in Sittard gehouden zijn. Aan de hand van een visuele presentatie wordt meer dan 150 jaar terug gegaan in de tijd. In de tentoonstelling zal het verhaal van de oorsprong van onze huidige schuttersfeesten, zoals van het OLS, heel aanschouwelijk verteld worden. Het LSM staat van 1 april tot en met september in het teken van de oude schuttersfeesten.

Leuke vondst

MELICK – Regelmatig zoeken leden van Schutterij-Broederschap St.-Andreas in en rond het schootsveld naar verschoten kogels. Tijdens een van deze zoektochten vond een van onze leden een penning met aan de voorzijde de tekst ‘Ludwig II Koenig von Bayern’ en een afbeelding van deze koning. Een jaartal wordt niet vermeld. De achterzijde van de munt is onleesbaar. Mij werd gevraagd of ik opheldering kon verschaffen op de vraag hoe een munt uit Beieren in Melick terecht kon komen. Het antwoord maakt alles nóg interessanter. Hier volgen de onderzoeksresultaten.

Ludwig II

Ludwig II was koning van Beieren in de periode 1864-1886. Daarmee is al de eerste indicatie gegeven over de ouderdom van deze munt. Daarmee is echter nog geen antwoord gegeven op de vraag hoe deze munt in Melick terecht is kunnen komen.

Duitse Bond

In de periode 1839-1867 was Nederlands-Limburg verplicht lid van de Duitse Bond. Een van de consequenties hiervan was dat Limburg

een contingent militairen (in 1842 bestond het Limburgs Bondscontingent o.a. uit militairen met de naam Limburgse Jagers) ingezet zou kunnen worden wanneer er problemen dreigden of waren, ergens binnen het gebied van de Duitse Bond. Ook Beieren was lid van de Duitse Bond.

Om de staat en de geoefendheid van de militaire eenheden van de Duitse Bond te controleren en te testen, werden er regelmatig inspecties uitgevoerd. Zo bezochten in 1846 voor het eerst een aantal inspecteurs Limburg om de Limburgse troepen voor de Duitse Bond te inspecteren. De inspectie zou centraal in de provincie dienen plaats te vinden. Als plaats voor deze inspectie werd de Melickerheide gekozen. Daarna volgden daar vaker soortgelijke inspecties.

In de periode 1860-1875 is het op veel plaatsen in Europa onrustig (Krim, Schleswig-Denemarken, Oostenrijk, Italië, Frankrijk-Duitsland etc). Om tijdig en goed voorbereid te zijn op oorlogen, gaf de Duitse Bond opdracht aan haar leden om legers ter beschikking te stellen. Zo kreeg het Limburgs Bondscontingent in 1864 opdracht om zich gereed te maken en te houden

voor inzet in het Noord-Duitse Schleswig in 1866. Voordat de Limburgse troepen ingezet zouden gaan worden, zou weer een inspectie gehouden worden. In een militair verslag van deze inspectie lezen we dat er in het inspectieteam ook officieren uit Beieren waren opgenomen. De mogelijkheid bestaat dus dat een van de Beierse inspecteurs deze munt heeft verloren in de periode 1864-1866 op de Melickerheide of tijdens een uitstapje in Melick.

Terug naar de munt

De meeste munten die als betaalmiddel werden gebruikt, waren van zilver. Zo ook deze munt van Koning Ludwig II van Beieren. Aan de voorzijde is de munt heel duidelijk leesbaar, aan de achterzijde is de munt zodanig bewerkt dat het opschrift niet meer te lezen is. Op de achterzijde is wel een pennetje op de munt bevestigd, waarschijnlijk met het doel om op de een of andere wijze dienst te doen. Deze laatste mogelijkheid wordt versterkt door het feit dat de munt verguld is.

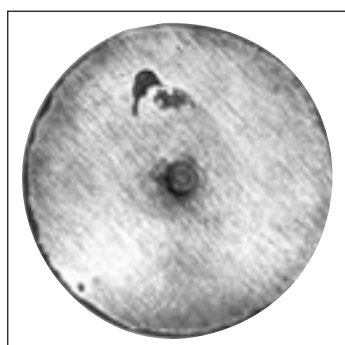
Omstreeks 1900 zien we dat veel (belangrijke) zilveren munten en penningen verguld worden om er zo een nog grotere waarde of belang aan toe te kennen. Zie ook de medailles van o.a. de voorlopers van het OLS uit die periode. Door de bewerking die de achterzijde van de munt heeft ondergaan, zal het moeilijk zijn om de munt in de oorspronkelijke staat terug te brengen.

Samenvattend

Deze zilveren munt dateert

△ Ludwig II van Beieren was de legendarische sagen- en sprookjesminnende koning, die Schloss Neuschwanstein liet bouwen, maar nadien wegens geestesziekte onder voogdij werd geplaatst en verdronk in de Starnbergersee, waarvoor hij een zwaantjesboot had laten bouwen.

△ Voor- en achterzijde van de munt van koning Ludwig II van Beieren.

van omstreeks 1865. De relatie tussen Beieren, de inspectieplaats Melickerheide en de vindplaats Melick wordt (door het lidmaatschap van Limburg én Beieren in de Duitse Bond) mijn inziens eveneens zeer aannemelijk. Door het vergulden en de bewerking aan de achterzijde acht ik de waarde als munt niet al te groot. Wel is het zo dat door het bewerken én het laten vergulden, deze munt mogelijk als pronkstuk voor een dame gediend heeft (bijvoorbeeld als broche of als speld). Mijn volgende stap zal zijn om uit te zoeken wie de eigenaar van het stuk land was omstreeks 1900 waar de munt werd gevonden. Mogelijk dat op die manier een lang verloren gewaand familiestuk weer terugbezorgd kan worden.

✍ Wim Pijpers

De Maastrichtse boogschutters van 'Sint-Sebastiaan'

MAASTRICHT - Er zullen maar weinig verenigingen zijn met een zo imposante naam als de 'Koninklijke Sociëteit van Handboogschutters Sint-Sebastiaan 1408' te Maastricht. Maar we hebben dan ook hier van doen met een aparte vereniging, niet alleen omdat zij een respectabele ouderdom zou hebben, maar meer nog vanwege de vorm van handboogschieten die de leden van dit gezelschap beoefenen.

△ Sint-Sebastiaan Maastricht in 1892. Opvallend genoeg is er geen koning te bekennen. De persoon met de medaille aan draaglint is Leon Teuwen (1852-1901), de enige Sebastiaan die ooit het keizerschap wist te behalen. Indertijd vond het koningsvogelschieten om de drie jaar plaats. In 1884 behaalde de bakker Teuwen het keizerschap, maar werd in 1887 nogmaals koning. Koning ten tijde van de foto was L. Thijs, die als winkelier door een dreigend faillissement zichzelf en de vereniging in diskrediet vreesde te brengen, nam in 1894 ontslag als schutterslid en liet dit tevens in een advertentie publiceren.

Maastrichtse schuttershistorie

We zullen eerst een kijkje nemen in de geschiedenis. Op

13 augustus 1408 stelde de stedelijke raad van Maastricht een reglement vast voor een handbooggilde, waarvan de leden trouw zwoeren aan het gezag. Het kreeg tot taak om de stad van dienst te zijn bij het bewaken van stadsmolens op de Maas en een deel van de omwalling. De stad kende toen al een andere schutterij, namelijk die van de voetboogschutters, waarvan de tekst van een reglement uit 1374 bewaard is gebleven.¹ In de loop van de 15e eeuw kwamen er nog enige andere schuttersgezelschappen bij.

Al deze schutterijen hebben met enige onderbrekingen bestaan tot 1632 toen ze na de belegering en verovering van de stad door Frederik Hendrik definitief werden verboden. In 1652, 1653 en 1654 dienden enige overgebleven leden van het buksschutters-

gilde St.-Hilarius verzoeken in om te mogen herrijzen, doch deze werden telkens door de Staten-Generaal afgewezen. Nadien vinden we, ondanks intensief onderzoek, geen enkel teken van wederopstanding van een van de voormalige schutterijen, wel van de verkoop van schuttershoven, de plaatsen waar de schutters vertoefden en oefenden. Weliswaar meent de latere stadsarchivaris Nuyts² dat bij de Franse inname van Maastricht, eind 1794, nog schuttersverenigingen bestonden, waaronder die van Sint-Sebastiaan, echter hij voert geen enkele bron, laat staan bewijs daarvoor aan. Zijn betoog is dan ook geheel door-

spekt met veronderstellingen.

Oprichting 1810

De huidige Sint-Sebastiaan, werd opgericht – of zo men toch wil heropgericht – in 1810 in Wyck, de 'voorstad' van Maastricht. Vooral nijvere ondernemers waren lid van het handbooggilde. In 1811 werd voor het eerst naar de koningsvogel geschoten. Het eerste, althans bewaarde, reglement stamt uit 1824 en daaruit blijkt, dat de schutters zowel verticaal naar de 'vogel' als horizontaal naar het doel (blazen) schoten. Dit laatste zou geschieden tot aan het begin van de 20e eeuw, daarna werd nog uitsluitend naar de 'vogel' geschoten.

△ Schietattributen en een wapenschild van de oudste koninklijke Limburgse schutterij.

△ De zogenoemde schietoren op het moment van afbraak (1941). Om ook in de wintermaanden te kunnen schieten, werd deze toren in 1924 gebouwd, waarin de schietstam werd geplaatst. Dit bouwwerk bevond zich in de achtertuin van het toenmalige Hotel Excelsior aan de Stationsstraat 23. Door de hoge onderhoudskosten werd in 1941 tot afbraak besloten.

op het dagelijkse leven. Zo ging de Sebastianenvereniging in 1833 dan ook ten onder nadat ze de schietstam op last van Dibbets had moeten afbreken. In 1845 herrees Sint-Sebastiaan evenwel na een oproep van de laatste schutterskoning (uit 1830) Daniël de Moor. Vele oud-leden, maar ook nieuwe, meldden zich aan en met vijftig man sterk betekende dat een bemoedigende herstart.

Rechtszaak over koningszilver

Er ontstond direct al een onverkwikkelijke zaak doordat twee oud-bestuurders, Jan Zeekaff, grutter en caféhouder, en Hendrik Crollaer, schoolmeester, die samen in het bezit waren van het schutterszilver, dit niet wensten af te staan. Ze hadden dat in 1837 ontvangen

van de zoon van laatste voorzitter, Joseph Binvignat,³ die in datzelfde jaar was overleden. Er ontstond een rechtszaak die tot 1848 duurde en uiteindelijk van de Rol werd afgevoerd, nadat de twee oud-bestuurders veroordeeld waren tot het betalen van de gerechtskosten, zijnde 396 gulden. Het schijnt in ieder geval wel in orde te zijn gekomen met die eigendommen, omdat zich onder de destijds vervreemde stukken de koningsmedaille uit 1813 van Zeekaff bevond en die prijkt al sinds mensenheugenis weer aan de koningsketting.

Oudste koninklijke Limburgse schutterij

In de jaren daaropvolgend ging Sint-Sebastiaan een periode van grote bloei tegemoet. Zo kreeg men midden 19e eeuw een eigen harmonie, een zang- en toneelclub en een afdeling karabijnschut-

ters. Toch zou deze ongekende bloei met subverenigingen niet lang duren, want in 1863, kort na het aftreden van de ambitieuze voorzitter Van Melsen, gingen al deze afdelingen teniet. Doch na een korte periode van malheur ging het weer snel de goede kant op. In 1874 werd Koning

△ De schietstam staat voor de handboogschutters op de dubbele hoogte in vergelijking met de schietbomen voor het schieten met de zware buks.

Belgische perikelen

In 1833 moest 'Sint-Sebastiaan' onderduiken als gevolg van de Belgische Opstand (1830-1839). Maastricht verkeerde sinds 1830 in een geïsoleerde positie: de stad maakte deel uit van het Koninkrijk Nederland, maar werd geheel omringd door onder Belgisch gezag staand gebied. In Maastricht waren nogal wat ijveraars voor aansluiting bij België, maar luitenant-generaal Dibbets, de vestingcommandant, wist Maastricht voor Oranje te behouden. Een en ander had natuurlijk wel zijn weerslag

△ De handboogschutters in 1921. De jongens aan weerszijden zorgen – net als op de foto van 1892 – voor het ophalen van de pijlen. De brede strohoed beschermt ze tegen mogelijke vallende pijlen.

△ De schietvork met de 'vogels'.
Een pijl is onderweg.

tot 19 vóór Christus) wordt een beschrijving gegeven van het schieten op een duif die vastgebonden was aan een scheepsmast. In later tijden werd gebruik gemaakt van molenwieken en kerktorens, waarop een namaakvogel was geplaatst. Daar deze houten vogel kleurrijk was versierd ontstond wellicht de naam (pape-)gaaischieten.

Veertig vogels en een coq

In Maastricht wordt het vogelschieten beoefend met houten of glasfiber pijlen met een conisch uiteinde en een lengte van ongeveer tachtig centimeter. De schietboom, ook wel staande wip of schietstam genoemd, heeft een hoogte van 27 meter. Het schietspel telt maar liefst 41 'vogels'. Elke vogel bestaat uit een kunststof klosje waaraan door middel van een haaks geplaatst ijzerdraadje een gekleurde pluim is gehecht. Het trefvlak van zo'n vogel is niet groter dan een muntstukje van 2 eurocent. De vogels zijn bevestigd op de pinnen van de schietvork (zie foto). Op de drie dwarslatten van deze vork staan van beneden

naar boven 14, 12 en 10 kleine vogels, 'mises' genaamd. Dan volgt aan weerszijden een 'cane' (wijfjeseend) Daarboven – eveneens aan beide zijden van de schietvork – een 'poule' (kip). Op de bovenste punt, in het midden, staat de belangrijkste vogel, de 'coq' (haan). U merkt dat het Frans in deze schutterskringen onverminderd 'bon ton' is. Bij het koningsschieten, telkens op Pinksterzondag, zijn alle latten van de schietvork verwijderd en prijkt alleen de koningsvogel op de top van de schietstam.

Uniek in Limburg

Deze vorm van handboogschieten wordt beoefend op tal van plaatsen in Zeeland. Verder in Noord-Brabant in Gilze-Rijen en in Oud-Gastel. In Limburg is het alleen de Maastrichtse Sint-Sebastiaan die deze eeuwenoude sportieve traditie voortzet. In België en in Noord-Frankrijk wordt dit vogel- of gaaischieten (in Vlaanderen genoemd: wip-schieten) nog veelvuldig beoefend. Een goede concentratie,

houding en natuurlijk oefening, maar ook geluk bepalen wie een kansrijke schutter is.

Wie eens een kijkje wil komen nemen kan dat gedurende de zomermaanden doen, iedere maandag en donderdag van 19.00 tot 20.30 uur. Let dan wel op de neervallende pijlen, zodat de missers van de Sebastianen u niet zullen raken!

☞ Beek (L),
Jo Plummakers

Noten

1. Luc Wolters, 'De gezwoeren voetboogschutterij Maastricht, 1374 Limburgs oudste schuttersreglement 625 jaar oud', in: Limburgs Schutterstijdschrift, 45 (1999).
2. De r.-k. priester J.M. Nuyts (1846-1928) publiceerde onder meer in het orgaan van het Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap, De Maasgouw, 1891, 1892 en 1893, zijn artikelenreeks 'De Voormalige schuttersgilden te Maastricht'. Na in 1898 benoemd te zijn tot bibliothecaris volgde in 1900 zijn aanstelling tot archivaris van de stad Maastricht. In 1892 was Nuyts al tot erelid benoemd van 'Sint-Sebastiaan'.
3. Joseph Binvignat (1755-1837) verwierf faam als orgelbouwer. In meerdere Zuid-Limburgse kerken prijken thans nog zijn orgels.

△ Een van de schutters heeft zojuist zijn pijl afgeschoten.

Willem III beschermheer en in 1876 schonk hij driehonderd gulden voor de inrichting van het nieuwe schietterrein aan de Scharnerweg. In 1878 volgde de toekenning van het predicaat 'Koninklijk' en daarmee is de Maastrichtse Sint-Sebastiaan de oudste Koninklijke in de Limburgse schutterijwereld. In 1941 verhuisde de schietboom naar de Sint-Pietersberg, eerst nabij Chalet Bergrust en sinds 1967 aan de voet van het Fort Sint-Pieter, eveneens aan de Luikerweg gelegen. Nu de schietplaats ter sprake is gekomen, wordt het tijd om iets te vertellen over de vorm van handboogschieten die de Sebastianen uit Maastricht beoefenen.

Vogelschieten

Het vogelschieten met de handboog is al uit de oudheid bekend. In het heldendicht Aeneïs van Vergilius (deze auteur leefde van 70

EGS-onderscheiding voor voorzitter Jac Maessen

WESSEM – Woensdag 14 februari j.l. heeft de ernstig zieke voorzitter Jac Maessen van schutterij St.-Joris Wessem de gouden medaille ontvangen van de Europese Gemeenschap van Schuttersgilden, uit handen van OLS secretaris Jac van der Vorst, die mooie woorden sprak. In schutterslokaal café De Hook hadden zich bestuur, familieleden en kennissen verzameld, die getuige waren van deze uitreiking.

△ Jac Maessen werd onder grote belangstelling onderscheiden met de gouden EGS-medaille.

De onderscheiding is Jac verleend voor zijn verdiensten voor de schutterswereld in het algemeen en schutterij St.-Joris in het bijzonder. Reeds 43 jaar maakt Jac deel uit van het dagelijks bestuur van de schutterij. Van 1965 tot 1980 als penningmeester en vanaf 1980 als voorzitter. Meer dan 40 jaar is hij tevens als tambour-maître, met zijn specifieke houding ook tijdens de uittredens, het boegbeeld van de schutterij. Door onder meer zijn kwaliteiten als voorzitter is het St.-Joris de afgelopen jaren gelukt met de tijd mee te groeien. Met ruim 100 leden en een goede organisatie ziet de toekomst voor de schutterij er rooskleurig uit.

Helaas, voor Jac geldt dit niet. De slopende ziekte maakt het steeds moeilijker om zijn rooskleurige kijk op het leven in daden om te zetten. Na de uitreiking bracht de complete schutterij hem een serenade en werden er nog mooie en waarderende woorden gesproken door achtereenvolgens: beschermheer mr. Pijls, die Jac prees als boegbeeld van de schutterij als

tambour-maître en voorzitter. Vice-voorzitter Ted Scheeren namens alle leden. Erelid Tjeu Geurts, die als voorzitter van de Stichting OLS Wessem 2005 refereerde aan het geweldige OLS, waaraan Jac als schutterijvoorzitter een grote steen heeft bijgedragen. MLSB-voorzitter Jo Beeren, die Jac prees voor zijn inzet om meer korpsen te laten uittreden tijdens de bijwedstrijden van de bondsschuttersfeesten. Chris Corsten, die Jac dankte voor zijn inzet als commissielid van het Dekenale Schuttersfeest van het Dekenat Thorn. Ton Forschelen, namens het College van B & W alsmede de Club van 50, die Jac prees voor zijn leiderschap, inzicht en vastberadenheid. Ook namens de families werd Jac letterlijk en figuurlijk in de bloemetjes gezet.

Hierna dankte Jac alle aanwezigen alsmede de schutterij voor de geweldige belangstelling en interesse om deze huldiging mee te maken en wenste verder allen een mooie

avond toe en morgen gezond weer op! Als laatste dankt Ted namens de schutterij allen voor de komst en bedankte Jac nogmaals voor zijn inzet, het ga je goed.

Opening Sint-Joris Kapel

Vrijdag 18 januari 2008 is de officieuze opening geweest van de Sint Joris kapel op het Van Horneplein te Wessem. Na enkele toespraken van onder meer burgemeester Frans Wilms en deken Maessen kon de fraaie kapel bekeken worden. De kapel, een geschenk van schutterij Sint-Joris aan de gemeenschap Wessem voor de hulp bij de organisatie van het OLS 2005, zal voortaan iedere dag geopend zijn. De voormalige gemeente Wessem heeft de toenmalige Mariakapel in de jaren zestig laten afbreken. De gemeentelijke belofte om deze kapel weer op te bouwen, is nooit gestand gedaan. Derhalve heeft de schutterij dit plan opgepakt toen werd nagedacht om de gemeenschap Wessem een passend cadeau aan te bieden. Met grond van de gemeente en sponsoring van geld, materialen en werkzaamheden is

deze mooie kapel gerealiseerd. De inzegening ervan vindt op Hemelvaartsdag plaats. Later die avond vond het jaarlijkse unieke Sebastianusfeest plaats met het traditionele eten voor maar liefst 275 donateurs en leden van de schutterij. Voorafgaand en erna werd in alle Wessemer cafés samengekomen en gekaart.

△ De schutterij bood Wessem een kapel aan.

Beëdiging marketentsters

Zaterdagavond 19 januari 2008 is de jaarlijkse Heilige Mis gehouden voor alle levende en overleden leden van schutterij Sint-Joris. In deze plechtige eucharistieviering werden de acht marketentsters beëdigd

door middel van het vastpakken van een punt van het vaandel en de belofte uit te spreken: 'Ik (naam) beloof trouw op het vaandel en aan schutterij Sint-Joris'. De mis werd muzikaal opgeluisterd door het klarenkorps van de schutterij.

Patroonsfeest met jubilarissen en schutbroeder

MHEER - Op vrijdag 18 januari hield de schutterij haar jaarlijkse feestavond 't Maol. Dit jaar was het menu gelijk aan de vorige jaren, namelijk 'knien mit sproeten'. Tijdens dit maol werden de jubilarissen gehuldigd: vier vanwege hun jaren als lid, één wegens zijn jaren in functie.

Vijf jubilarissen

Annemarie Scholtes was onze 12 ½ jarige jubilaris. Zij werd lid toen haar man Pieter voor de 2e keer achter elkaar de vogel afschoot. Annemarie vertegenwoordigt de schutterij als keizerin.

Gaston Lemlijn werd gehuldigd voor zijn 25 jarig lidmaatschap. Hij maakt deel uit van de geweerdragers. Gaston heeft tijdens de organisatie van de diverse schuttersfeesten steeds klaargestaan met het verzorgen van de terreinen. Tevens is hij geregeld ingevalen als vaandrig.

Ronnie Lemlijn werd ook gehuldigd voor zijn 25 jarig lidmaatschap. Ronnie heeft steeds deel uit gemaakt van de drumband. Hij heeft vanaf het begin op de snaretrom gespeeld. Toen we de overstap naar klaroenkorps maakten, is

Ronnie klaroenblazer geworden.

Pjer Senden werd gehuldigd voor zijn 40-jarig lidmaatschap. Pjer was al lid vanaf zijn 12e jaar. Hij heeft steeds deel uitgemaakt van de drumband.

Toen hij gepromoveerd werd tot officier is hij de drumband trouw gebleven tot het moment dat deze versterkt was. Het bestuur heeft Pjer vrijdag gepromoveerd tot 1e luitenant.

Wim Senden is dit jaar 25 jaar commandant van onze vereniging. Onder Wim zijn leiding is het exercitiepeloton opgericht. Bondvoorzitter J. Gorissen kwam namens de OLS-federatie twee onderscheidingen uitreiken. Wim Senden ontving voor zijn 25-jarig commandantschap de zilveren OLS-onderscheiding en Pjer Senden als robijnen

△ Jef Willems werd tot schutbroeder van de Rode Leeuw geslagen.

jubilaris de gouden OLS onderscheiding.

Jef Willems schutbroeder

Op zondag 20 januari werd onze generaal Jef Willems opgenomen worden als Schutbroeder in de Orde van de Edele Eed Broederschap van de Soevereine Orde van de Rode Leeuw van Limburg en de Heilige Sebastianus. Deze investituur vond plaats in Stramproy.

Jef Willems is sinds 1947 lid van onze schutterij. Hij is begonnen als geweerdruager, daarna werd hij guide en

bleef dit tot 1978. In 1978 is Jef bevorderd tot officier, in 1996 is hij bevorderd tot kolonel en in 2001 is hij door de algemene ledenvergadering gekozen tot generaal, deze rang bekleedt hij tot heden nog steeds actief.

In 1976 is Jef koning geweest van de schutterij, in dat jaar waren alle leden van de familie Willems lid van de schutterij: zijn echtgenote vergezeld hem als koningin, terwijl zijn vijf kinderen al lid waren. Jef is bestuurslid geweest van 1972 tot 1980, in die periode heeft hij er mede voor gezorgd dat er nieuwe uniformen aangeschaft konden worden. Ook was hij in die periode de drijvende kracht achter de drumband, die destijds Limburgs kampioen geworden is. Jef heeft kogels gesmolten en is diverse malen bieleman geweest tijdens de jaarlijkse Broonkplechtigheden, als schutter was hij lid van het A-zestal, hij is diverse keren kampioen van Mheer geweest. Jef is de tweede schutter uit Mheer die de eer te beurt viel opgenomen te worden in de broederschap van de Rode Leeuw.

△ De jubilarissenhuldiging in Mheer.

✍ Fons Bastings

Twee maal 'Orde van Verdienste' St.-Sebastianus Schinnen

SCHINNEN – Na de plechtige H. Mis op de feestdag van de patroonheilige Sebastianus van de schutterij uit Schinnen, werd aan deken Mgr. drs. Jos Schreurs de 'Orde van Verdienste' uitgereikt. Deken Schreurs ontvangt deze orde omdat hij sinds de heroprichting van de schutterij in 1997 steeds een groot pleitbezorger is geweest van de schutterij. Op alle grootse evenementen is hij erbij en hij is er trots op dat de schutterij deel uit maakt van het rijke culturele leven van de gemeenschap Schinnen. In zijn dankwoord zei hij: 'trots te zijn, nu officieel deel uit te maken van de schutterij'.

Nogmaals beloonde verdiensten

Later in het verenigingslokaal viel dezelfde eer te beurt aan Frits Schoonbrood. Frits is mede-heroprichter van de schutterij, penningmeester en commandant. Onlangs is mede van zijn hand, ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van de heroprichting een film op DVD verschenen over 'De gesjichte va de hiërliekheid Sjenne e zie sjötterrie'.

Bokkenrijder wordt opgehangen

Deze film verhaalt de onlosmakelijke geschiedenis van de schutterij en de heerlijkheid Schinnen. Om een en ander in

beeld te brengen, zijn enkele scènes na gespeeld. Zoals het afhalen van Nol Caldenberg uit Geulle. Deze jonge bokkenrijder werd beticht van enkele inbraken, was gevlucht naar Ulestraten, gevangen genomen en in Geulle in het kasteel opgesloten. De taak van de schutterij was hem in Geulle op te halen en hem naar de gevangenis op Terborgh te brengen. Na veroordeling door de schepensbank, begeleidt de schutterij hem naar de galg op de Danikenberg alwaar hij wordt opgehangen. Voor het overige geeft de film een overzicht van de schutterij vanaf de heroprichting tot heden.

Zilveren medaille van de keizer

Terug naar de Orde van Verdienste. Momenteel hebben zes personen deze orde ontvangen in 2001. De orde wordt uitgereikt aan personen die zich in het bijzonder verdienstelijk hebben gemaakt voor de schutterij. Ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan was er weer gelegenheid om enkele personen op te nemen in de Orde. Deze orde is door de schutterij in 2001 ingesteld en verwijst naar het roemrijke verleden van de in 1515 opgerichte schutterij. Namelijk in het jaar 1790 ontving Schinnen van de Oostenrijkse keizer de grote zilveren medaille uitgereikt met het opschrift: 'Leopoldus II Aug. Dux Limburgii' en op de keerzijde in een krans van eikenloof: 'Fidis fortibusque voluntariis Limburgensibus Palma 1790'.

Strijdbare schutterijvrijwilligers

Schinnen kreeg deze eervolle medaille na een keizerlijke

△ De Schinnense deken heeft zich een groot pleitbezorger van de schutterij getoond.

oproep voor vrijwilligers in het land van Valkenburg om te strijden tegen de Brabantse patriotten. Schinnen leverde daartoe verreweg het grootste contingent. Het was vooral de schutterij, onder aanvoering van notaris Peusens, die zich daarbij ten zeerste verdienstelijk maakte. Aan de schepens Johannes Pijs, door wiens bemoeienis de talrijke vrijwilligers van Schinnen zich tot de veldslag paraat verklaarden nam de medaille in ontvangst. De medaille van de Orde van Verdienste heeft aan de voorzijde het logo van de schutterij in zilver en de achterzijde is als boven omschreven.

✍ Jo Schoonbrood

△ Deken J. Schreurs ontvangt de Orde van Verdienste.

△ De Orde van Verdienste was er eveneens voor heroprichter, penningmeester, commandant en filmmaker Frits Schoonbrood.

Jubilarissen

12 ½ jaar

- José Extra Kon. St.-Sebastianus Voerendaal
- Richard van Maarseveen Kon. St.-Sebastianus Voerendaal
- Hub Masolijn Kon. St.-Sebastianus Voerendaal
- Annemarie Scholtes St.-Sebastianus Mheer
- Wiel Vos Kon. St.-Sebastianus Voerendaal

25 jaar

- Peter Alexeew St.-Martinus Linne
- J.M.H. Augustus Kon. St.-Sebastianus Heerlerheide
- M.G.G.Th. de Bie St.-Brigida Noorbeek
- H.M.Leo Boumans Kon. St.-Sebastianus Voerendaal
- R.J.Th.E. Bruels St.-Brigida Noorbeek
- Marcel Creemers St.-Martinus Linne
- Ad H.G. Crutzen Kon. St.-Sebastianus Voerendaal
- B.M.P.H. Deckers St.-Sebastianus Klimmen
- H.H.C. Degens Kon. St.-Sebastianus Heerlerheide
- F.L.H. Dols St.-Sebastianus Klimmen
- J.P.G. van Gog St.-Lucie Nederweert-Eind
- G.M.H. Haex St.-Antonius Stramproy
- R.G. Janssen St.-Barbara Leveroy
- mgr. dr. A.M.W.J. Kurris St.-Sebastianus Eys
- Gaston Lemlijn St.-Sebastianus Mheer
- Ronnie Lemlijn St.-Sebastianus Mheer
- J.M.H.M. Lenaers St.-Antonius Stramproy
- A.A.E.P. Loo St.-Brigida Noorbeek
- A.H. Minten St.-Lucie Nederweert-Eind
- Frans A.J.M. Moonen Kon. St.-Sebastianus Voerendaal
- R.M.J.M. Moonen St.-Brigida Noorbeek
- Joost B.H. Odekerken St.-Sebastianus Eys
- H. Scheenen St.-Cornelius Swartbroek-Weert
- R.W.M. Schoonbrood St.-Ansfried Thorn
- M. Seerden St.-Martinus Grootbeersel
- Wim C. Senden (25 jr. comm.) St.-Sebastianus Mheer
- Eduard Smeets St.-Martinus Linne
- A.P.M. Stienen-Spits St.-Sebastianus Oost-Maarland
- Har Stienen St.-Martinus Linne
- G.G.F.M. Strijbos-van Hoef St.-Willibrordus Meijel
- Ch. van Swartzenberg St.-Margaretha Ittervoort
- J.P.R. Thiessen St.-Lucie Nederweert-Eind

40 jaar

- P.M.M. Alers St.-Paulus Roggel
- L. Bein St.-Antonius Altweeterheide
- J. Damen St.-Antonius Slekt-Echt
- J.A.M. Frenken St.-Paulus Roggel
- H. Gabriels St.-Cornelius Swartbroek
- M.A.M. Haex St.-Antonius Stramproy
- Henk Kleinstra St.-Martinus Linne
- J.H. Lucassen St.-Jan Grubbenvorst
- H.G.Ch.M. Maes St.-Antonius Stramproy
- L.J. Pleunis St.-Antonius Stramproy
- M.J. Pleunis St.-Antonius Stramproy

- Pjer J. Senden St.-Sebastianus Mheer
- H. Stals St.-Cornelius Swartbroek
- J.P.M. Vercoulen St.-Jan Grubbenvorst
- P.J.M. v.d.Voort St.-Lucie Nederweert

50 jaar

- J.C.A. Camp St.-Antonius Stramproy
- J. Corstjens St.-Martinus Grootbeersel
- P.L. Goeden St.-Paulus Roggel
- P.M.J.J. (Jan) Hanssen Kon. St.-Sebastianus Voerendaal
- H.L. Heijligers St.-Sebastianus Herkenbosch
- W.M.H. Keulen St.-Sebastianus Klimmen
- A.M. Korten St.-Sebastianus Laar-Weert
- W.H. Rademakers St.-Sebastianus Laar-Weert
- G. Scheenen St.-Cornelius Swartbroek-Weert
- H.J..H. Straetemans St.-Ansfried Thorn
- Th. Vrinsen St.-Martinus Grootbeersel

60 jaar

- J.H.M. van den Bosch St.-Sebastianus Klimmen
- Pierre Boumans Kon. St.-Sebastianus Voerendaal
- Jo van Bree St.-Nicolaas Meijel
- G.A.H. Maassen St.-Sebastianus Klimmen
- H.J. Ritzen St.-Sebastianus Klimmen
- Lei Wijnants Kon. St.-Sebastianus Voerendaal

Schutterskoning Schinnen

SCHINNEN – De schutterskoning 2007-2008 van St.-Sebastianus Schinnen is Frans Wiertz, die met zijn echtgenote

Geertje dit jaar onze schutterij zal begeleiden. Frans is secretaris van de vereniging en reservecommandant. In 2004 mochten zij ook al de eer hebben om als koningspaar op te trekken.

△ Koningspaar Frans en Geertje Wiertz met de 'Nachwuchs'.

Onder de schietboom

Installatie keizer gilde Weert

WEERT – Stadsgilde Sinte Catharina 1480 bestaat in 2008 officieel 528 jaar. Met genoeg delen wij mede dat wij voornemens zijn om dit jaar weer eens flink uit te pakken. Het Stadsgilde acteert nu vanuit een ononderbroken band met de Weerter middeleeuwen. Wat is er aan de hand?

Voor de derde keer in deze vele eeuwen kan het Stadsgilde bogen op een zeldzame gebeurtenis. Tijdens het laatste

vogelschieten heeft onze huidige koning het gepresteerd om, ook voor de derde maal, de vogel naar beneden te halen. Dat betekent in de schutterstradities dat Will Kanter dit jaar tot keizer van het Gilde wordt beëdigd. De laatste keer dat een dergelijke gebeurtenis heeft plaatsgevonden, is 128 jaar geleden. De moeite waard dus!

Wij gaan in dit kader op zondag 27 april 2008 een aantal activiteiten organiseren. Vanaf een plechtige Hoogmis, met

installatie van de keizer door hulpbisschop Monseigneur E. de Jong, geheel in gildenstijl, tot en met een brunch met aansluitend het koningsvogelschieten voor gasten en prominenten. Met Koninginnedag heeft Weert dan een koning én een keizer.

Deze festiviteiten willen wij graag vieren in de directe

Na 128 jaar telt St.-Catharina Weert weer een keizer, namelijk Will Kanter.

EMM nam afscheid van 2 bestuursleden

WEERT – Tijdens de algemene ledenvergadering van de Kantonale Schuttersbond EMM Weert op zondag 27 januari is afscheid genomen van twee bijzondere bestuursleden, namelijk de heren M. Hanssen en M. Meulen. Tjeu Meulen heeft vijftien jaar deel uitgemaakt van het bondsbestuur. Zo goed de tijd hem ter beschikking stond – hij is keizer van St.-Catharina Stramproy – was hij belast met het schieten en de materialen en was hij lid van beide commissies. Daarnaast mag zijn inzet voor de OLS-federatie

niet onvermeld blijven, waar hij eveneens lid was van de schietcommissie. Vanwege zijn verdiensten voor de Bond EMM ontving Tjeu Meulen uit handen van de voorzitter Ben Cox een oorkonde en bijbehorende bondsinsigne in zilver en de inscriptie 'Erebestuur'.

Hierna was het de beurt aan Thieu Hanssen. Deze heeft ruim negen jaar deel uitgemaakt van het bondsbestuur. Hij zal ons bijblijven als een accurate en nijvere bondssecretaris, die in 't bijzonder de Bond het digitale tijdperk heeft ingeloodst. Het gebruik van de computer, de

△ Het echtpaar Hanssen, dat veel werk verrichtte als wedstrijd- en muzieksecretariaat.

introdactie van de digitale wedstrijdadministratie met diverse programma's, de communicatie middels internet en het ontwikkelen en uitvoeren van de website. Dit alles naast het reguliere secretariaatswerk als bondssecretaris met daarbij de communicatie met de schutterijen, de OLS-federatie en overige externe relaties. Wegens zijn verdiensten voor de Bond EMM ontving Thieu Hanssen eveneens een oorkonde en bijbehorend bondsinsigne in zilver met robijn en de inscriptie 'Erebestuur'. Ook zijn echtgenote Marjan werd in deze hulde betrokken. Tijdens de bondsfeesten verzorgde zij namelijk

het gehele administratieve gedeelte op de computer en werd alles tot in de puntjes ingevoerd. Ook verzorgde en ondersteunde zij vele jaren het muzieksecretariaat op de OLS-feesten. Veel waardering werd er uitgesproken voor het vele werk dat Marjan verrichtte tijdens de bondsfeesten en het OLS. Namens de Kantonale Schuttersbond EMM willen we beide heren evenals mevrouw Hanssen heel veel dank zeggen voor hun inzet en trouw.

M. Timmermans EMM

△ De scheidende bestuursleden Tjeu Meulen (l.) en Thieu Hanssen.

omgeving waarvoor wij indertijd zijn aangesteld, het centrum van Weert. Als locatie gaat onze voorkeur uit naar het daarvoor in te richten Stadspark.

☞ *Het Gilde van Wieerter
Stadsschötte Sinte Catharina
1480
H. Adriaens Deecken*

Taptoe Buchten op tweede plaats

BUCHTEN – Met een percentage van 18,62 % van de uitgebrachte stemmen heeft Stichting Taptoe Leeuwarden voor de derde maal in de www.korpsmuziek.nl geschiedenis de verkiezing ‘Taptoe van het jaar’ 2007 gewonnen. Op een prachtige tweede plaats eindigde Taptoe Buchten met 15,06% van de stemmen. De derde plaats is behaald door de Oranje Taptoe Ede met 10,46 % van de stemmen.

Jubilarissen gehuldigd bij Sint-Nicolaas Meijel

MEIJEL – Zaterdag 1 december was een heugelijke dag voor de leden van schutterij Sint-Nicolaas. Op deze dag vierden wij het naamfeest van onze patroonheilige Nicolaas. Om 19.00 uur werd de H. Mis bijgewoond, die mede verzorgd werd door enkele jeugdleden als misdienaars. Het muziekkorps bood met mooie muziekwerken muzikale ondersteuning. Aansluitend vond de jaarlijkse feestavond plaats en werden er drie leden in het zonnetje gezet. Jo van Bree, 60 jaar lid, kreeg een onderscheiding voor zijn verdienste in goud van de EGS (Europese schutterskoepel), uitgereikt door bondsvoorzitter Ben Cox. Jo begon als klaroenblazer in het toenmalige klaroenkorps en was lid van het exercitiepeloton. Gedurende een dertiental jaren hanteerde Jo de voorzittershamer en met zijn ambitieuze inzet tilde hij de vereniging

naar een hoger niveau. Zo kwam onder zijn leiding ons huidig verenigingslokaal schuttersheem ‘De Stoep’ tot stand en werd de hele vereniging in nieuwe uniformen gehesen.

Frits Vaes kreeg een onderscheiding in goud van de OLS-federatie voor zijn 40-jarig lidmaatschap. Sinds het begin hiervan is Frits altijd een verdienstelijk schutter geweest. Vele prijzen wist hij in de wacht te slepen, maar het felbegeerde koningschap heeft hij helaas nooit kunnen behalen. Momenteel is Frits hoofd-uitvoerder van ons nieuw te bouwen verenigingslokaal, waarvan hij iets moois aan het maken is.

Sjoerd Strijbos kreeg voor zijn 10-jarig lidmaatschap de bronzen onderscheiding van de LBT (Limburgse Bond Tamboerkorpsen). Sjoerd was gedurende zijn eerste jaren baritonblazer bij het muziekkorps. Hij schakelde daarna over op de schuiftrombone en geeft nu de maat aan op de overslagtrom.

Een vierde lid, Tjeu van de Moosdijk, die helaas niet aanwezig kon zijn tijdens de feestavond, was eveneens 40 jaar lid. Tjeu was eveneens altijd een verdienstelijk schutter met als hoogtepunt het koningschap in 1968. Ook hij zal niet worden vergeten.

Tijdens de huldiging werden de jubilarissen bedankt voor hun grandioze inzet voor de schutterij. Voor de echtgenotes was er uiteraard een bloemetje. Na de huldiging ontvingen de jubilarissen vele felicitaties van de aanwezige leden.

St.-Sebastianusfeest bij de Schutterij van Beesel

BEESEL – Op zaterdag 26 januari j.l vond het jaarlijkse St.-Sebastianusfeest plaats bij

Winterkoningin bij schutters St.-Gregorius VISSERWEERT-

ILLIKHOVEN – Op de laatste zondag van 2007 werd er weer geschoten voor de titel ‘Winterkoning’. Na een langdurige strijd wist de beste vrouwelijke schutters deze eer van Winterkoning(in) voor zich op te eisen. Hier waren

386 schoten voor nodig. Haar naam is Maria Schreurs-Pistorius. Zij was al in 1974 en 1975 koningin van schutterij St.-Gregorius. Het jaar 2008 moet een goed schietjaar worden voor de zestallen op de schuttersfeesten. Succes!

☞ *Kapitein-coördinator
Th. Koolen*

△ Maria Schreurs-Pistorius, die het winterkoningschap veroverde, was in de jaren zeventig twee maal schutterskoningin in Visserweert-Illikhoven.

de schutterij van Beesel. Dit jaar was voor een avondprogramma gekozen. 's Avonds rond 19.00 uur kwamen de leden en genodigden bijeen in het clublokaal aan de Mussenhoekerweg, waar ze werden onthaald op een overheerlijke koffietafel. Nadat de ‘interim-voorzitter’ een welkomstwoord en overdenkingmoment tot de aanwezigen had gericht, werd er gezellig samen getafeld. Tijdens het officiële gedeelte van die avond kwam de afgevaardigde van de Limburgse Bond van Tamboerkorpsen, tevens voorzitter van de afdeling Roermond, mevrouw José Aben met haar echtgenoot speciaal naar Beesel. Zij sprak lovende woorden over jubilaris Leon Crommentuijn, die werd gehuldigd met de zilveren onderscheiding plus oorkonde van de Federatie van Katholieke

Muziekgezelschappen. José Aben spelde hem de medaille op. Voor Leons echtgenote Marlie waren er naast dankwoorden ook een mooie bos bloemen.

Jubilaris Leon Crommentuijn

Leon is 30 jaar lid, waarvan 25 jaar lid van het trommelkorps, is tamboer op de tenortrom en invaller op de overslagtrom waarmee hij, samen met de drumbandleden, enkele grote successen heeft behaald, onder meer twee maal promotie. Hij is tambour-maître geweest, verzet veel werk achter de schermen, is webmaster van de schutterij, is oud-koning en eerste schutter in het A zestal. Momenteel is Leon waarnemend voorzitter van de schutterij. Hij werd vanavond gehuldigd vanwege het 25-jarig lidmaatschap van het trommelkorps. Ná het officiële gedeelte, werd Leon en zijn

△ Jubilaris Leon Crommentuijn uit Beesel met echtgenote.

△ De oorkonde van de FKM wordt Leon Crommentuijn overhandigd door José Aben.

familie door de aanwezigen gefeliciteerd en was er nog een gezellig samen zijn tot in de kleine uurtjes.

Jo Herffs onderscheiden OOST-MAARLAND / KONINGSBOSCH

- Zaterdag 9 februari is Jo Herffs thuis onderscheiden als officier in de Orde van Broederschap Sebastianus Oost-Maarland. Eenmaal per jaar op de feestavond van schutterij St.-Sebastianus Oost-Maarland worden twee personen die zich in het bijzonder hebben ingezet voor het schuttersleven in Limburg opgenomen als ridder en officier in de Orde. Dit jaar viel de keuze van het kapittel op

△ Mevrouw Herffs hangt haar echtgenoot het officierskruis om.

△ Het echtpaar Herffs, geflankeerd door door Oost-Maarlandse delegatie.

Keuning vanne sjötteriej

MAASMECHELEN - Op zondag 2 september hield schutterij Sint-Monulphus & Gondulphus 2 Maasmechelen haar jaarlijkse koningsvogelschieten. Voor het eerst in het bestaan van de schutterij vond dit evenement niet plaats in de maand mei, maar opteerde het bestuur voor de eerste zondag van september. De reden hiervoor was de drukke schutterskalender in het voorjaar te ontvluchten alsook het nieuwe koningspaar voldoende tijd te geven om zich voor te bereiden op het nakende koningschap. Nieuw is ook het feit dat de ambtsperiode voor het nieuwe koningspaar pas een aanvang zal kennen vanaf 1 januari aanstaande en dit tot en met het einde van 2008.

Dit koningschieten vond plaats in besloten kring met als doel de interne samenhang tussen de leden te versterken. Om 13.30 u. verzamelde een 60-tal leden aan de kantine op het schietterrein voor de optocht door de nabijgelegen woonwijk en dit onder begeleiding van de lokale politie van Maasmechelen. Om 16.15 u. hield voorzitter Emiel Soetens zijn toespraak, gevolgd door 'ereschoten' richting koningsvogel. De als van oudsher door buksmeester Theo Salden gemaakte koningsvogel woog

John Schreurs, lid van St.-Sebastianus Margraten, als ridder, en Jo Herffs, oud-voorzitter van het ZLF, als officier. Helaas kon Jo Herffs op de feestavond van 19 januari niet aanwezig zijn. Daarom is op 9 februari een afvaardiging van het Broederschap naar Koningsbosch geweest om Jo thuis te onderscheiden. Voor Jo was het een grote verrassing toen 's middags drie Oost-Maarlands officieren in vol ornaat voor zijn deur stonden. Van de schrik bekomen en voordat hij gedecoreerd kon worden, ging Jo eerst zijn onafscheidelijke voorzitterssjaap en -ketting omdoen. Nadat hij was toegesproken door vice-grootmeester Gerard Odekerken, was de eer aan zijn echtgenote om Jo Herffs het erekruis in zilver om te hangen. Daarna werd hem door koning John de Lang de bijhorende oorkonde met speld aangereikt en ontving mevrouw Herffs een boeket bloemen. Van de Bond Eendracht was Wil Esselaar aanwezig. Onder het genot van lekkere vlaai en koffie werd nog enkele uren gepraat over het schuttersleven van Jo Herffs.

✍ Gerard Odekerken

14 kilogram 'droog-aan-de-haak'. Er waren zestien heren, ouder dan zestien jaar, die strede om de koningstitel. Het was Jacky Verheyen die na 316 schoten de vogel naar beneden wist te halen en zich koning 2008 mag noemen. Voor commandant Jacky Verheyen was dit de tweede titel, 26 jaar na de eerste. Hij zal zich laten vergezellen door zijn echtgenote Petra Horrix. Zijn functie van commandant gaat over naar Silvain Hulsbosch.

Na het vogelschieten trakteerde Nicole Houben, naar aanleiding van haar vijftigste verjaardag (23.10.07), de schutterij op een warm eten en een dessertbuffet. De tafels

△ Nieuwe koning Jacky Verheyen van Maasmechelen II.

△ Het lijdend voorwerp: de koningsvogel.

Feestelijke jaarvergadering in Valkenburg

VALKENBURG a/d GEUL

- Zondag 9 december 2007 hield de Jonge en Oude Nobele schutterij Valkenburg haar feestelijke jaarvergadering. Om 10.30 uur verzamelden de schutters zich bij de foerierskamer, waarna er in optocht werd gemarcheerd naar de begraafplaats op de Cauberg. Bij het kapelletje werd een gebed opgezegd, een bloemetje gelegd en werden saluutschoten afgevuurd ter nagedachtenis aan alle overleden leden en vrienden van de schutterij.

Vervolgens startte om 11:30 uur de H. Mis in de HH. Nicolaas & Barbara kerk. Na de eucharistieviering vonden er nog diverse ceremoniën plaats. Zo werden Patronus Spiritualis, pastoor H. Jansen, en beschermvrouw Marion Lommaert-Lambriks bevorderd tot officier in de Nobele Orde van de Papegay, terwijl oud-beschermheer en erelid, de heer P. Kranenberg, als commandeur in deze Nobele Orde werd opgenomen. De

in de kantine waren voor deze gelegenheid mooi gesierd en iedereen apprecieerde het lekkere eten. Voorzitter Emiel Soetens en huidig koning Tony Snyders zorgden voor gratis drank. Na de installatie

△ Zilveren jubilaris Frédéric Lebouille commandant van de Jonge en Oude Nobele, werd bevorderd tot officier.

Foto: Fred Vliegen

Nobele Orde van de Papegay is een onafhankelijke Belgische orde te Antwerpen, die schutters en gildenleden in heel Europa onderscheidt voor hun bijzondere verdiensten voor het schutterswezen.

Vervolgens werd commandant Frédéric Lebouille bevorderd tot officier van de Valkenburgse schutterij. Hierna brachten de schutters de genodigden naar Grand hotel Voncken, om er een

uitgebreide koffietafel te houden. Tevens werden de vijf jubilarissen van het jaar 2007 gehuldigd: te weten Patronus Spiritualis pastoor H. Jansen en Frederic Lebouille, die beiden 25 jaar lid zijn, Paul Geuskens 12,5 jaar lid en Sharon en Brian Pisters, elk 5 jaar lid. Na het voorlezen van het jaarslag, het uitspreken van de bevorderingen en het programma van de ledencommissie was er nog een gezellig samenzijn.

Bondsschuttersfeest 1 juni

EYS – De schutterij brengt sinds enkele jaren een dorpskalender op de markt, waarop alle activiteiten van de verenigingen, scholen en collectes in Eys vermeld worden. Een van de evenementen, die op de kalender zijn aangetekend, betreft het bondsschuttersfeest, dat schutterij St.-Sebastianus organiseert in het weekend van 30 en 31 mei en 1 juni 2008. In een tent op de voetbalweide wordt Eys weer getrakteerd op enkele feestavonden, op zaterdag het kampioenschap van de gemeente Gulpen-Wittem en het schutterstreffen op zondag 1 juni. In het voorbereidings-traject hiervan zal een filmpje over de schutterij gelanceerd worden.

✉ Verheyen Jacky
Secretaris

Eys: jubilarissen en schuttersfeest

EYS – Bij gelegenheid van het patroonsfeest van Sint-Sebastianus werd een tweetal jubilarissen bij de Eyscher schutterij gehuldigd. Oud-pastoor Kurris en Joost Odekerken vierden hun zilveren jubileum. Pastoor dr. Alphons Kurris werd in 1981 pastoor van Eys. In die hoedanigheid werd de muzikkenner, die specialist van het Gregoriaans is, geestelijk adviseur van de schutterij. Hij bleef lid, ook na zijn overplaatsing in 2000 naar de O.L.Vrouw basiliek in Maastricht. Pastoor Kurris is benoemd tot erelid. Hij mocht in 2006 de eretitel 'Kapelaan van de Paus' ontvangen met aansprektitel Monseigneur en is eerder koninklijk onderscheiden. Joost Odekerken was als 7-jarige wild enthousiast om het trommelen te leren en trad daarom toe tot de schutterij. Sindsdien is hij de drumband trouw gebleven. Met name in het eerste decennium van zijn lidmaatschap heeft hij als solist talloze medailles verdiend. Hij is thans sergeant-tamboer en trommelt in het eerste gelid.

△ Pastoor Kurris, zilveren jubilaris.

△ Joost Odekerken, 25 jaar lid.

Henk Verheijen schutbroeder

STRAMPROY/HOLTUM

– Op zondag 20 januari ontving Henk Verheijen, voorzitter en tamboer-majoor van Broederschap-Schutterij St.-Martinus Holtum, de zeer bijzondere onderscheiding als schutbroeder in de Edele Eed-Broederschap van de Souvereine Orde van de Rode Leeuw van Limburg en de Heilige Sebastianus. Deze hoge onderscheiding vormt een waardig teken van waardering voor zijn vele verdiensten voor onze Broederschap, in het bijzonder het schutterswezen. Henk Verheijen, al meer dan 40 jaar lid van schutterij St.-Martinus, heeft zijn sporen binnen onze schutterij meer dan verdiend. Ook buiten onze

△ Henk Verheijen uit Holtum wordt in de orde van de Rode Leeuw opgenomen.

schutterij heeft hij zich op diverse fronten ingezet voor de Limburgse cultuur. Na zijn bevestiging dat hij zich ook

voortaan 'Voor Auter, Heerd en Troon' zou inzetten, kreeg Henk Verheijen de onderscheiding opgespeld.

Borstbeeld Wolters in stadskantoor Venlo

VENLO – Het bronzen borstbeeld van de in februari 2005 overleden Federatiepresident Frans Wolters is gereed gekomen. Over het initiatief voor de realisatie van dit borstbeeld, dat voortkwam uit de grote vriendengroep van Frans Wolters, is eerder geschreven in LS 74 van maart 2007. De groep heeft voldoende financiële middelen gevonden om het kunstenaarsrechtspaar Jean en Marianne Bremers uit Helvoirt opdracht te kunnen verlenen. De kunstenaars, die bekend staan om hun natuurgetrouwe beelden, maakten eerst een model in was. Dit werd beoordeeld door de vrienden. Frans Wolters was meer dan dertig jaar in het openbaar bestuur actief, onder meer als wethouder van Venlo, lid van de CDA-fractie in de Tweede Kamer, zelfs als vice-fractievoorzitter, en nadien nog waarnemend burgemeester in Horst aan de Maas.

Frans Wolters had zijn hart verpand aan het Limburgs schutterswezen. Hij was al

vroeg betrokken bij het wel en wee van St.-Thomas van Aquino Blerick en stelde zich na zijn activiteiten in de landelijke politiek beschikbaar als president van de OLS-Federatie (1998). In deze functie pakte hij tal van bestuurlijke uitdagingen op, introduceerde hij de vrouw onder de buks op het OLS en was hij actief bij SAS, Vrienden, Schutterij Museum, Schutterstijdschrift en Rode Leeuw.

Als eerbetoon wegens zijn talloze verdiensten werd besloten het bronzen borstbeeld te laten vervaardigen. Het betrof een forse uitgave, waarvoor een geldinzameling werd opgestart. Hieraan droegen onder meer de familie Wolters, de vrienden en de gemeente Horst aan de Maas bij. Hiervoor werd ook een beroep gedaan op de schutterswereld, die soms naar rato of zelfs tijdens bondsschuttersfeesten geld bijeenzamelden voor het beeld van de in het harnas gestorven president. Het beeld is in het najaar 2007 gereed gekomen – een tweede

exemplaar voor het Limburgs Schutterij Museum bleek financieel helaas geen haalbare kaart – en heeft sindsdien tijdelijk een plek gekregen in het stadskantoor in Venlo. Uiteindelijk moet het beeld in Blerick terechtkomen, in het nieuw te bouwen cultureel centrum De Staay, een centrum waar Frans in zijn bestuurlijke functies eveneens een grote bijdrage aan leverde.

✉ Luc Wolters

△ Het bronzen borstbeeld van Frans Wolters is gerealistiseerd en wacht nog op een definitieve locatie.

Wij gedenken...

Harrie van de Kruijs,

lid van Stadsschutterij St.-Catharina 1480 Weert. Koning in 1998 en 1999. Overleden op 66-jarige leeftijd op 6 oktober 2007. Uitvaartdienst met gildeneer op 10 oktober te Weert, waarna begrafenis te Boshoven.

△ Harrie van de Kruijs, Weert.

In memoriam:

Harrie van de Kruijs

Harrie van de Kruijs is niet meer onder ons. Harrie was een man uit duizenden. Klein van stuk maar groot van daden. Sociaal bewogen. In hart en nieren en met hart en ziel een fantastische echtgenoot en verenigingsman, die niet kon leven zonder vrienden om zich heen. 'Carpe diem', pluk de dag, was zijn devies. Dat straalde ook van hem af, twinkelende pretoogjes, altijd 'in' voor een goede grap of stunt.

Hij was een bestuurder die op een diplomatieke en doordachte wijze de vereniging mede richting gaf. Bij het Gilde van Wieerter Stadsschötte Ste Catharina 1480 is hij jarenlang actief geweest als provisor. Hij lette nauwkeurig op de penningen, gaf goede financiële adviezen en steunde het Gilde waar dit mogelijk was. Daarbij was hij trots op zijn koningschap. Hij heeft het

zelfs gepresteerd om twee maal koning van Ste Ketrien te zijn. Zijn lidmaatschap van de Eeuwige Broederschap van Koningen van Sinte Catharina 1480 was zijn trots. Vanaf zijn ziekbed heeft hij alles nog eens goed doordacht en zijn strikte instructies over het: 'hoe verder' gegeven. Daarbij vatte hij in enkele woorden zijn leven samen: 'Ich heb gelaefd, en good, de kers hieet aan twiee kante gebördj.' Zijn lijdensweg was lang, te lang. Hij zag uit naar het moment dat hij opgenomen zou worden bij de groep gildebroeders en zusters die hem reeds waren voorgegaan. Afscheid nemen is zwaar, zeker als het een goede echtgenoot, trouw gildenlid of fijne vriend betreft. Veel te jong. Hij had nog zoveel plannen. De mens wikt, maar God beschikt. Harrie zal blijven voortleven in onze gedachten tot wij zelf afscheid nemen van dit leven.

Lei Wolter,

lid van schutterij St.-Antonius Stramproy. Lei was een man die zich altijd betrokken voelde bij de vereniging. Begin jaren '80 was hij één van de leden die fanatiek meehielp aan de bouw van het huidige clubgebouw. Naast het schieten was kaarten een grote hobby van Lei. Iedere zaterdag na de schietoefeningen legde hij graag een kaartje met zijn kameraden. De laatste jaren kon Lei vanwege gezondheidsproblemen geen schuttersfeesten meer bezoeken. In 2006 werd Lei nog onderscheiden met de gouden OLS-medaille. Lei Wolter overleed op 19 oktober jongstleden. Hij werd 85 jaar.

Jan Ortman,

oud-lid van de schutte-

rijen St.-George Simpelveld en St.-Sebastianus Eys. Schutterskoning in Eys in 1976. Overleden op 72-jarige leeftijd, oktober 2007.

Jac (Sef) Laumen,

lid en keizer van St.-Joseph 1886 Koningsbosch. Overleden op 11 november 2007. Uitvaart met schutterseer op 15 november.

△ Sef Laumen, Koningsbosch.

In memoriam: Sef Laumen

Sef was al langer ziek maar wist er steeds weer bovenop te komen. Toch is hij plots en onverwacht van ons heengegaan. Sef was vanaf 1990 lid van schutterij St.-Joseph 1886 Koningsbosch. In datzelfde jaar schoot hij voor de eerste keer de vogel af en was hij samen met zijn levenspartner Käthe Niessen de trots van onze schutterij. Schieten kon hij, want ook in 1993 (het jaar dat Koningsbosch het OLS organiseerde), 1994 en 1995 schoot Sef de vogel af en werd hij keizer. De eerste in de hele geschiedenis van St.-Joseph 1886 Koningsbosch. Vanaf 1998 tot heden was Sef bestuurslid. Het was een graag gezien lid bij jong en

oud en niets was hem te veel. Als Sef maar bezig kon zijn voor de schutterij voelde hij niets, het was zijn lust en zijn leven. Voorheen is Sef ook lid geweest bij Wessem, Broeksittard en Stevensweert. De begrafenis met schutterseer vindt plaats op 15 november 2007 op de begraafplaats in Höngen (Dld.). Wij wensen zijn levenspartner en alle familieleden dan ook veel sterkte in deze zware en moeilijke tijd.

✍ Bestuur en leden schutterij St.-Joseph 1886 Koningsbosch

Tjeu Pleunis,

oud-lid van Prins Hendrik Sint-Odiliëenberg. Overleden op 71-jarige leeftijd op 16 november 2007. Mathieu Pleunis was oprichter en oud-directeur van Pleunis installaties. Bij Prins Hendrik zal tot in lengte van jaren in herinnering blijven de joviale manier waarop Mathieu de schutterij heeft voorzien van zowel materiële als financiële en vooral morele steun.

Frans Hubert (Frens) Baumans,

keizer van schutterij St.-Joseph Vijlen. Overleden op 73-jarige leeftijd op 2 december 2007 en met schutterseer ten grave gedragen op 6 december.

△ Frans Baumans (1934-2007), Vijlen. Foto: gedachtenisprentje

**In memoriam:
Frans Baumans**

Met grote verslagenheid hebben wij kennis genomen van het overlijden van onze schuttersvriend en keizer, Frans Baumans.

Hij was Officier in de Orde van de Rode Leeuw, drager van de Erepenning van de gemeente Vaals, de zilveren bondonderscheiding van de R.K. Zuid-Limburgse Schuttersbond en de OLS-medaille in zilver, goud en goud met kroontje. Frans was vanaf 1946 lid van onze schutterij, en sinds 1969 keizer. Het gedachtenisprentje verhaalt: 'Bijna 40 jaar vormde Frens als keizer, tesamen met de keizerin, het middelpunt van de schutterij Sint Jozef van Vijlen. Daarvoor is hij verscheidene keren onderscheiden. De schutterij, waarvan hij al sinds zijn 12-de lid was, lag hem dan ook zeer aan het hart'. Hij is met schutterseer en onder aanwezigheid van afgevaardigden van de bondsschutterijen en de Edele Eedbroederschap naar zijn laatste rustplaats begeleid na een plechtige uitvaartdienst op 6 december vanuit de St.-Dionysius kerk te Nijswiller.

☞ *Bestuur, beschermheer en leden,
Schutterij St.-Joseph Vijlen*

Ria Schaeken-Kelderman,

lid van Sjtadssjötterie Sint-Rosa Zitterd. Overleden op 60-jarige leeftijd op 13 december 2007.

In memoriam:

Ria Schaeken-Kelderman

13 December 2007 bereikte ons het droeve nieuws van het overlijden van Ria Schaeken. Zij overleed op 60-jarige leeftijd en was jarenlang een gewaardeerd lid van het damescomité van onze schutterij. Zo zorgde zij er onder meer voor dat de broodjes, de soep en de koffie klaar

△ *Ria Schaeken-Kelderman, Sittard.*

stonden voor de schutters die terugkwamen van een processe en nog naar een schuttersfeest moesten, zodat de inwendige mens versterkt was. Ook was zij lid van de evenementencommissie en onze vaste eerste hulpverleenster bij bijvoorbeeld het koningsvogel-schieten, daar zij ook lid was van het Rode Kruis afdeling Sittard. Ria was vrijwel ieder schuttersfeest aanwezig en genoot van het schuttersgebeuren; 't laatst was zij bij het ZLF 2007 in Mheer. In 2007 hielp zij bovendien bij het kleden en verzorgen van onze koningin. Ook haar man Mart en zoon Ger zijn lid van onze schutterij en daar was Ria trots op. Helaas heeft zij de ongelijke strijd tegen een ongeneeslijke ziekte niet kunnen winnen.

Op dinsdag 18 december 2007 heeft de schutterij met gepaste verenigingseer afscheid van Ria genomen in de kerk van Overhoven-Sittard en aansluitend in het crematorium van Geleen. Wij verliezen in Ria een aimabele vrouw, die steeds klaar stond om te helpen daar waar nodig en wij zullen haar blijven gedenken. Natuurlijk wenst de schutterij Mart en Ger veel sterkte toe om dit

zware verlies te verwerken. Ria, rust zacht.

☞ *Namens bestuur, erelid en leden van de Sjtadssjötterie Sint-Rosa Zitterd
Thimo Zegers.*

Toos van den Borst-Abrahams,

lid van St.-Georgius en St.-Sebastianus Beesel. Overleden op 16 december 2007.

△ *Toos van den Borst, Beesel.*

Foto: gedachtenisprentje

In Memoriam:

Toos van den Borst

Op zondag 16 december 2007 bereikte ons het droevige bericht, dat een waardig lid, Toos van den Borst, ons is ontvallen. Wij spreken haar naam met respect uit. Toos droeg de vereniging een zeer warm hart toe. Ruim 35 jaar was zij lid, waarvan ruim 11 jaar als waarnemend penningmeester. Hierbij deed zij steeds accuraat haar werk. Vele jaren zorgde Toos ervoor, dat de kragen en manchetten, die bij de schuttenpakken hoorden, gemaakt, gewassen en gestreken werden, zodat onze schutters er altijd netjes uitzagen, wanneer zij uittrokken bij optochten. Gedurende enkele jaren begeleidde zij de majorettes en miniretten en ze deed dit vol overgave. De zorg voor het koningszilver en het schuttersvaandel was eveneens gedurende een aantal jaren een taak van haar. Tevens was

Toos lid van het damescomité, dat mede zorg droeg voor de organisatie van de kienavonden. Toos heeft altijd veel werk verricht achter de coulissen en stond altijd voor ons klaar. Men deed nooit vergeefs een beroep op haar. Vele uren heeft zij besteed aan het filmen van gebeurtenissen rondom de schutterij. Bijvoorbeeld bij de bouw van het clubgebouw 'De Gildekamer' heeft zij vele werkzaamheden vastgelegd. Ook heeft zij dagboeken bijgehouden over het wel en wee van onze vereniging. Het is een waar archief met een rijkdom aan informatie. Bij bijzondere gelegenheden werden deze beelden aan de leden en andere belangstellenden getoond. Ook als schutter heeft Toos haar mannetje gestaan: samen met anderen haalde zij vele prijzen mee naar Beesel en twee maal ging zij als schutterskoning met de eer strijken. Op grond hiervan werd het koningszilver met ook haar naamplaat erop uit respect voor haar bij de uitvaart over haar kist gedrapeerd. 'Toos bedankt, voor alles wat jij voor de schutterij van Beesel hebt betekend al die jaren!' Tijdens de uitvaart werd zij op gepaste wijze begeleid door schuttersvrienden en zij werd met schutterseer begraven. Wij zullen Toos in ons midden missen. Onze gedachten gaan speciaal uit naar Lei en alle familieleden. We wensen hen allen heel veel steun bij het verwerken van dit verlies.

☞ *Schutterij-Broederschap 'St.-Georgius en St.-Sebastianus' te Beesel*

Ties Ronda,

jurylid schuttersbond EMM. Overleden op 74-jarige leeftijd op 1 januari 2008.

In memoriam: Ties Ronda

Op dinsdag 1 januari 2008 is op 74-jarige leeftijd, toch nog vrij plotseling, overleden in het

△ *Jurylid Ties Ronda (1933-2008) aan het werk.*

verzorgingstehuis te Maarheze, na een oneerlijke strijd, dhr. Ties Ronda. Geboren op 1 december 1933 te Groningen, waar hij zich als 18-jarige aanmeldde als sportofficier bij de Koninklijke Landmacht. Door de beperkte carrièremogelijkheden stapte Ties al snel over naar het Infanterieregiment Limburgse Jagers.

Dientengevolge werd zijn nieuwe woonplaats dus Weert, waar hij verder zijn hele leven met vrouw en kinderen is blijven wonen. Vooral de tradities in het Limburgse bevielen hem uitstekend en hij raakte dan ook snel besmet met het virus 'schutterijen jureren'. Dat Ties zoveel liefde had voor het jureren getuige wel dat al het andere, zoals een verjaardag of vaderdag etc., moest wijken in huize Ronda: het jureren ging bij hem voor. Meer dan 18 jaar heeft hij deze hobby mogen uitoefenen. Vooral de manier waarop hij dit deed, namelijk 'streng, rechtvaardig en loyaal', zo zullen wij hem altijd blijven gedenken. Helaas waren de laatste jaren bijzonder zwaar voor Ties, maar als zijn gezondheid het ook maar toeliet zagen we Ties toch nog op de schutterswei. Wij wensen de familie Ronda heel veel sterkte met dit verlies.

✍ *Namens de Kantonale Schuttersbond EMM M. Timmermans*

Lothar Heupts,
algemeen secretaris van de

Europese Gemeenschap van Schuttersgilden (EGS). Lothar Heupts (1947-2008) was schietmeester, bestuurslid, koning 1981 en plaatsvervangend broedermeester van schuttersbroederschap St.-Sebastianus Holzweiler. Hij was plaatsvervangend jeugdschuttersmeester in het bisdom Aken. Sinds 1964 was hij aangesloten bij de Bond der Historische Duitse Schuttersbroederschappen, waar hij eveneens jeugdschuttersmeester is geweest. Van 1983 tot 1994 was hij afgevaardigde in de EGS-ledenvergadering en sinds 1994 algemeen secretaris van de EGS. In 2000 is hij benoemd tot kanselier van de Ridderorde van de Heilige Sebastianus in Europa. Sinds Plotseling overleden op 60-jarige leeftijd op 4 januari 2008. Uitvaart met schutterseer op 11 januari te Erkelenz-Holzweiler.

△ *Lothar Heupts, EGS (1947-2008).* Foto: website EGS

Elly Greijmans-Beeren,
lid van St.-Sebastianus Laar-Weert. Overleden op 16 januari 2008.

In memoriam:

Elly Greijmans-Beeren

Op woensdag 16 januari is ons vrouwelijk lid Elly Greijmans-Beeren op 63-jarige leeftijd overleden. Elly was lid sinds 1992 en hoorde in 1993 bij de eerste marketentstergroep. In 1998 was zij de eerste vrouw die koning werd binnen onze

△ *Elly Greijmans-Beeren, Laar.*

vereniging en daar was zij erg trots op. Ze was tot op het laatst lid van de Hout bempt commissie en deed met veel plezier haar werk achter de bar en in de keuken. Enkele jaren geleden werd er bij haar een tumor in haar hoofd geconstateerd, maar na haar operatie vond ze weer snel haar levenslust terug. Tot afgelopen najaar deze verschrikkelijke ziekte weer bij haar terug kwam en waaraan ze is overleden. De crematie vond plaats op maandag 21 januari in het crematorium te Baexem. Wij wensen haar man Wim en de rest van de familie veel steun in deze droeve dagen.

✍ *Bestuur en leden schutterij St.-Sebastianus Laar-Weert*

Wim Hamers,

lid van St.-Jan Nieuwstadt. Overleden op 60-jarige leeftijd op 26 januari 2008.

In memoriam: Wim Hamers

Sinds 1955 was Wim Hamers lid van schutterij St.-Jan Nieuwstadt. Hij was ruim 50 jaar lid van onze vereniging. Eerst in uniform als tamboer. Hij werd voor het eerst koning in 1978. Zijn echtgenote Thea vergezelde hem dat jaar als koningin. Van 1980 tot en met 1993 heeft hij zich ingezet als

△ *Wim Hamers, Nieuwstadt.*

bestuurslid. Vervolgens werd hij officier en in 2000 wist hij voor de tweede maal de koningstitel te behalen. De laatste jaren werd hij door een slepende ziekte gedwongen de activiteiten binnen de vereniging op een laag pitje te zetten.

Wim Hamers is op 60-jarige leeftijd overleden op 26 januari 2008. De plechtige uitvaartdienst van heeft 1 februari met schutterseer plaatsgevonden.

✍ *Beschermheer, bestuur en leden van Schutterij St.-Jan Nieuwstadt.*

Ton Caris,

lid van St.-Antonius en St.-Petrus Baarlo. Overleden te Venray op 6 februari en begraven te Baarlo op 11 februari 2008.

△ *Ton Caris, Baarlo.*

In memoriam: Ton Caris
Op 55-jarige leeftijd is de Baarlose schutter Ton Caris overleden. Ton was ruim 27 jaar lid van schutterij St.-Antonius en St.-Petrus. De schutterij was zijn grote passie. Hij was een actief en trouw lid van het trommelkorps en is meerdere keren koning geweest. Ruim een jaar geleden kreeg Ton te horen dat hij ongeneeslijk ziek was. Daarna pakte hij zijn leven weer op en als het ook maar enigszins ging deed hij mee aan de activiteiten van de schutterij. Op 11 februari was de uitvaart met schutterseer. Na de mis hebben we Ton met drie daverende saluutschoten uit het kanon uitgeleide gedaan. Dat hij moge rusten in vrede.

Hein Holtus,
lid van Kon. St.-Sebastiaan Heerlerheide, waarvan hij sinds 1986 'op zijn eigen wijze' deel van uitmaakte. Overleden op 84-jarige leeftijd op 9 februari 2008.

Math Debije,
erelid en oud-generaal van kon. St.-Lambertus Oirsbeek. Overleden op 16 februari 2008 op 80-jarige leeftijd. In memoriam in het juni-nummer

Sef Tholen,
erelid en lid sinds de heroprichting van St.-Petrus Kelpen-Oler. Overleden op 18 februari 2008 op 94-jarige leeftijd. In memoriam in het juni-nummer

In het volgende nummer:

Keurmerken zilver

Zilversmid Frederic Lebouille uit Valkenburg geeft een toe-

lichting op de keurmerken voor het schutterszilver, zoals besproken tijdens de schuttersdag.

De zilverkeuren.

Inhoudsopgave

Colofon en voorwoord	1
Neerse schutterijen bij onthulling kunstwerk	2
Eeuwfeest van de Schuttersbond Juliana	4
De sportschutterslicentie in België	5
PR en communicatie: toverwoorden	6
Sjutte commandant tijdens defilé in brons	8
Niet langer dan 2 bestuursperioden op het pluche	9
Zuidstaete verzekeringspartner voor schutterijen	10
Van de bestuurstafel	10
Toespraak president Jos Michels	11
Redactie LS op zoek naar permanente verbetering	12
Secretariaatsmutaties	13
Museum: schutters(families) van harte welkom	14
Orde van de Rode Leeuw	15
LBT volgt OLS-Federatie	16
Commandantencursus Nieuwe Exerctie van start	17
Eindverhandeling schuttersgilden Peer	17
Bielemannen en sappeurs, bijdragende mannen	18
Vrijstelling geluidsregels	20
Koningssaluut loopt in de kosten	20
De handreiking in Provinciale Staten	21
Minister Cramer geeft schutters vrijstelling	21
De kruisboog: revolutionair wapen	22
Limburgse Schuttersagenda 2008	24
Opoeteren – Een terugblik op het OLS 2007	26
150 Jaar Limburgse Schuttersfeesten – Sittard	28
Melick – Leuke vondst	32
De Maastrichtse boogschutters van Sint-Sebastiaan	33
Wessem – EGS-onderscheiding Jac Maessen	36
Mheer – Patroonsfeest en schutbroeder	37
Schinnen – Twee maal orde van verdienste	38
Jubilarissen	39
Koningen	39
Onder de schietboom	40
Wij gedenken	45
Inhoudsopgave	48
Redactie en correspondenten	48

Redactie:

Hoofdredacteur: drs. Jos Gerits, Soppestraat 12, 6176 AM Spaubeek, tel. 046-4435058, e-mail: gerits@greenway-com.nl

Eindredacteur: drs. Luc Wolters, Dr. Schweitzerstraat 4, 6369 XL Simpelveld, tel. 045-5442585. E-mail: luc_wolters@yahoo.com

Wim Pijpers, Wienkeskoel 94, 6074 HH Melick, tel. 0475-492868. E-mail: wimpijpers@planet.nl

drs. Jean Walraven, Borgeind 21, 6041 AP Roermond, tel. 0475-318124.

Correspondenten:

Bond Maas en Kempen: vacature

Bond Berg en Dal: Twan Cratsborn, Brommelen 5, 6363 CS Wijnandsrade, tel. 06-46277709, e-mail: twan.cratsborn@tele2.nl

Bond St.-Gerardus: Audrey van Gaans-Stemkens, Maasweg 7, 6086 CA Neer, E-mail: audreyvangaans@home.nl (NIEUW).

Bond Juliana: Bernie van Lierop, Bingelkruid 7, 5803 BM Venray, tel. 0478-510400, mob. 06-43016134, E-mail: bvanlierop@home.nl

Belgische bonden: Werner Smet, Nachtegalenlaan 84, B-3650 Rotem, tel. 089-868782.

Bond E.M.M.: Thieu Timmermans, Kruisstraat 73, 6034 RJ Nederweert-Eind, tel. 0495-633840, E-mail: timmoors@msn.com of m.timmermans2@chello.nl

Bond Maasvallei: Jos Thomassen, Eikenlaan 32, B-3630 Maasmechelen, tel. 089-767789 of 0473-452690, E-mail: josthomassen@hotmail.com

Bond Eendracht Born-Echt e.o.: Peter Peeters, Graaf van Loonstraat 19, 6121 JS Born, tel. 046-4856783, E-mail: pehapeeters@home.nl

Inventarisatie: André Meijers, Panhuisstraat 11, 6436 BH Amstenrade, tel. 046-4423644, E-mail: andre.meijers@home.nl

Documentatie: Mathy Leunissen, Heerlerweg 105 C, 6367 AC Voerendaal, mob. 06-43585614, E-mail: Evilzwekeisevil@hotmail.com

Abonnementen / adreswijzigingen:

Henk Smeets, Zwarte Graaf 10, 6439 BB Doenrade, tel. 06-55301971 of 046-4422790, E-mail: henksmeets_85@msn.com

JANFRÉ

Uniformen

De speciaalzaak in het maken
van uniformen
(gilde, historisch, militair, fantasie)
uitmonsteringen – petten – hoeden.

Brusselsestraat 124
6211 PH MAASTRICHT
Tel: 043-3217712
Fax: 043-3216416
E-mail: janfre@home.nl
Internet: www.janfre.nl

Tevens verkopen en verhuren wij:
Smokings, Jacquets, Rokkostuums

ZUIDSTAETE
verzekeringen, pensioenen & hypotheek

ALTIJD BIJ U IN DE BUURT

GENNEP
HORST
MAASBRACHT
MAASTRICHT
ROERMOND
VENLO

T 0475 - 460046

ZUIDSTAETE
GENNEP | HORST | MAASBRACHT | MAASTRICHT | ROERMOND | VENLO

HERSTEL UW TRADITIE IN ERE: KEVELAERER VAANDELS: RESTAURATIE EN NIEUW.

KEVELAERER FAHNEN + PARAMENTEN GmbH

Kapellenplatz 27, D-47623 Kevelaer
Telefoon: 02832-5734 / Fax: 02832-50075

Wij hebben de vakkennis en kunde in huis om nieuwe
vaandels te vervaardigen en oude vaandels te restaureren.
Wij gebruiken de meest zeldzame, kostbare en functionele
materialen om via hand- of machineborduurwerk en de on-
misbare kunsthistorische achtergrond een ambachtelijk
werkstuk van allure af te leveren.

U kunt ook contact opnemen met:
Stadelmaier Nijmegen B.V., Postbus 7063, 6503 GN Nijmegen
Telefoon: 024-3791170
Fax: 024-3791171

Mr Cas van Heugten ADVOCaat EN PROCEREUR

Rijksweg Noord 214
6136 AE Sittard

- Verkeers- en bedrijfsongevallen
- Bij letselzaken komen Uw advocaatkosten meestal ten laste van de aansprakelijke partij
- Ook zaken op toevoegingsbasis
- Echtscheiding, speciaal op gemeenschappelijk verzoek, ontslag, uitkeringen, slachtofferhulp, civiele zaken en strafzaken
- Korte telefonische info is kosteloos
- Vraag tijdig advies ter voorkoming van onnodige complicaties.

Spreekuur op telefonische afspraak: 046 452 88 99.

Kantoor: Rijksweg Noord 214 te Sittard.
www.mrvanheugten.nl

ADAMS MUZIEKCENTRALE

Marching *Series*

Parade Line Steel
14 x 5.5 Snaredrum

Parade Line White
14 x 10 Paradedrum

Parade Line Chrome
24 x 10 en 26 x 10 bassdrum

Muziekcentrale
Adams BV
Aziëstraat 17-19
6014 DA Ittervoort
Nederland
Tel.: +31(0)475 56 07 00
Fax: +31(0)475 56 29 05
info@adams.nl
www.adams.nl

Bassdrum stokken

Tamboer/malte stokken

Snaredrum stokken

Marching hoezen

